

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek).
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Figyelmeztetés.

Az alapszabályok 8. §. értelmében úgy az alapítványi kamatok, mint az évdíjak az OMGE. tagjai által márczius hó végéig befizetendők; miután tagjaink közül még igen sokan nem tettek eleget a folyó évi kötelezettségüknek, sőt vannak, kik a múlt évre is hátralékban vannak, tisztelettel felkérjük tehát tagjainkat, miszerint kötelezettségeiknek eleget tenni sziveskedjenek, hogy az egyesületet az intőlevelek postaköltségeitől s önmagukat az intésektől megkímélik.

Igazgató.

Burgonyakiemelő-géppróba.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a földművelésügyi miniszterium támogatásával f. évi szeptember hó 25. és 26. napjain burgonyakiemelő-géppróbát rendez, mely a f. évi április hó 20-án megtartott burgonyakiemelő-géppróbának folytatását képezi. A próba Budapest közelében, Rákos-Keresztúron gróf Vigyázó Sándor uradalma területén tartatik meg. Részt vehetnek úgy bel- mint külföldi gépprák. A legjobbnak talált két kiemelő gép állami aranyéremmel, az ezek után legjobbnak talált gépek állami ezüst- és bronzérmekkel és oklevelekkel tüntetettek ki.

A gépek behozatala vámmentes. Bejelentéseket az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatala augusztus hó 31-ig fogad el; a gépeknek legkésőbb szeptember hó 20-ára a próba színhelyén kell lenniük.

A géppróba tervezetét az OMGE. bárkinél rendelkezésére bocsátja.

Igazgató.

Nemzetközi gazdakongresszus.

A „Köztelek“ utolsó számában hirt adtunk arról, hogy a földművelésügyi miniszter által szeptember hó 17—20-án rendezendő nemzetközi gazdakongresszus végrehajtó-bizottsága megállapította azokat a tételket, melyeket a nemzetközi gazdakongresszus elé megvitatás végett terjeszteni fognak. Az idej nemzetközi gazdakongresszus csirája a múlt évi III. orsz. gazdakongresszus azon határozatában van, a melylyel egy, az árdepresszió kérdését tárgyaló nemzetközi gazdakongresszus megtartásának előkészítésére adott a végrehajtó-bizottságnak megbízást. Darányi földművelésügyi miniszter a végrehajtó-bizottságnak hozzá felterjesztett javaslatát és kérelmét magáévá tevén, az árdepresszió kérdésének megvitatására így hívta egybe a nemzetközi gazdakongresszust.

Az árdepresszió az, a mivel a mezőgazdaság válsága az egész világon jelentkezik. Ez a kérdés méltán képezheti egy nemzetközi gazdakongresszuson az összes nemzetek mezőgazdasági legkiválóbb szakfőnökeinek tanácskozása tárgyát. Ez a kérdés azonban az egész közgazdasági életet felöleli magában s ez okozza azt, hogy a kongresszus tárgyalásait mindazon jelenségekre ki kellett terjeszteni, a melyek az árdepresszióval okozati összefüggésben látszanak lenni, ez okozza azt, hogy a nemzetközi gazdakongresszus daczára, hogy tulajdonképpen csak egy főkérdéssel foglalkozik, mégis több szakosztályra oszlik, a melyekre a tárgyalás tagozódik.

Az árdepresszió három főtenyezőtől függ, u. m. a termelés, a forgalom

és az értékesítéstől. A kongresszus is ezen három irányu szakosztályra oszlik, mindegyik szakosztályában felkarolván azon kérdéseket, a melyek az árdepresszióra általános érdekűek, a melyek nem a helyi viszonyok eredményei s a melyeknek esetleg szükséges megváltoztatása egy állam területén a bajok szánálására jelentőséggel nem bír, hanem a melyeknél csakis nemzetközi, együttes működés vezethet eredményre.

A nemzetközi gazdakongresszus tárgyalási anyaga mindenekelőtt felöleli azon tényezőket és okokat tárgyalását, a melyek az árdepressziót világszerte előidézték, továbbá kiterjeszkedik a segítség eszközeire, a melyekkel a meglevő bajok enyhíthetők. A tárgyalás anyagának szánt tételket nem ujak, évek hosszú során át vita tárgyát képezték ezek már a hazai és külföldi gazdakongresszusokon és a napi és szaksajtóban. Hogy ennek daczára a jelenlegi kongresszustól némi eredményt várunk, az annak tulajdonítható, hogy az idej nemzetközi gazdakongresszust megelőzőt tárgyalások e kérdésekben már is bizonyos megállapodást eredményeztek, úgy, hogy sok tekintetben tisztult nézetek fognak a kongresszuson elhangzani, a melyek általánosan azon meggyőződést vannak hivatva kelteni, hogy a mezőgazdaság bajai oly nagyok, oly mélyrehatóak és oly általánosak, hogy azoknak megszüntetése azokkal a csekély eszközökkel, a melyek eddig nálunk e célra felhasználtattak, vagy javaslatba hozattak, nem várhatók. A nemzetközi gazdakongresszus tárgyalásainak hivatása továbbá meggyőzni mindenkit, hogy a mezőgazdaság érdekeinek zászlóvivői nem pusztán panaszkodásból, nem osztályérdekekből, nem az

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-utca 31., Váci-körút sarok.

A Bergedorfer Eisenwerk
tejgazdasági gépgyár

„kizárólagos képviselése.“

A Vermorel-féle **ECLAIR** permetező
„kizárólagos képviselése.“

A CSONKA RÁNKI-féle
PETROLEUM MOTOROK
„mezőgazdasági képviselése.“

A MAGY. KIR. ÁLLAMVASUTAK
GÉPGYÁRA

„felülmúlhatatlan“

Gőzcsepplő-garnitúrái
és egyéb

Gazdasági gépeinek

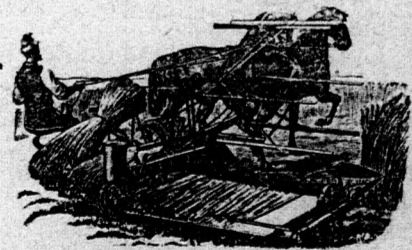
„Szövetkezeti képviselése, tagok számára.“

ADRIANCE PLATT & Co., new-yorki gépgyáros

„kizárólagos képviselősége“

Fűkaszáló-,
marokrakó arató-
és
kévekötő arató-
gépeire.

Kitűnő magyar bizonyítványok.

Mai számunk 21 oldal.

ellentétek kiélesítése céljából sürgetik a mezőgazdasági érdekek szélesebb körű felkarolását, behatóbb gondozását.

A nemzetközi gazdakongresszus tárgyalásai egészben véve sokkal általánosabb keretben és elvontabb téren fognak mozogni, semhogy azokból hazai mezőgazdaságunkra nézve nagyobb gyakorlati eredményekre számíthatnánk. De igenis hivatva vannak e tárgyalások előkészíteni a talajt arra, hogy közgazdasági politikánk jövőbeli irányításánál vezérfonalul szolgáljanak, hogy a mezőgazdaság munkásainak új termékenyítő eszméket, a további kitartó működésre az eddiginél is erősebb alapot és új impulzust adjanak.

Ebben a feltevésben üdvözljük a nemzetközi gazdakongresszus végrehajtó-bizottságát; a mely a kongresszus munkaprogramját oly keretben állapította meg, hogy abban a mezőgazdaságot érintő kérdések mind összefoglalvák és valóban alkalmasak és méltók egy nemzetközi gazdakongresszus tárgyalásainak alapját képezni.

A nemzetközi gazdakongresszus tárgyalási tétellei a következők:

I. Szakosztály. (Termelés).

1. Különböző gabnatermelő államok termelési viszonyai mily mérvben folytak le a világpiacon a verseny fokozására? Van-e tultermelés? Ha van tultermelés, tartós vagy mulékony jellegűnek tekintendő-e az? 3. Mily befolyással bír a mezőgazdasági termékek nemzetközi versenye a földbirtok jövedelmezőségére? 4. A földbirtok jövedelmezőségére mily befolyást fog gyakorolni a mivelési árak egymásközti arányának megváltoztatása és a gazdasági üzem átalakítása? 5. Mily viszonyok között látszik megokoltnak az intenzív és mily viszonyok között az extenzív termelésre való áttérés?

TÁRCZA.

Büntények az állatok világában.

Mihály bácsihoz, az Alföldön oly előnyösen ismert kitűnő gazdához rokoni kötelek fűzött. Így mi sem természetesebb, mint-hogy az ugorkaidény néhány hetét nála szoktam tölteni évenként.

A különben jovialis, az ember s állatszeretettel batárt nem ismerő embert az idén alapjában átváltoztatva találtam.

Kiirtatta portájának összes kutyáit azzal az okadatulással, hogy: „Az is csak olyan gonosz, mint az ember!”

Találgattuk, mi indította a kegyetlen rendelet kiadására? Már-már abban állapodtunk meg, hogy veszett kutya garázdálkodott a vidéken.

De csalódtunk!

Csak nagysokára tudtunk megváltoztatott kedélyhangulatának okára rájönni. A nagypáli major eszének volt egy fekete-szőrű szukája, a mely kapott is táplálékot gazdájától, nem is, a szerint, a mint futotta a komenezióból. Egy szép napon négy kölyköt hozott napvilágra, melyeket vagy 3 hétig szoptatott. Aztán mintha sanyaru sorsa jutott volna eszébe, gondolt egyet, magával esalta kölykeit s urának lakásától

II. Szakosztály. (Kereskedelem és közlekedésügy.)

1. A mezőgazdasági termékek nemzetközi forgalmának szabályozása végett mely intézkedések volnának szükségesek a mezőgazdasági termelés érdekeinek — a forgalmi szabadság elvének érvényesülése mellett való — biztosítására? 2. Mily eszközök állanak e tekintetben az egyesek, a társadalom és az állam rendelkezésére? 3. A gabonaárak alakulása tekintetében mennyiben szükséges az állam befolyása különösen a szállítási díjak szabályozására, a közraktárügy átalakítására, a gabnakereskedés szervezésére és a tőzsde szervezetének reformjára? 4. Különösen az árutőzsdei ületek tekintetében netáni visszaélések és tulajdonságok megakadályozása végett mely intézkedések és intézmények mutatkoznak czélszerűeknek? 5. Nevezetesen mely kívánalmak volnának különös tekintetbe veendő a határidő üzletet, valamint az üzletkötéshez való kvalifikációt, az u. n. tőzsderegiszterbe való bejegyzést illetőleg, továbbá bizonyos áruknak a határidő-üzlet kötésektől való kizárására nézve; végre a gabonaneműekre előirt szállítási minőség meghatározása, az árfolyam megállapítás módja, mint szintén az ügynökök és a bizományi üzlet tekintetében?

III. Szakosztály (Vám- és valutaügy).

a) Vámügy. 1. A növekvő versenyvel szemben mennyiben nyújtanak a gabonavámok a termelésnek védelmet s mennyiben alkalmasok azok a gabonaárak további hanyatlásának föltartóztatására? 2. Mely főbb pontokban foglalhatók össze a közép-európai államokban 1892 óta inaugurált szerződéses vámrendszer eredményei a mezőgazdaság érdekeinek és a gabona áralakulásának

szempontjából? 3. A mai nemzetközi helyzetre való tekintettel kívánatosnak mutatkozik-e némely államok szorosabb közgazdasági kapcsolatba való sorakozása? 4. Ha ily sorakozás kívánatos vagy létesíthető nem volna, mily vámrendszer felelne meg leginkább az illető államok közgazdasági érdekeinek; a szerződéses vagy pedig az autonom rendszer nyujtana-e rájuk nézve nagyobb előnyöket, általában mily irányban kellene az érdekek szolidaritásának és a viszonyok stabilitásának szempontjából a jövő vámpolitikának hatnia? 5. Ha a szerződéses politikának adatnék az előny, kívánatos volna-e a kereskedelmi szerződésekben a legnagyobb kedvezmény záradékának föntartása? Az esetleg létrejövő vámszövetség, illetve unio mely következményeket fogna maga után vonni az egyesület államoknak egymásközti forgalmára nézve? 6. Mennyiben volna a vámegegyesülés oly egyenlő időtartamra terjedő kereskedelmi szerződések által helyettesíthető, melyek keretén belül az egymás mellé sorakozó államok bizonyos pénzügyi és védvámok tekintetében egymással szemben szabad kezet tartának fenn saját szükségleteikhez és a fejlődés követelményeihez mérten, bizonyos mezőgazdasági és iparcikkek tekintetében pedig oly különböző vámokat állítanának fel, melyek a tengerentuli hasonló termékekre nézve fönnálló külső vámtarifa tétéleinél alacsonyabbak volnának. 7. Más állandó nemzetközi bizottságok mintájára nem volna-e kívánatos egy nemzetközi kereskedelmi politikai állandó bizottság alakítása vagy oly megállapodás létesítése, melynek értelmében az illető szerződéses államok a fölmerülő közös érdekű kereskedelmi politikai kérdések és vitás vámuügyek megbeszélése, vagy közös eljárás megállapítása céljá-

jó messzire, járatlan pagonyba vezette, aztán szépen az Isten gondviselésére bízva Hüvelyk Matyjait, megszökött tőlük, hogy nyugtalan-kodást eláruló csaholásukat se hallja.

Mihály bácsit a szuka-kutya „gyermek-kitevési” regénye az egész faj ellen nagy dühre lobbantotta.

„Gonosz az, — mondogatta — akár csak az ember!”

Hiába meséltük el előtte annak a szegény ember kutyájának történetét, mely világéletébe mindig a hűség példányképe volt s csak akkor adta magát a tolvajkodás mesterségére, midőn fiainak táplálata véte rá arra. De Mihály bátyánk kedélyvilágát ez sem engesztelte ki négy lábú barátaink iránt.

Az őszbe csavarodott agglégény téli estéit Schoppenhauer és Lombroso tanainak olvasgatásával töltötte. Az előbbi munkájában merítette pesszimistikus nézeteit. A nagy kriminilista műveiben meg, melyek oly sok meddő vitára szolgáltatnak alkalmat — az állatokban rejlő „gonosz” iránt lett figyelmessé téve s így történt, hogy bátyánk lelkületében oly gyökeres, kedvezőtlen változás esett meg. Lehet, ha az olasz tanár munkáját a német bölcsészével egy időben nem tanulmányozza, nem esett volna áldozatául a buskomorságnak minősíthető kedély-állapotnak.

Lombrosónak az állatokról irt újabb könyvét minden gazda élvezettel olvashatja

el. Tanulást is meríthet abból eleget — csak élete párjára ne erőszakolja annak tanulmányozását, mert ott az asszony hazudozásáról nagyon is impertinens hangon nyilatkozik a szerző. Az olasz tanár végre is nem a vérengző, ragadozó állatok kegyetlenségéről beszél, melyek gyilkolnak a lét-fenntartás ösztönénél fogva, hanem azokat veszi tollhegyre, melyek különben mint békeszeretők lesznek a középiskolák hallgatóinak bemutatva. Az író „leleplezi őket”; sorba szedgetve osztályzat szerint az általuk elkövetett bűnök hosszú lajstromát.

Ha a francia *Toussent* elolvassná e munkát, bizonyosan könyzaporba törne, hogy az ő művének, melyben „barátjai”-nak — az állatoknak okosságáról s jószívűségéről van csak szó — oly frappans ellentéte keletkezett!

Lapozgassunk kissé a századvégi híres író könyvében. Elein ott találjuk *Fusca* tanár esetét, ki a hangyák tanulmányozásában lévén elmerülve, egyszer csak azt veszi észre, hogy az „Amazon hangyák” közül néhányan haragra lobbanna, a „rabszolgák” lassu munkája felett, feljűk sietnek, fejűket állkapcaik közé fogják s addig szoritják, míg egészen szét nem málasztják. A büntény, illetve a gyilkosság elkövetésére csakis rettenetes felháborodottságukban vetemedhetek, mert a „rabszolgák” megölésével saját érdekeiket sértették. Hisz a szegény munkás hangya mindig csak szolgálatukra volt, sőt

ból egybe-
tessék ma-
b) Va-
tendők v-
nyában b-
tása van
sági termé-
Mily gazda
az ezüsté-
bimetallisz-
11. Kilátá-
a két ne-
nyára néz-

NÖV

Ro

Komló

Hazán-
borok király-
és ehhez ké-
legujabb ko-
ségű volt. B-
országi vár-
kivétel, hol-
protestánsok
ezzel képes-
A kultura é-
maradt a rá-
dülők nevé-
lálunk egy-
chemlinee a-
tévesztendő
helyet jelen-

Több E-
sör- és keny-

Jelen s-
lovics csak
ban való mi-
lunk vadon t-
Árva, és Be-

A szá-
nagyban va-
zsef karolta
már nem m-

mi több, „a-
sáról is gond-

Vajjon
méltó matrón-
szolgájakat e-
hogy arany-
szívébe szurt-

Egy izl-
tem a házi-
felől.

„Szolgá-
állatkarakter-
ki hírnévre v-
hegyi villájá-

A méh-
a munkakerü-
csirkefogók k-
megkárósítás-
élnék. Ezek
mézrel telt
őket onnan,
falják, a töb-
czepelik.

Az ilye-
lik, — igaz-
hozzászóknak
pulációjokho-
a dal vége
szervezkedne-
közre — méz-

Vannak
tagadják —
nyukat tarkít-

ból egybehivandó értekezleten képvisel-
tessék maúkat?

b) *Valutaügy.* 8. Mily okokra veze-
tendők vissza a nemesfémek értékárá-
nyában beállott változások? 9. Mily ha-
tása van e változásoknak a mezőgazda-
sági termékek árának alakulására? 10.
Mily gazdasági következményei lennének
az ezüstérték helyreállításának, illetve
bimetallisztikus szövetség létrejöttének?
11. Kilátásba vehető-e, hogy az államok
a két nemesfém egymásközi értékárá-
nyára nézve megállapodhatnak?

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Komlótermesztésünk állapota.

Hazánkban, melynek napja megérleli a
borok királyának aurum fluens-ét, a sörfőzés
és ehhez képest a komlótermelés egészen a
legújabb korig csak igen alárendelt jelentő-
ségű volt. E tekintetben csak a felsőmagyar-
országi vármegyékben tapasztalható némi
kivétel, hol többi közt Csehországból kiűzött
protestánsok létesítettek kisebb sörfőzőket s
ezzel kapcsolatosan művelték a komlót is.
A kultúra és ipar idővel megszűnt, de fen-
maradt a rájuk emlékeztető elnevezés egyes
dülök nevében. A Felföldön elég gyakran ta-
lálunk egyes földeket, melyeknek neve
chemlinec a m. komló-kert, mi össze nem
létesztendő a „Chenelova“ szóval mi kódös
helyet jelent.

Több helyütt a vadkomlót is használták
sör- és kenyérfűszerül.

Jelen századunk elején azonban Csap-
lovics csak annyit ír a komlónak hazánk-
ban való műveléséről, hogy: „a komló ná-
lunk vadon terem, de a Szepességben, Zólyom,
Árva, és Bereg megyékben művelik is.”

A század első évtizedében a komlónak
nagyban való termesztését báró Lilien Jó-
zsef karolta fel Fejérmegyében, hol jelenleg
már nem művelik, mert az ercsii komló,

melyből báró Lilien 1821-ben 15 q-t adott
el, minőségre sok kívánni valót engedett és
a munkás kéz hiánya is e művelési ág fel-
hagyására vezetett.

Az alkotmányos éra kezdetén a figye-
lem nagyobb mérvben fordult a komló felé.
Keleti Károly méltán hangsúlyozta, hogy a
komló a naponként gyarapodó sörfogyasztás
mellett megbecsülhetetlen termény volna,
ha termesztése okszerűen kezeltetnék széle-
sebb körben. Tekintve azt, hogy körülbelül
4-5¹/₂ ezer mm. hozatlik be évenként az
országba, melynek értéke a félmilliót meg-
üti, ugyan megérdemelné a fáradságot
utána tekinteni, hogyan bántak el vele. Ez
bizony általában sok kívánni valót engedett
és enged még most is, mert míg a növény-
termelés más ágaiban, például a sörárpa-
termesztéssel határozottan haladtunk, a
komlótermesztésünk sem mennyiségi, sem
minőségi tekintetben nem mutatja nagyban
és egészben a kívánatos haladást. Ennek
azonban nem is annyira a természetők indolen-
ciája, mint inkább a kedvezőtlen értékesi-
tési viszonyok az okai, mert hiszen akkor,
mikor (a nyolczvanas években) keresettebb
volt a komló, ezen művelési ág — kivált
Vas megyében — igen szép lendületnek
indult. Egy statisztikai összeállítás ezen
időkből 49 komlótermelő községet mutatott
ki, melyekben 74 tulajdonos termesztette
ezen értékes növényt. Jelenleg a kisebb
termelők, kivált Vas megyében több helyütt
kiirtották a komlókerteket, miután termé-
nyüket csak ügynökök útján voltak képesek
értékesíteni, kik azt fürstenfeldi vagy álta-
lában styriai komló néven hozták forga-
lomba. Különböző hazánk nyugati vármegyéi-
ben még mindig Vas megye a komlótermesz-
tés klasszikus földje, a hol a szent-gotthardi
járásban, Radafalván, Dobrafalván, Nád-
kuton és Jakabházán termesztik a komlót;
a németújvári járásban pedig Burgóhegyen,
Szt-Eleken, Német-Ujvárt, Ujlakon, Rábotron,
Hárspatakon, Vaskuton, Szent-Miklóson és
Nádkuton. Itt megjegyzendő, hogy Német-
Ujvárott gróf Draskovits Pál is négy kat.
holdon karolta fel ezen művelési ágat, melyet
10 holdra kiterjeszteni szándékozik. Ülte-
tésre saazi dugványok szolgáltak és a jeles
minőségű termékének q-ját 100-150 frton
értékessítik.

Figyelemre méltó Biedermann Ottó

lovag komlótermesztése a somogy megyei
Mozsgón, hol már évek óta 40 magyar
holdon igen eredményesen üzik e kulturát,
melynek céljaira oly földet használtak fel,
mely ennekelőtte legelőnek sem volt al-
kalmos.

A művelés itt magas sodronyállványo-
kon igen gazdaságosan üzetik, úgy, hogy
jóllehet az elért termés 200 klgr. magyar
holdanként az elért tiszta jövedelem nagyon
számottevő.

Ifj. gróf Széchenyi Imre Somogyváron
szintén szép eredménnyel karolta fel ezen
művelési ágat, részben saazi, részben spalti
dugványokkal s miután neki nevezetesen a
komlópoznák előállítására kevésbe kerül, az
eddig elért eredménnyel igen meg van elé-
gedve. Zalában még csakis a keszthelyi gazd.
tanintézetben találunk egy kis komló telepet,
mely 1880-ban és 1881-ben okmutatási cél-
ból 400 □ öl területen létesült; itt 11 sor-
ban (120 □ ölön) kései saazi komlót, 24
sorban (280 □ öl) korai spalti komlót ter-
mesztenek. Tíz évi átlagban (1882-1891) és
a katasztrális holdra kiszámítva a termés
3447 kgr. Legnagyobb volt 1883-ban, (t. i.
700 kgr.) legkisebb 1884-ben (114 kgr.) A
termésátlag 149 frton értékesült s legkisebb
volt az ár 1885-ben, t. i. 50 frt, s legnagyobb
1888-ban 200 frttal, egy kat. hold átlagos
nyers bevétele tehát 550 frt 60 kr., maxi-
mumban 1400 frt volt (1883-ban) minimum-
ban 114 frt (1885-ben.)

Ez adatokból is látható, hogy bizony a
komlótermés hozama és ára a Dunántul is
nagy ingadozásoknak van alávetve, dacára
annak, hogy a keszthelyi sörfőzde a kérdé-
ses komlót aránylag jól fizeti meg, mert
például 1892-ben 88 kg.-ért 142 frt és 40 krt
fizetett.

A Dunántul legnagyobb komlótelepe
a bellyei, a hol már 1868-ban karolták fel
nagyobb mérvben a komlótermelést; 1886-ban
92 holdra terjesztették ki, de 1887-ben újból
81 holdra csökkent s 1892-ben 74 holdra
süllyedt, mely kiterjedésben maradt három
évig; jelenleg ismét 813 hold van ezen kul-
turának szánva, mely itt 20 évi átlagban
(1879-től-1802-ig) 305 kg. volt katasztrális
holdanként. A legnagyobb termés 1892-ben
éretett el 615 kg.-mal, a legkisebb 1887-ben
294 kg.-mal. Az 1895-iki termés 561 kg.
volt holdanként.

mi több, „a henyélő“ Amazonok tápláltatá-
sáról is gondoskodtak.

Vajjon nem-e a régi Rómának tiszteletre-
méltó matrónái jutnak eszünkbe, kik rab-
szolgájukat csekély hibájokért úgy büntették,
hogy arany hajtűjüket a szerencsétlenek
szívébe szúrták?

Egy ízben dr. Jókai Mórral beszélget-
tem a házi állatokban felejtett „gonosz“
felől.

„Szolgálhatok ám a „rablásra“ hajló
állatkarakterrel“, szólt a koszorus regényíró,
ki hírnévre vergődött kertészgazda is Sváb-
hegyi villájában.

A méhek között ugyancsak meg van
a munkakerülő, akárcsak a legérdemesebb
csirkefogók között, kik tisztán embertársaik
megkárosításából — tolvajlás és lopásból —
élnek. Ezek a tolvajméhek megtámadják a
mézzel telt kaptárok munkáslakóit, kiűzik
őket onnan, ami mézet megehetnek, azt fel-
falják, a többit meg kalózmódra magokkal
csepelik.

Az ilyen rablási eseteket aztán ismét-
lik, — igaz néha rajta is vesztenek — de
hozzászoknak a tolvajláshoz. Vétkes mani-
pulációjokhoz több-több társat toborzanak s
a dal vége az, hogy egész rablóbandára
szervezkednek, kik ha védtelen kast kapnak
közre — mézének hirmondóját sem hagyják.

Vannak kik a „rablóméhek“ létezését
tagadják — én analinfestéssel tudom szár-
nyukat tarkítani a kriminális utakon járók-

nak s úgy bizonyíthatom be állításom igaz-
ságát.

Van eset, hogy a gyűlölet vagy az
irigység idézi elő az állatok között előfor-
duló „bűneseteket“, ha ugyan ez a kifejezés
alkalmazható a zoológiában. Tudjuk, hogy a
kecske háziasított természetű. „Erzékeny“ az
Istenadójára s ha egymás ellen barátságatlan
érzelmeik támadnak — az öklendezésnek se
vége se hossza köztük.

Brehm beszéli örökbecsű művében,
hogy ő valóságos „vendettá“-nak volt tanuja,
mely két kecsketestvér között ment végbe.

A tiroli hegyek között ismert egy pa-
rasztot, kinek két kecskéje volt. Az egyiket
a hányszor közelébe jött, simogatta, czíró-
gatta, szeretetének minden jelével árasztotta el.

A másikat figyelembe se vette.

Ugy kell, hogy legyen, miszerint a
mellőzöttben az irigység érzete támadt ezért.
Napokon keresztül leselkedett tehát társára,
mikor támadhat reá, úgy, hogy segélyére
senki ne jöhessen. Türelmét siker koronázta.
Egy szép nap, midőn senkisémet volt köze-
lében, orozva reátámadt kecsketársára s ke-
gyetlenül megöklelte azt. Az „előre meg-
fontolt“, jól kikombinált bűneset szembe-
szökő tehát.

Ha valaki az állatkerti majomkretre
mellett elhalad, figyelje meg csak a nősté-
nyek czivakodásának eredeti okát s csak-
hamar rá fog jönni, hogy a kiosztogatott

ütlegek, kitépelt szőrpamatok, a keserves
sivalkodás, a sze elmi féltékenység folyo-
mánya. Serák Károly igazgató ur e tárgyban
mulatságos anekdotákat tudna elbeszélni.

Tény az, hogy a „boldog versenytárs-
nő“ sok esetben ármányos módon
kelepezébe lesz csalva a mellőzött által s
bőrrel fizet a pásztorórák kellemeiért.

Lehetetlen ily esetben sem látni a
premeditációt az elkövetett merényletben.

De térjünk vissza Lombrosóhoz.

Ő azt állítja, hogy az állatok kedély-
világa csak oly bomlást szenved, néha mint
az embereké.

Hivatkozik ennek bizonyítására egy
gyönyörű, kedvenc angora-macskájára. Egy
utazás következtében a szér állat a eseléd-
ség gondozására szorult, kik feléje se hede-
ritettek.

Az elkényeztetett állatot ez halálra
sértette. Melankóliájának az lett a vége,
hogy ujszülött picinyein töltötte boszuját,
melyek közül kettőt egyszerűen fölfalt.

A legendák szerint az állatok meg-
ható szeretettel csüngnek kicsinyeiken, az
éles megfigyelő azonban azt látja, hogy a
„láztó bűnesetek“ családi életükben éppen
nem tartoznak a ritkaságok közé.

A „Szerlem élettanának“ hirneves
írója, Mantegazza csak úgy szerette dél-ame-
rikai tartózkodása idejében a lovakat, mint
bármelyik hortobágyi cifra ménesbéli csi-
kós. Egy kanczája, melynek szopós csikója

Az évenként eladható mennyiség 400—500 méterházsa, mely 75 frt 10 kr átlagárban értékesül. Legkisebb volt az ár 1887 és 1889-ben (42 frttal.) legnagyobb 1894-ben (122 frt). 1895-ben 85 frton adatott el s vásárolja 1889 óta Lehmann utódja nürnbergi cég. Bellyén a komló dugványokat 1,5×1,5 m. távolságban ültetik ki, úgyhogy a sorok hosszában keresztben fogatos eszközökkel megmívelhetők. A komlót állványokon nevelik, melyek minden ötödik tő után beállított 24 láb magas póznák fölé kifeszített drótból állanak. A komlóinda rézsut kifeszített zsinegeken kuszik fel, melyek lent kis czölöpökre, fönt a keresztodronyra vannak erősítve.

Az Alföldön is van néhány jelentősebb komlótelepünk, melyek közül első sorban említést érdemel gróf Chottek Rezső futtakai telepe, hol már 1885-ben 30 kat. holdon, jelenleg 42 holdon mívelik a komlót 9 külön gazdasági kerületben, a munkaerőnek minél célszerűbb kihasználása végett. Az itt termesztett komló egy kései zöld komló, amely emberemlékezetet meghaladó idők előtt — valószínűleg Csehországból — hozott be. Futtak talaja homokos vályog, mely minden 3—4 évben jól megért istállótrágyával lesz trágyázva. Az uralkodó szelek ellen a telepek akácfaültetések által védettek, a póznák a futtakai komlókeretből már jóformán eltűntek, amennyiben a telepek 3/4-ed része már sodronyszerkezetre van átalakítva. A komlótövek 1,6 m. távolságokban lesznek kiültetve s a komlóindák déli lejtéssel oly módon erősítetnek a sodronyokhoz, hogy egész nap a sugaraknak vannak kitéve. A metszés márcziusban megy végbe, a komlószüret szeptemberben. A kiszáritás üres padlásokon és magraktárakban történik spárgahálás cserényen. A termés itt is igen változó, 600, 900. sőt 1000 kg. kat. holdanként. Az 1895-ki termés 825 kg. volt. Az évenként eladható mennyiség 250—400 q., mely Saazba, Prágába, Bécsbe és Norinbergába lesz eladva, az elért ár 50—120 frt közt változik.

Fellette érdekes a komlótermesztés lendülete Torontál vármegyében, hol jelenleg 64 kat. holdon és 1200 négyszögölön termesztik a komlót. Legkiterjedtebb ezen mívelés Lajosfalván, a hol Martis Lajos nyug. tanítóban lelkes apostola él. Lajosfalván 42

hold 800 négyszögöl van beültetve komlóval s az ottani lakosok mutatják fel a legnagyobb termést (770 kg.-ot holdanként), Antal falván van 10 hold, Alibunáron 3 hold, Écskán 2-400 négyszögöl, Nagybeeskereken és Sándorfalván 2 hold, Lukácsfalván, Erzsébetlakon és Istvánvölgyön, a hol csak kertekben mívelik, egy-egy hold komlóültetvény. Martisnak komlótelepe maga 2 1/2 kat. hold, holdankinti termése 4—7 q között változik. Nagybeeskereken dr. Magyar, valamint az alibunári kisgazdák termése 4 q, a lukácsfalviaké 3 q, az antalfalviaké és erzsébetlakiaké 2 q. A gróf Harnoncourt-féle écskai uradalom még csak kísérletképpen termeszteti a komlót.

Hogy ezen mívelési ág oly nagy fellendülést vett, annak tulajdonítom, hogy a komlót Weifert pancsovai és belgrádi sör-főző vásárolta 1894-ig igen kedvező áron. Fizetett ugyanis 1888-ban 150 frtot, 1889-ben 80 frtot, 1890-ben 180 frtot, 1891-ben 240 frtot, 1892-ben 240 frtot, 1893-ban 150—180 frtot. Mióta azonban idegen komlóközvetítők szedik össze a terméket, a torontáliai 1895-ben csak 60—80 frtot kaptak komlójuk q-jáért, mely körülmény, valamint a tapasztalt fahiány nagy hátrányára van a komlótermelés további fejlődésének.

A komlónak Lajosfalván gyakorolt mívelésére vonatkozólag megjegyzendő, hogy április 1—15-ike között föltakarják a tőkét, a tavalyi hajtásokat lemetszik, a mire a tőkét ismét betakarják, melléjük kis karókat vernek a zsinórok megerősítése végett, melyek fönn drótkapcsokkal a sodronyhálózatba lesznek beakasztva.

Az első kapálás után a két legerősebb komlóinda a zsinórra lesz illesztve, míg két másik a földön fekvő tartatik, hogy ha valamely inda netalán letörnék, azt mással pótolni lehessen. A többi hajtásokat kitépik, mely mivelet kétszer-háromszor ismétlődik. Május közepén másodszer kapálják, az ültetvényt. Martis gáliczczal is permetez.

Junius közepén ismétlik a kapálást. Május végétől júliusig a főhajtásokon kinőtt mellékajtásokat nyeselek 1—1 1/2 m. hosszúságra. Juliusban ismét kapálnak, sőt esős időben még augusztusban is. Augusztus 25-től kezdődik az indák lefejtése és a komló száritása. Az indák a földön fekvő

maradnak egészen novemberig. A komlót padlásokon külön górékban, sőt ujabban komlószáritókban is szárogatják. Pancsován Abt Antal köteles is próbálkozik a komlótermeléssel s 440 m² komlótelepéről 1894-ben 20 kgr. szűz komlót nyert, 1895-ben már 1 q. felül, melyet Weifert 95 forintjával vett meg. A futtakai komlótermesztés példái szolgálta a herezeg Sulkovszki-féle pankotai uradalomnak is, mely 1891. telén három kat. holdat mélyítő ekével 4 emre megszántatván, az 1892 év tavaszán Saaz város telepéről hozatott komlódugványokkal 1,5 m. sor- és tőketávolságban elültették. E példán indult gróf károlyi Tibor mácsai uradalmá is, a mely 1895-ben kísérleti telepéről még csak szűz komlót nyert, de azt több holdra kiterjeszteni szándékozik.

Biharban Lederer Dánielnek is van Nagy-Váradon komlótelepe elpusztított szőlőhelyén, 1894-ben egy holdat ültetvén be saazi dugványokkal, már 1895-ben 5 q termést nyert, melyet Dreher Antal kőbányai sörgyára 80 frttal vett meg. A nyersbevétel e szerint 400 frtot tett évi 60 frt költséggel szemben mi a tulajdonost arra ösztönözte, hogy 1895-ben 1600—1700 frt befektetéssel újból 9 holdat ültetvén be komlóval. Debreczenben egy időben a kir. gazdasági tanintézetnek is volt egy félholdas komlótelepe. A multban valószínűleg a város határában is mívelték a komlót, jelenleg azonban csak a vadkomlót szedik kenyérsütésre és a komlógyökeret, melyet felhasználva szőlőkötözésre használnak.

A felföldi komlótermesztés ma már szintén nem oly jelentékeny, mint hajdanában, pedig a Vág-Beszterezétől Vágúj helyig terjedő vidéknek úgy éghajlata, mint talaja nagyon alkalmas volna a komlótermelésnek nagyobb mérvű felkarolására, melyet Turócsban is a negyvenes években még többfelé üztek, de most nyomát sem találni annak. Trencsénben a gróf Königsberg-féle pruszkai hitbizományi uradalom illavai majorságában 1895-ben egy hold 1200 □ ölet ültettek ki, mely mintegy mintatelepül fog szolgálni. Ezen gróf Zedtwitz által létesített telep a földmivelségi miniszteriumtól kapott dugványokkal lett beültetve felében korai, felében késői saazi komlóval. A föld 1894-ben 1 méter mélységre rigoloztatván, a dugványok hármásával lettek kiültetve, a feltalaj kom-

volt, valahogy szive mélyéből megutálta progeinturáját s a világot meg nem engedte, hogy szopják nála, sőt közelében sem tűrte meg. Ha a könyörület ember nem eteti mesterségesen, czuczival mint a modern mamák szokták gyermeköket, hát a csikó éhen vészett volna. Az olasz orvos azt jegyezte meg, miszerint nem hiszi, hogy a kaneza mama hiúságból tagadta volna meg esemetjétől az anyatejet. (!)

Országosan ismert baromfityesztőnk: *Raksányi Anna* urnő beszélt, hogy pilisi tenyészdejében volt egy kotlós tyúk, melynek csibe csoportjában többen szontyolodtak, betegek voltak. A „gondos” mama feljők sem nézett, hanem vigan kajdácsova, családja egészséges apraival ment tovább. A betegek elmaradásáról még tudomást sem vett melegen érző anyai szive.

Ugyancsak Lombroso beszél, hogy a patkány nőtényénél házastársosabb Xantippet még Sokrates sem festhetne. Fiaeskaait ugyancsak „kordába” tartva, érleli a kamasz korig.

Okoskásnak kell bizony lenniök, mert jaj nekik! A kimérendő büntetésnek fele sem szokott tréfa lenni.

Egy hazatérő patkánymama, írja az olasz tanár, észrevette egy izben, hogy pajkos magzatjai ugyancsak nagy felfordulást csináltak az otthonban. A legficzkádozóbbat „móresre tanítandó” karmai közé kapta, megfojtotta s szőröstől-bőröstől felfalta.

Büntetésnek ez kategorikus büntetés volt, de széles ezen világon divatos patkányéknál.

A poetikus érzelmű, kedves galambnak is megvannak anyai ösztönéből eredő aberációi. A zerge-utcai országos híri postagalamb-duczban történt, hogy a galambmama sexualis dühében agyoncsörözte mind a két fiát.

Nagyon tévednénk, ha azt hinnénk, hogy a büntény, minden variációjával nem otthonos az állatok világában.

Például a házasságtörési drámát csak oly sűrűn követik el, akár a legsötétebb szerezés-utcai lakók között divatos az.

Ezelőtt 10 évvel a bihari Ék vidékén laktam. Egy gólyapár éppen a község házá-
nak kéményén tákolta össze magának fész-
két. Egy napon, míg az élemedett gólyaférj az ingoványban vadászatot békák, kigyók után, egy fiatal gólya-fiesur jött az otthon maradt gólyaasszonykához vizitbe. Gólyané ő nagysága a tolakodót először per-patvarral fogadta, zavarta, aztán tűrte, végre nagysókára kegyeivel ajándékozta meg. A bűnös szerelmespár azután szárnyra kerekedett, megkeresték a Nimródokó férjet békái, kigyói között s csőreikkel halálra verték.

Nem ismeretlen az állatok között a „gyereklopás” sem. Egy tolnamegyei szavahihető lótenyésztő gazda beszélt, hogy volt egy meddő kanezája. Ha nyáron estefelé a

legelőről jött haza, rendszeren egy fiatal csikót esalt el anyjától s azzal állított be istállójába. Miután szoptatni nem tudta, hidegvérrel nézte volna el, hogy a balek csikó hogyan pusztul el az éhségtől.

A minden bűnnek szülő anyjára, a részegségre is hajlam van az állatokban. Néhai *Göndöcs* Benedek apát beszélt, hogy a tolvaj méhek úgy is keletkeznek, ha pálinkával kevert etetjük őket.

Mint az emberek, ők is hamar kedvet kapnak ezen ital élvezetére s náluk is ugyanaz a káros hajlam ébred, mint nálunk. Idegesek, részegek lesznek s munkakedvüket veszítik.

A közmondás szerint „az ember nem tökéletes”. Az állat sem az. A tökéletlenség itt is, ott is felüti hydrafejét.

Az állatok barátai azonban nagyon rosszul tennék, ha Mihály bátyánk példáját követve, megvonnák szeretetüket kedvenceiktől. A felsorolt gonoszsgai példák oly kivételesek, hogy érdemes volt azokat, mint kuriózumokat papírra vetni, figyelmet kelendő a további észleletek megtételére. Nálunk embereknel, fájdalom, a büntények annyira növekednek statisztikai kimutatásaink szerint, hogy legközelebb egy újabb *Pitaval* kiadását tervezik a kriminalisták.

Jankó Szilárd.

posztal jól egyengetett meg, hogy komlót szolg főzőben fe reménykedve helyettesítette kiterjesztette 1878. óta gró komlótelepe, el jelenleg 7 évek végén Gróf Chotte komlótelepe, Nyitrában már 18 év o mesztenek k Az első éve eladni. Kisé József is ter

Ungme karesfalvai be egy kat. nek termése értékesült, az 1892-ben e volt, mi az 1893-ban ké pilzenitzi s fizetett. 1894 került le, me járás követl csak a munk kesült 100 681,50 frt v kg.-ot termel holdra kiterj komlószáritás kel rendelke 1598 frtra, a rugtak. Bereg termesztettek ujabban Luc mitották, hog frt nyersbev

A mun Munkácson b bokon 20 k komlót. Jelen a Latorcza m regszáson p Kálmár szölö megyékben ket állítanak hogy Segesvá 260 frton ér melök egylete fedezik komló szeredai és Küküllő várm kiterjedésben leg már csak betvároson, viselő 1895-b mely a komló deközik. Gróf létesített 1894

Igen szé mesztés Háro nek bizonyul komló, melyek szokott összev ből személyes

A würt keresett. Leg falvai telepe, terjedésü. Te korai spalti k

Gróf Kál hold 200 négy komlót termes

Imreh Is ölnyi korai sp Nagy Imre S négyszögölnyi falván átlag

posztal jól megtrágyázott és gondosan el-
egyengetett telepen s oly szépen indultak
meg, hogy már az első évben 80 kiló szü-
kamlót szolgáltatott, mely az illavai sör-
főzőben felhasználható. Zedtwitz gróf
reménykedvén, hogy az itt termesztett komló
helyettesítheti az aushait telepet 1896-ban
kiterjesztette: Pozsonyban, Bohuniczon van
1878. óta gróf Dessaze Emilnek 8 kat. hold
komlótelepe, melynek termékét Saazba adja
el jelenleg 70 frtjával, holott a nyolczvanas
évek végén még 140 frtot kapott q-jáért.
Gróf Chottek Rezsőnek Korompán van egy
komlótelepe, mely 1870-ben lett alapítva.
Nyitraiban Nemet-Prónán Rotter Augusztá
már 18 év óta, Zeisl József 5 év óta ter-
mesztenek komlót, saazi dugványok után.
Az első évenként 5, a másik 4 q-t képes
eladni. Kísérletképpen a megyében Agnelli
József is termeszt komlót Csáriban.

Ungmegyében, gelsei Guttmann Izidor
karcasfalvai gazdaságában 1891-ben ültetett
be egy kat. holdat saazi dugványokkal, mely-
nek termése 364 kg. Kőbányán 260 frton
értékesült, úgy, hogy 50% engedménnyel
1892-ben e komlótelep nyersbevétele 886 frt
volt, mi annak kiterjesztésére vezetett.
1893-ban két hold termése 5434 kg.-ért a
pilzenitzi sörgyár 260 frtjával 1274 frtot
fizetett. 1894-ben 3 holdról 6815 kg. termé-
s került le, mely azonban a kedvezőtlen idő-
járás következtében penészt kapott s így
csak a munkácsi uradalom serfőzőjében érté-
kesült 100 frtjával. A nyersbevétel tehát
68150 frt volt. 1895-ben 5 holdon 1745
kg.-ot termelt, 1896-ban ezen ültetvényt 6
holdra kiterjeszteni szándékoznak, miután a
komlószáritásra elegendő száritó-helyiségek-
kel rendelkeznek. Az alapítási költségek itt
1598 frtra, a művelési költségek 512 frtra
ruktak. Beregmegyében, a hol már régen-
te termesztettek komlót, a kísérleti termelés
újabbán Lueskán indult meg, hol kiszá-
mitották, hogy egy katasztrális hold 1330
frt nyersbevételt eredményez.

A munkácsi uradalom egy időben.
Munkácson három katasztrális holdon, Dom-
bokon 20 katasztrális holdon termesztett
komlót. Jelenleg Munkács mellett a vár alatt
a Latorca mellékén 4 hold komló van. Be-
regzsáson pedig a Kerekhegy szőlő alatt
Kálmár szőlőben 5³/₄ kg. Az erdélyi vár-
megyékben helyenként igen jeles terméke-
ket állítanak elő, minek egyik bizonsága,
hogy Segesvárot 1893-ban a komló 220—
260 frton értékesült. A segesvári komlóter-
melők együletet is alakítottak s e városban
fedezik komlószükségüket a brassói, esik-
szeredai és marosvásárhelyi sörfőzők. Kis-
Küküllő vármegyében ennek előtte nagyobb
kiterjedésben termesztették a komlót, de jelen-
leg már csak két helyütt; nevezetesen Erzsé-
betvároson, hol Issekutz Győző orsz. kép-
viselő 1895-ben részvénytársaságot alapított,
mely a komlót 10 holdon termesztetni szán-
dekozik. Gróf Bethlen Arpád Szent-Bonyhán
létesített 1894 és 1895-ben 2 holdas telepet.

Igen szép lendületet vett a komlóter-
mesztés Háromszékben, a hol legmegfelelőbb-
nek bizonyult s legkeresettebb a spalti
komló, melyet a Taussig Alajos linezi cég
szokott összevásárolni, a cég főnöke ez ok-
ból személyesen járja be a megyét.

A württembergi kései komló kevésbé
keresett. Legnagyobb itt Imreh Lajos illye-
falvai telepe, mely 6 hold 300 □ ölnyi ki-
terjedésű. Termeszt kései württembergi és
korai spalti komlót.

Gróf Kálnoki Félixné Vöröspatakon 5
hold 200 négyszögölnyi kései württembergi
komlót termeszt.

Imreh István Zágonban 2 hold 500 □
ölnyi korai spaltit és kései württembergit,
Nagy Imre Sepsi-Szt.-Györgyön 1 hold 200
négyszögölnyi korai spaltit. A termés illye-
falván átlag 3—5 q. a többi helyeken 4 q.

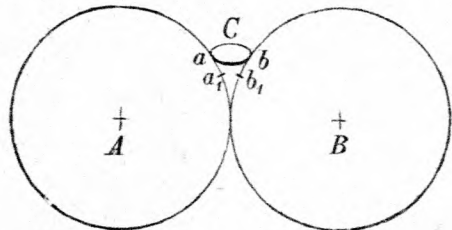
az elért árak voltak 1893-ban 200—235 frt,
1894-ben 90—115 frt, 1895-ben 90—100 frt.
Szebenmegyében ezidőszert csak 3 hold
1200 négyszögölnyi komlókert létezik.
Drodteff komlókertje 1 hold 400 négyszögöl
kései saazi komló 6—7 hosszú rudakon és
sodronyállványokon nevelve. 1895-ben ter-
mése 250 kgr. volt, melynek q.-ja 60 frton
értékesült.

Filtseh Sámuel 2 holdnyi komlókertje
würtembergi dugványokkal van beültetve
van azonfelül még 800 négyszögöl angol
Gondinsból, mely 120 kg. termést szolgálta-
tott, míg a württembergi 550 kgrmot adott.
Az elsőnek q.-ja 72 frtjával, utóbbi 50 frtjával
értékesült. Dr. Rodiczky Jenő

EZREDÉVES KIÁLLÍTÁS.

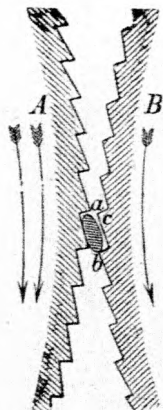
A Ganz-féle gépgyár malom- berendezései.

A kiállításnak kiváló látványosságai
közé tartozik kétségkívül a Ganz és Társa
gépgyár pavillonja, melyben a gyár kiállí-
tott gépei közül a gazdákat különösen a
hatalmas Mechwarth-féle gőzeke, a Bánki-
Csonka-féle petrolummotorok és a malom-
gépek érdeklik közelebbről.

154. ábra. Az őrlőhengerek munkája.

Előbbi két gépet már a szaklapok és
leírások után többé-kevésbé ismeri a gazda-
közönség s a pavillonban azoknak új, töké-
letesített alakjait már mint ismerős gépet
találjuk meg. De a malomgépeket legtöbb
gazda inkább csak hallomás után ismeri s
ha ezek nem is bírnak oly közvetlen fon-
tossággal s érdekel a gazdára nézve, mint

155. ábra. A Ganz-féle rovátkolt hengerek állása pa-
rasztórlésre.

az előbbi kettő, azért mégsem felesleges, ha
részletesebben tárgyaljuk e helyen. Hiszen
ezekkel érték el a magyar molnárok azt,
hogy ma a világ első molnáraivá lettek s e
gépekkel tudták a magyar buzasziszet —
eltekintve a magyar buza jóságától — oly
kitűnően előállítani. Már pedig a magyar
malomipar és magyar liszt bizonyára elég
közel viszonyban állanak a magyar gazdával.

E kitűnő malomgépek egy részét a
Ganz-gyárban szerkesztették s ez a gyár
hozta azokat először forgalomba.

I. Hengerszékék.

A Ganz-gyár malomgépei közül első
helyet foglalják el a Mechwarth-féle henger-
székék, melyek a mai műörlésnek vetették
meg alapját. E hengerszékék, mint nevük is
mutatja, a gabona őrlését nem kövekkel,

hanem hengerekkel végézik, még pedig a
legkitűnőbb módon.

Messze vezetne itt a gabona-örlés és
lisztkészítés módjait részletesen tárgyalni s
csak éppen annyit említenek fel róla, ameny-
nyi elegendő arra, hogy a hengerszék elő-
nyeit a malomkő munkájával szemben meg-
érthessük és így a hengerszék szerkezetével
is nagyjában megismerkedhessünk.

A hengerszékék általában azon elven
készültek, hogy egy közös állványba, az
u. n. székbe egy, két vagy három pár hen-
gert helyeznek el, melyek páronként egy-
mással szemközt forgatva, a gabonát meg-
örlik. Ezen őrlőhengerek hossza 300—1000
mm., átmérője 160—600 mm. közt változik
a különböző ezélu és nagyságu hengerszékék-
nél. Minél nagyobb a henger átmérője és
minél hosszabb az, annál nagyobb lesz a
munkabírása. De ez azért nem vonja maga
után azt, hogy mindig a legnagyobb hen-
gereket alkalmazzák, mert a műörlésnél,
különböző fázisai lévén az őrlésnek, inkább
a kisebb méretű hengereket, míg az u. n.
paraszt őrlésnél, hol egyszeri felöntésre
akarnak lisztet nyerni, a nagyobb méretű
hengereket alkalmazzák. Anyaguk az u. n.
kéregöntésű vas, azaz olyképen vannak
öntve, hogy kerületük, illetve külső felüle-
tük üvegkeménységű, míg belsejük felé az
öntvény anyaga puhább. A henger munkája
függ egyrészt a henger felszínétől, függ
annak forgási gyorsaságától s végre függ
a két egymással szemközt forgó henger for-
gási gyorsaságától is.

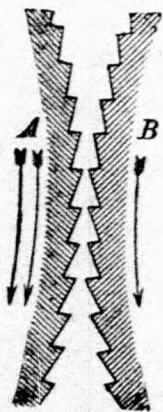
Ennek könnyebb megértésére tegyük
fel, hogy az 154. ábrán látható A és B hen-
ger egymással szemközt egyenlő gyorsasá-
ggal forog. A hengerek közé kerülő szemet
A henger az a érintő pontnál s B henger a
b érintő pontnál ragadja meg s mert a két
henger egyenlő gyorsan forog, a szemet is
egyenlő mérvben húzza be, vagyis az a b
érintő pontok ugyanazon idő alatt ugyan-
azon aa₁, bb₁ utat teszik meg. A hengerek
együttal egymáshoz is lévén szorítva, a
közéjük került szemet szétnyomják. Hogyha
csak a sima hengereket használnák őrlésre,
azokkal nem érnénk el teljes eredményt,
mert bár ez zuzza illetve nyomja szét leg-
tökéletesebben a szemet, de viszont a szét-
nyomott magból vékony lapok is képződnek,
melyeket a tökéletes lisztkidolgozás céljá-
ból még újra és újra kellene kimunkálni.
Éppen ezért a hengerszékék úgy vannak
szerkesztve, hogy a két szemben álló henger
kerületi sebessége vagyis forgási gyorsasá-
guk különböző, miáltal elkerültek, hogy a
szem egyszerűen csak szétnyomassék, hanem
azonkívül még szét is dörzsöltek az.

Hogy pedig ezen hengerek működése
még erősebb legyen, azok nem simán,
hanem rovátkos felületre készülnek. E
rovátkák nem párhuzamosan nyulnak végig
a két henger felületén, tehát nem a henger
hosszában egyenesen, hanem csavarment
alakjában vannak kivésve. Ez utóbbi elren-
dezés azért szükséges, mert az egyenes vo-
nalban fekvő rovátkák, ha a két henger
nagyon közel jut egymáshoz, könnyen egy-
másba kapaszkodhatnak s így egymást el-
ronthatják, mert a gyorsabban forgó henger
rovátkái a lassabban forgó henger rovátkái-
nak élet lecsorbitják s viszont.

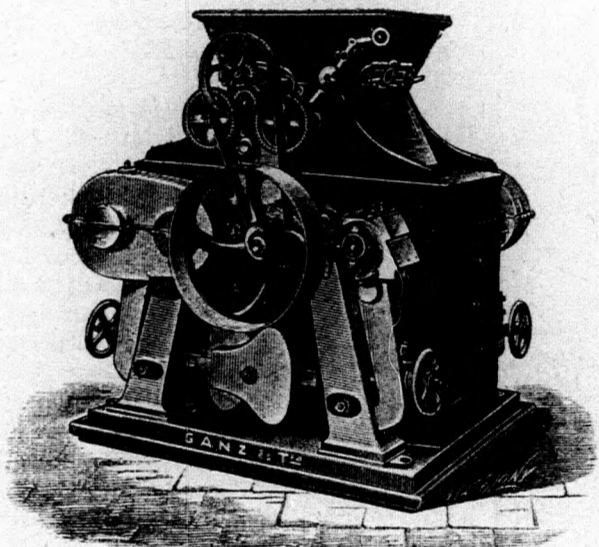
Ilyenformán a két henger ferde rovátkái
nem kapaszkodhatnak egymásba, hanem
egymás mellett elmenve, a szemet olló-
szerűen metszik el. Hogy azonban ezen el-
metszése a szemnek tökéletes legyen, a gyor-
sabban forgó u. n. dolgozó henger rovátkáinak
legalább is kétszeres gyorsasággal kell a
lassan forgó henger rovátkái előtt elmenni.
A Ganz-féle hengerszékéknek e gyorsasági
viszony 1:2.5.

De befolyásolja az őrlési munkának
minőségét még a rovátkák elhelyezése is,

melynek magyarázatát mellékelt 155., 156., 157. ábra adja meg. Ha a 156. ábrát tekintjük, melynél a két nyíllal jelzett *A* henger gyorsabban forog az egy nyíllal jelzett *B* hengernél a nyilak irányában, azt látjuk, hogy a közük kerülő szem a lassan járó *B* henger rovátkájára esik és kiálló részét a gyorsan járó *A* henger rovátkájának *a* éle levágja s pedig teljesen, ha az *A* henger kétszer oly gyorsan forog mint a *B* henger, vagyis az *a* él az *ab* utat teszi meg,

156. ábra. A Ganz-féle rovátkolt hengerek állása ollószerű metszésnél (darálásra.)

158. ábra. Ganz-féle négyhengerű vízszintes darálöhengerezék.

míg *c* él helyzetéből kimozdul; ellenkező esetben csak behasítaná a szemet az *a* él. Az ollószerűen való szétmetszés csak akkor következik be, ha az *A* henger rovátkájának éle lefelé, a *B* henger rovátkájának éle pedig felfelé van fordítva. Ezt a munkát végzik a hengerezékek a műörlés első fázisánál, a darálásnál.

Ha a rovátkák éle fordítva áll, mint a 155. ábra mutatja, hogy t. i. a sebesen forgó *A* henger rovátkájának éle felfelé s a lassan forgó *B* henger rovátkájának éle lefelé nyúlik, ez esetben a mag nem metszetik szét teljesen, hanem a metszés egyszersmind zúzással fog párosulni. Itt a szemet nemcsak *B* henger vágja szét rovátkája élével, hanem egyszersmind az *A* henger is zúzza azt rovátkái lapjával. Az ilyen módon összetett örlési munkát alkalmazzák a parasztörlésre berendezett hengerezékek, hogy egyszerű lejáratra több lisztet és kevesebb darát kapjanak.

Végül a 157. ábra azon összeállítást mutatja, hol az *A* henger rovátkái hátukkal, a *B* henger rovátkái pedig élükkel dolgoztak.

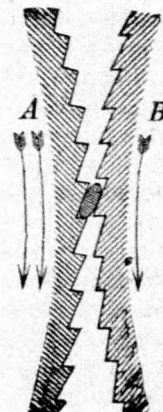
A hengerezék e két fő alkatrészén kívül a többiek részint a hengerek forgatására szolgáló szijjas vagy fogas kerékekből, részint a csapállványokból, szorító s állító készülékekből szelelelőből, és garatból telnek ki.

Ha most összehasonlítjuk a hengerezék és malomkő munkáját, mindjárt szembetűnik e kettő közti különbség, mely abban áll, hogy az örlemény a henger közt sokkal rövidebb utat végez mint a malomkövek közt. Már pedig ettől függ leginkább a nyert liszt jósága. Ha ugyanis az örlemény hosszú utat tett az örlés alatt, akkor természetesen sok finom részecske dörzsölődik le a szem héjából, mely mint finom s csak nehezen kiválasztható korpa a liszt minőségét csökkenti. A hosszabb örlő uton az örlemény és liszt a dörzsölés következtében sokkal inkább felmelegszik, mint a rövid uton.

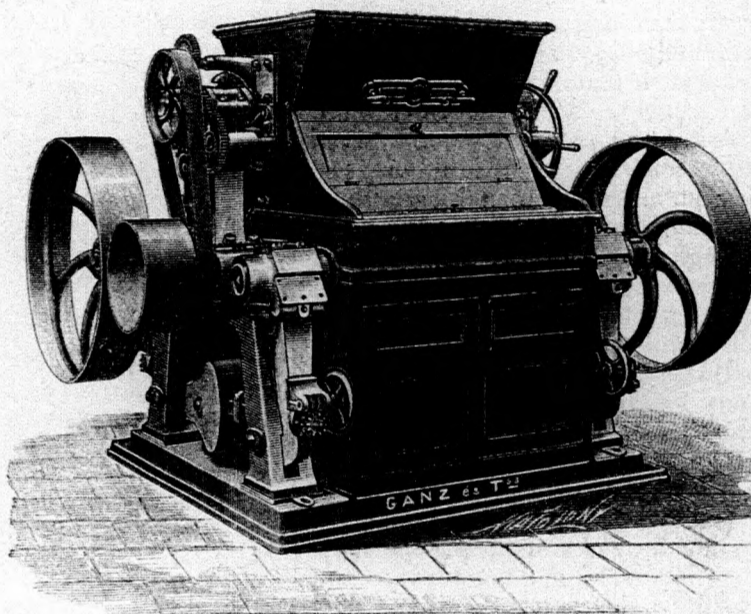
Ez a felmelegedés szintén csak a liszt minőségének s főleg tartósságának rovására megy. Végül szintén csak a hengerezékek előnyére említhető fel rendkívül tartósságok, a mennyiben köztudomású dolog, mily hamar kopnak el még a legjobb anyagu malomkövek is és mily nehéz azokat kellőképp kiélesíteni. A hengerezéknél az élesítés aránytalanul ritkább s akkor is mindenkor pontosan végezhető az e célra készült kőszűrűgépeken.

A Ganz-gyár kiállítási pavillonjában mindenféle ezéla szolgáló rendszerű hengerezékek legjobb bizonyítékai annak, hogy mennyire tulszárnyalták a malomipar terén

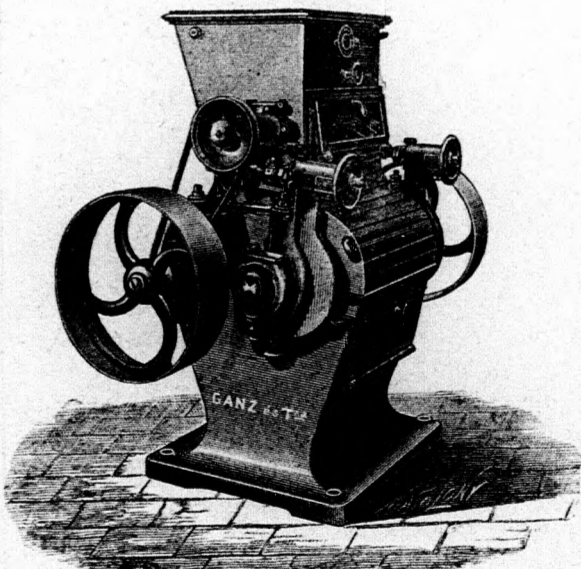
hengerpáru hengerezéket (lásd 161. ábrát) és a parasztörlésre szerkesztett két nagy hengerű hengerezéket (lásd 162. ábrát) és végül egy kombinált szállítható malom képét (lásd 163. ábrát), melyen egy kőjárat és egy simára azaz parasztörlésre szerkesztett hengerezék is van, melynek együttes hajtására 500 kg. összes munkaeredmény mellett körülbelül 10 lóerő elegendő. Ez a gazdasági malmokban is esetleg jól lehetne használható. I. S. P.

157. ábra. A Ganz-féle hengerek rovátkolt állása kombinált örlésnél.

159. ábra. Ganz-féle kéthengerű darálószerék.

160. ábra. Legújabb Ganz-féle kéthengerű hengerezék.

a nemrég még egyedül álló malomköveket s hogy a hengerezékek, e speciális magyar találmány, mily jók annak egyszerű bizonyítéka az, hogy eddig az egész földünkön 22.028 db hengerezék áll munkában.

Mellékeltlen bemutatjuk a négyhengerű vízszintes daráló hengerezéket (lásd 158. ábrát), a két hengerű darálószeréket (lásd 159. ábrát), a legújabb kéthengerű szeréket (lásd 160. ábrát), az egymás felett elhelyezett két

IRODALOM.

Az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás jelentése 1895-ik évi működéséről. Irta Cserhádi Sándor, a m.-óvári m. kir. gazd. akadémia rendes tanára, az orsz. növényterm. kis. állomás vezetője, Karl Rezső, Somssich Béla és Rázsó Imre közreműködésével.

Cserhádi Sándor, a magyar-óvári akadémia rendes tanára, a növénytermelési kísérleti állomás vezetője, 186 oldalra terjedő vaskos kötetben ismerteti a növénytermelési kísérleti állomás 1895-iki működését. Az állomás öt év óta áll fenn, s ezen viszonylag rövid idő alatt nagy eredményeket volt képes elérni. Nagy eredménynek kell tekintenünk nemcsak azt, hogy a földművelésügyi miniszterium a dotációt tetemesen felemelve, az állomás tevékenységi körét megnagyobbította; nemcsak azt, hogy rövid öt év alatt a növényfélések termelése terén határozott eredményekhez jutott; hanem különösen nagy eredménynek kell tekintenünk azt, hogy Cserhádinak sikerült a magyar gazdák érdeklődését az állomás iránt felkeltetni, az olyannyira fontos kísérleti ügyet velök megkedveltetni. A jelentés szerint a gazdák közreműködésével végzett kísérletek száma a múlt évben 1862. Oly szám ez, mely nemcsak a gazdák érdeklődésének bizonyítéka, hanem egyúttal

biztosítókat
ményeket
kinthetjük
vidéken n
működésé

A je
1. a gazd
melyek a
állomás sa
csoportra
termelési k
nosságának

A tr
gazdaság
őszi gabon
szőlő és ő

Az ő
tavaszi ve
és cukor
mésfokozó

kísérlet e
teljes hat
ban a fos
esetben le
mését has

legi alacso
az ország
razabb kl

fortrágyaf
mortalajo
vagy thór

csak a s
melyből k
már a tar

foszfátnak
leginkább
zott kapás

162. ábra. G

nél legbizi
laj nitrogén
hiányában
hatását.

A tav
hatása már
őszi gabon
híntük is
nálunk ren
vaszi kalás
sendő.

A kap
ból kítunt.
alá a foszf
tavaszi gab

biztosítékot nyújt arra nézve, hogy az eredményeket további működésünk bázisul tekinthetjük, mert hazánkban, annak számos vidékén nem egy, de több résztvevő közreműködésével végeztettek.

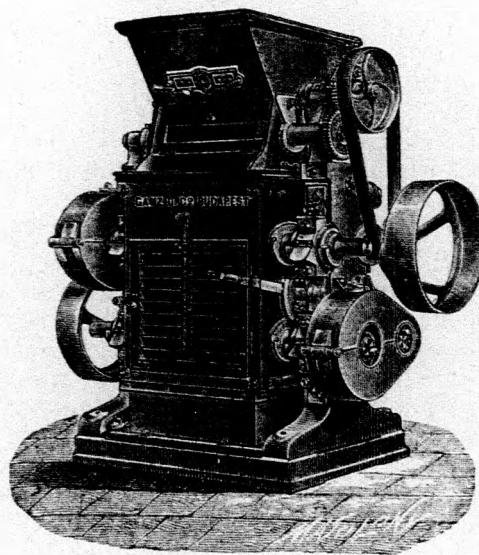
A jelentés két főrésze oszlik, ugymint: 1. a gazdák közreműködésével végzett kísérletek, melyek a munka fő részét alkotják és 2. az állomás saját kísérletei. Az előbbi ismét három csoportra oszlik: 1. trágyázási kísérletek, 2. termelési kísérletek, 3. a növényfélések azonoságának megállapítása.

A trágyázási kísérleteket összesen 564 gazdaságban végeztettek és kiterjedtek az őszi gabonára, tavaszi veteményekre, rétekre, szőlő és dohányra.

Az őszi gabonánál (buza, rozs) és a tavaszi veteményeknél (árpa, zab, takarmány és cukorrépa, burgonya) a szuperfoszfát terméshozó hatásának kipróbálása képezte a kísérlet célját. A kísérletek eredményeiből teljes határozottsággal kitűnt, hogy hazánkban a foszfortrágyával egyedül igen sok esetben lehet az őszi buza s őszi rozs termését hasznathatólag fokozni, még a jelenlegi alacsony gabonárák mellett is, nemcsak az ország nyirkosabb vidékein, hanem a szárazabb klímájú Alföldön is és hogy a foszfortrágyafélék közül (a nagyon könnyű homoktalajtól eltekintve, hol a csontliszt vagy thomásszalak leendő helyén valóbb) csakis a szuperfoszfát alkalmazása czél szerű, melyből kat. holdanként 133 kgot, lehetőleg már a tarlóterésekor szórunk ki. A szuperfoszfátnak egymagában való alkalmazása, leginkább a trágyás zabos bükköny, trágyázott kapás vagy here után következő őszi-

is, hogy ez esetben már czél szerűbb a trágyát őszzel kiszórni. Hogy a gyök és gumós növények a foszfortrágyát jobban értékesítik, ennek oka hosszabb tenyészidejükben keresendő, miért is a szuperfoszfát felvételére több idő áll rendelkezésükre, még akkor is, ha a tavasz eleje száraz volt.

Az eredményekből Cserhádi következőket vonja le: „A tavaszi gabonafélék alá a szuperfoszfátnak alkalmazása egyéb trágyafélék nélkül sokkal bizonytalanabb, mint az őszié alá. Valószínű, hogy ha a szuperfoszfáton kívül chilisalétrom is használtatik, kedvező időjárással az eredmény is kedvező lehet.”

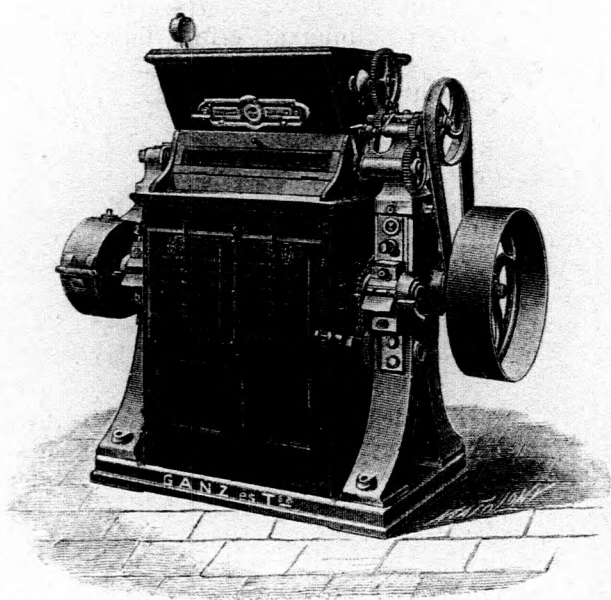

161. ábra. Ganz-féle egymás felett két hengerpáru hengerszék.

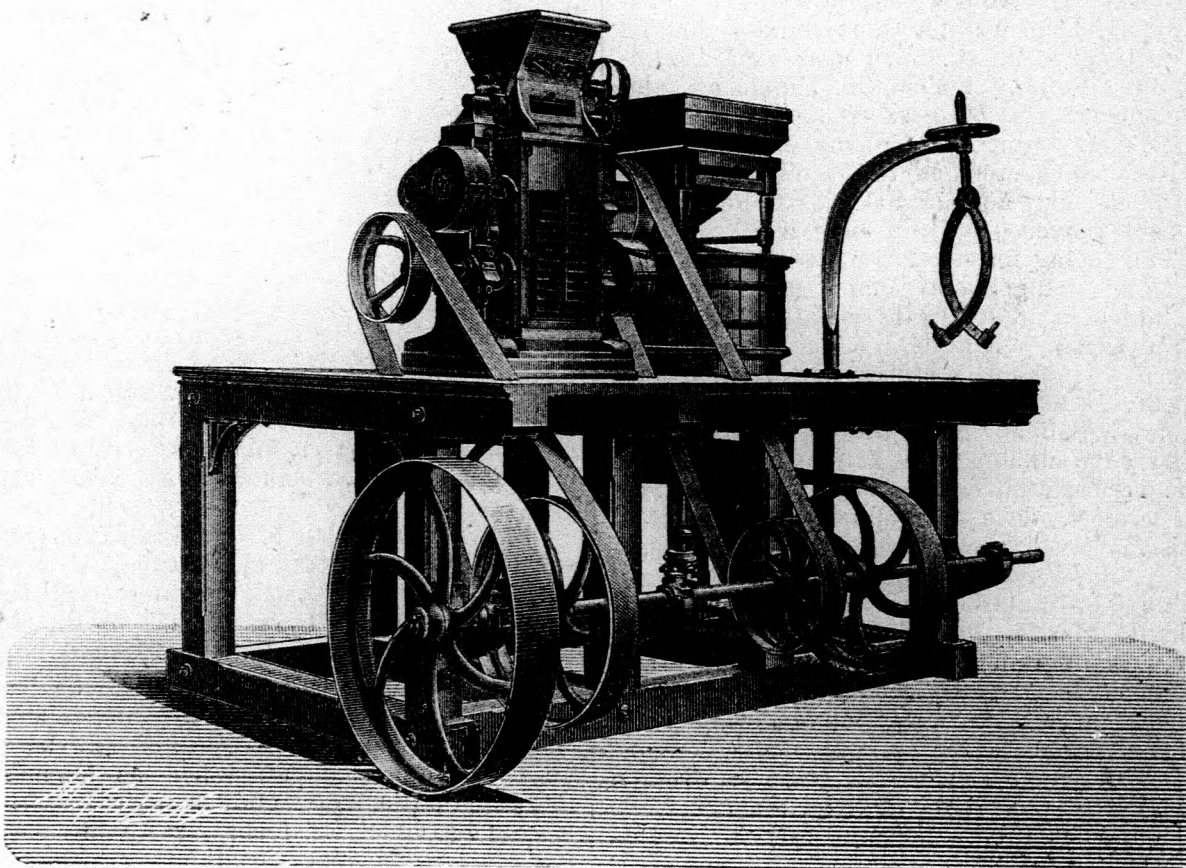
hajtása s az eredmények feldolgozása egyöntetű legyen.

A rétek trágyázása hazánkban igen nagy jelentőséggel bír, mert sajnos, nagy átlagban sem a termés nagysága, sem a széna minősége nem kielégítő. Miután a rétek istállótrágyát egyáltalán nem, kompostot pedig csak elenyésző számban kapnak, mesterséges trágyákkal kell bőtermőkké tenni, mely czélra legalkalmasabb műtrágyák a thomássalak és kainit. Cserhádi a kísérletek végrehajtásánál oly módon járt el, hogy egyrészt a thomássalak a kainittal együttesen, másrészt a thomássalak egymagában alkalmaztatott azért, hogy megállapítható legyen, hol elegendő a thomássalak egymagában, hol pedig nem; a kísérlet 59 gazdaságban végeztetett. Az eredményekből kitűnik, hogy az egymagában alkalmazott thomássalak leginkább a vályog s agyagtalajokon; a thomássalak s kainit együttesen pedig leginkább a nem tulságos nedves, tözeges természetű réteken adta a legnagyobb terméshozókat. Említett műtrágyáknak kedvező hatása ezenkívül még abban is nyilvánul, hogy a savanyu füvek megapadnak, a jobb minőségű édes füvek s herefélék elszaporodnak s a széna veszt durvaságából. Az 1894-ben végzett trágyázási kísérletek folytatásos eredményeiből pedig kitűnik, hogy a Thomássalak és Kainit hatása a második évre is kiterjed, sőt egyes esetekben igen jelentékeny lehet. Az alkalmazandó mennyiség kat. holdanként 2 q Thomássalak, vagy 2 q Thomássalak s 3 q Kainit, lehetőleg még őszzel kiszórva.

A szőlőtrágyázási kísérletek tulajdonkép-

162. ábra. Ganz-féle két nagyhengerű hengerszék paraszttörlésre.

163. ábra. Ganz-féle kombinált szállítható malom hengerszék és kövel.

nél legbiztosabb hatású, mely esetben a talaj nitrogén-tartalma még kielégítő; nitrogén hiányában a foszfortrágya sem érvényesítheti hatását.

A tavaszi kalászosokra a szuperfoszfát hatása már korántsem oly biztos, mint az őszi gabona alá, akár őszzel, akár tavasszal hintsük is el alájuk a trágyát, minek oka a nálunk rendszerint száraz tavaszban s a tavaszi kalászosok rövid tenyészidejében keresendő.

A kapás növényekkel végzett kísérletekből kitűnt, hogy a gyök és gumós növények alá a foszfortrágya hatása biztosabb, mint a tavaszi gabonafélék alá, valamint kitűnt az

zőbb; de mert ez által egyrészt a költség növekszik, másrészt a mint a tavasz száraz, a trágyák hatása sem érvényesülhet, czél szerűbb a szuperfoszfátot a gumós és gyök növények alá adni s ezek után vetni tavaszi gabonát, a mikor azok a trágya utóhatásából huznak hasznot. „A gumós és gyök növények alá azonban a tapasztalat szerint czél szerű leendő a szuperfoszfáton kívül chilisalétromot is használni.”

A rét, szőlő s dohánytrágyázási kísérletek tulajdonképpen az O. M. G. E. káli-trágyázási bizottsága kezdeményezte, de a keresztülvitelre a növénytermelési kísérleti állomást kérte fel, hogy a kísérletek végre-

pen csak a múlt évben vették kezdetüket s így igen természetesen a jövedelmezőség kiszámításáról ez idő szerint még nem lehet szó, mert az első évben a termőrügyek kiképzésére a műtrágya már nem lehet befolyással, csakis a már kész rügyekből származó hajtások erőteljes fejlődésére. A második évben azonban az által, hogy a trágya folytán a venyige kiképződése erőteljesebb lesz, a termőrügyek is erőteljesebbek lesznek, s ez a termésben jelentékenyebb különbséget idézhet elő. A trágyázás jövedelmezősége ezen oknál fogva csak az idei (1896-diki) eredmények után lett meghatározható.

Annyi azonban már az első évi ered-

ményekből is kitűnik, hogy a homoki szőlőkben a mesterséges trágyafélékkel fokozható a szőlő termése s előmozdítható a venyige erőteljesebb növekedése; valamint kitűnt az is, hogy legjobb eredményt mutat a műtrágya, ha mindhárom legfontosabb tápanyag: foszfor, nitrogén s kálium együttesen alkalmaztatik s hogy a műtrágyázott s ezért erőteljesebb növekedésű szőlők a peronoszpórának jobban ellenállanak. Ezek mindenesetre már oly eredmények, melyek a legjobb reményekre jogosítanak, valamint arra is, hogy a homoki szőlők műtrágyázásának kérdése közeleg megoldásához.

Sokkal kevesebb eredményt ért el az állomás a kötött talaju szőlők műtrágyázási kísérleteivel, minék főoka abban keresendő, hogy a kötött talaju szőlők földje sokkal változatosabb ugy a felső, mint az alsó talajrétegekben, mind a fekvés tekintetében.

A dohánytrágyázási kísérletek szintén nem vezettek még ezideig kellő eredményre, mert csak csekély számú gazdaságban végeztek azon oknál fogva, hogy hazánkban a dohányt általában feles kertészekkel műveltik, kiket alig lehet reá bírni arra, hogy a kísérleti dohányt részletenként külön kezeljék, a szedéstől kezdve a beváltásig. Ujabban az állomás vezetőjének felkérésére, a résztvevő gazdák a kísérleti dohányt házilag termelik és pedig 34 gazdaságban. Sajnos, hogy a múlt évi kedvezőtlen időjárás s jelentékeny féregkárok folytán, a dohánytrágyázási kísérletekből biztos következtetés nem vonható le, de mindenesetre támpontokkal szolgálhatnak a jövőre nézve. Az előbb mondott okoknál fogva igen eltérő eredmények daczára kitűnik, hogy mészbelen szegény talajokon a dohány meszezése kedvező hatása, de a tett tapasztalatok alapján kiváltképpen akkor, ha a mész nem közvetlenül a dohány alá adatik, hanem az elővetemény alá. A mészbelen nem szükölködő talajokon természetesen a műtrágyázási kísérleteinek eredményeképpen a szuperfoszfát (160 kg. kat. holdankint) a tiszta jövedelmet jelentékenyen (18 frttól 55-ig frtig) fokozta. Ezzel ujjolag igazolást nyert Cserhátinak azon régóta hangoztatott tanácsa, hogy hazánkban a dohánynak szuperfoszfáttal való trágyázása — a külföldi eredményektől eltérően — indokolt s czélszerű, a Thomassalak pedig — a mint az eredményekből kitűnt — mint lassabban ható trágya a dohány alá kevésbé alkalmas. A kálium s nitrogén a szuperfoszfáttal egyetemben szintén fokozzák a termést, de a nagyobb költség folytán, tiszta jövedelmet kevesebb esetben adnak.

A kálitrágyának leginkább a könnyebb talajokon mutatkozik hatása. A kísérleti állomás a szikes talajok javítását is felvette munkaprogramjába, az eredményekről azonban csak az ideai jelentésében fog beszámolni, mert egyévi kísérletből következtetés nem vonható le.

A jelentés második része a termelési kísérletek eredményeit foglalja magában.

A különböző növényfélések kipróbálásában az állomás már végérvényes eredményekről számol be. Kétséget kizárólag bebizonyította, hogy hazánk sörárpatermő vidékein a Hannaárpa; a sörárpát nem termő vidéken (különösen az Alföldön) pedig az Illmiczi árpa legjobban állja meg helyét, a továbbiakra nézve már most a gazdák dolga lesz ezen eredményeket hasznukra fordítani s hogy e tekintetben a gazdasági egyesületeknek kell buzditólag hatni, tagadhatatlanul igaz. Ugyancsak ilyen határozott eredményekről számol be Cserhátii több évi kísérletek alapján, a magas kincsburgonya kitűnő termőképességéről s miután e burgonya az utóbbi években számos gazdaságba került s így a gazdák között könnyen juthat vetőgumóhoz, az állomás mint ilyen, a magyar kincsburgonyával való további kísérletezést beszünteti.

A Németországból beszerzett eredeti *Square head* őszi buza nem vált be, mert a rozsdá iránti fogékonysága s későbbi érése miatt termelése nagyobb risikóval jár, mint a magyar buzáé.

A zabtermelési kísérletek ez idén sem vezettek kellő eredményre, mert a nyugati zabfélések, csakis akkor tartják meg jó tulajdonságaikat, ha azokat eltérőleg a nálunk divó zabtermesztési módtól, jó erőben levő földben termesztik. Különösen kedvezőtlen eredményt adnak a későn érő zabfélések, míg a koraiak (duppaisi és fürtzab) jobb eredményeket helyeznek kilátásba s kísérleti természetűük az állomás jövő évben nagyobb arányban folytatja.

A takarmányrépa félések közül az eckendorfi, olajbogyó, obendorfi és Hadikfélével végeztettek kísérletek 26 gazdaságban. Legjobbnak bizonyult az eckendorfi és a gazdaságokban termesztett obendorfi; ezt követte a Hadik-féle répa s legutolsó helyre jutott az olajbogyó.

A magnak termesztett hüvelyes növényekkel végzett termelési kísérleteket csak az 1895-iki évben kezdeményezte az állomás s éppen azért határozott eredményekről nem is számolhat be. A magnak vetett *Viktoria borsó* eredményeivel a gazdák megelégedve nem voltak, de a takarmánynak vetett *Viktoria-borsóval* (csalamádéval) igen; a *chilei lenese* nem vált be az első évben; a 14 gazdaságba küldött *ezert-egyért paszuly* oly félésegnek bizonyult, melynek elterjedése az állomás jelentése szerint kívánatos. A 20 különböző gazdaságban termelt *lobab* a kedvezőtlen idő folytán csekély termést (tulnyomóan 3—4 q) adott, daczára annak, a gazdák határozott kívánságára az állomás ezen kísérletet folytatja.

Az újabb takarmánynövények közül az állomás a *biborhere* termesztésével végzett nagyobb szabású kísérleteket 208 gazdaságban. A *biborhere* különös előnye, hogy őszszel vetve kora tavasszal szolgáltat takarmányt, mire éppen hazai gazdasági viszonyainkat tekintve, nagy a szükség. Az eredményekből kitűnik, hogy a *biborhere* igen számos vidéken megterem (különösen a középkötött talajokon) s igen figyelemre méltó takarmányféléseg, a gazda korán jut jömiőségű takarmányhoz, a nélkül, hogy a takarmánynak szánt területet meg kellene nagyobbítani, mert a *biborhere*t május hó folyamán levágva, utána bármily késői növény vethető.

A homoki borsó, erdei bükköny s sachalin pohánka takarmánynövények termesztésével most folynak nagyobb szabású kísérletek, melyekről az állomás 96-iki jelentésében fog beszámolni.

A különböző tengerifélések közül a *muraközi, pignoletto, prairie királyné* és *szalontáival* 77 gazdaságban végeztek kísérleteket. A beérkezett jelentésekből az állomás megállapíthatta, hogy mind a négy tengeriféléseg figyelmet érdemel; az Alföldre különösen megfelelőnek mutatkozik a szalontai tengeri, mint korai féléseg pedig az aicsuthi pignoletto tengeri tűnik ki. A koránérő lengyel tengeri nem adott jó eredményeket.

A mint a kísérleti állomás 1895-iki jelentéséből kitűnik, a gazdák közreműködésével végzett kísérletek igen sokoldalúak, a növénytermelésnek jóformán minden részét felölelik; a gazdák igen sokat tanulhatnak, igen sokat hasznukra fordíthatnak belőle, mert a gyakorlatból a gyakorlat számára iratott.

Az orsz. növénytermelési kísérleti állomás ezen jelentését a földművelésügyi miniszter az O. M. G. E. felkérésére az összes tagoknak megküldötte, de minden más érdeklődő az állomástól egyenesen is megkaphatja.

A gazdák alig végezhetnek hasznosabb munkát ezen jelentés elolvasása és áttanulmányozásánál, a mit mindenkinek a legmelegebben ajánlhatunk. K. K.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

217. kérdés. Mikor van a len aratási ideje? Kell a lent kihuzni, vagy lehet-e kaszával is aratni (mert csekély a munkaerő) és mi az árkülönbség? Mikor lehet kévébe kötni? Mikor lehet keresztbe rakni? Mikor lehet asztagot rakni belőle.

Szend.

S. J.

218. kérdés. A köznép vidékünk homoki legelőiről lopva szedi az ugynevezett *sikárfüvet*, melynek gyökereit állítólag kékék készítésére lehet használni. Mellékelve néhány ilyen füvet, kérem megmondani, vajjon mi ennek a fűnek botanikus neve?

Mert továbbá elfogadható bérösszeget ígértek arra, hogy e *sikárfüvet* az uradalmi legelőről kiszedhessék, kérem vajjon tanácsos-e a bérbeadás, tekintve, hogy a fű kiszedésével a legelő nagyon rongáltak? Megjegyzem, hogy az ajánkozott bérlő a *sikárfüvet* kiszédése után megirigolozott területet ingyen új vetőmaggal bevettetni is hajlandó. Kérem továbbá, hogy melyik hazai vagy külföldi gyárban lehetne e növényt direkt uton értékesíteni?

Hild.

R. A.

219. kérdés. A mai postával herevetéseinkből egy mintát küldök és kérem sziveskedjék ezt tüzetes vizsgálat alá vétetni és meghatározni, hogy mily betegségnek tulajdoníthatom a virágbimbók elszáradását? Megjegyzem, hogy megfigyelésem szerint a here sen az első bimbókat érinti leginkább a betegség.

Vladislava.

S. J.

220. kérdés. Miskarolt koczákat szándékozom 4 hónapi hizlalásra beállítani, rendelkezésemre áll: tengeri, árpa és korpa. Kérek szives utasítást, hogy darabonként kétszeri etetés mellett mit és mennyit adagoljak az első és többi időszakban és hogy az eleséget ivós alakban adjam-e vagy szemül?

Vezekény.

H. M.

221. kérdés. Az ideai esős időjárás arra kényszerít, hogy zabosbükkönyömet zsombolyazzam, miután eddig csak csalamádét tettem ily módon el, kérem, vajjon a bükkönynél is ugyanazon eljárás követendő-e, mily széles és mily hosszú kazal kell (szalmaburkolás nélkül, mert szalma nincs) 20 hold jól megtermett bükköny részére?

W. J.

222. kérdés. Miután az altalajmélyítő, illetőleg lazító-ekék sokba jönnek (dbja 40 frt) és nekem ilyen körülbelül 10 db volna szükséges, tehát Hoffherr és Schrantz gépgyárból a Sack-ekékre, illetőleg ennek gerendelyére alkalmazható altalajlazító vasat (Untergrundschaar) hozattam próbára, melynek ára csak 6:50 frt. Kérem, megfelelnek-e ezek a czélnak?

W. J.

223. kérdés. Gazdaságomban az istállótrágya hiánya miatt részben zöldtrágyázást alkalmaztam, miután azonban a zöldtrágya (nálam zabosbükköny) nem tartalmazza kellő mennyiségben azon alkatrészeket, melyeket istállótrágyával a földnek adunk, helyes-e a foszfort és kálit a zöldtrágyán kívül alkalmazni. Ha igen, mennyit kell kat. holdan-

kint egyik
mily időbe

224.

holdas lu
szálás utá
akadályoz
sodszor le
ki; ezen
tatván, lu
töbe 6-7.
láltattak,
nának uj

A kü
tén az eg
ségben ta
Felv
luczernatá
rovaráltal
sem meg,
kezés?

Pa-V

Fel
szedő gép
tettek és
legyen a
részben r
rodó gyor
kiszédése
és könny
által irth
idő alatt.

Vad
u. n. Jug
van bere
Umrath
megszere
van bere

Fel
vés adat
hogy az
okoz, eze
igy roml
csak bizo

Lab
tet, miko
val össze
okozott,
ban etet
és elvet
Szál
spórákat
ajánlatos
szálni és
kal keve
nyujtani.

Leh
az, hogy
elesépele
szeckát
Ezt

Fel
ezinus
Mokry I
100-dik
ezikkere
nus-féles
termeszt
nagy hilt
gyakran
hüvelyez
állított f

kint egyikből és másiból, mily alakban és mily időben legtanácsosabb ezt elhinteni.

W. J.

224. kérdés. A küldött rovarok egy 70 holdas luczernatáblánknak a második kaszálás után újra kihajtását teljesen megakadályozták. A luczerna június 2-án másodikor lekaszáltatott és azóta nem hajtott ki; ezen feltűnő jelenség oka megvizsgáltatván, luczernám tövébe a földszint egy-egy töbe 6-7, a bőde-fajhoz tartozó rovarok találtattak, melyek a kihajtani törekvő luczernának új hajzásait földszint elragadják.

A küldött orrmányos-féle rovarok szintén az egész luczernatáblán óriási mennyiségben találhatók.

Felvilágosítást kérek arra, hogy a luczernatáblát, melyet ezen mellékelt mindkét rovaráltal milliószámra ellep, miképp védhessem meg, vagy egyáltalán lehetséges-e a védekezés?

Pa-Varsány.

S. S.

Feleletek.

Perjeszedő-gép.

Felelet a 213-ik számú kérdésre. Perjeszedő gépet eddig tudunkkal nem szerkesztettek és nem is gondoljuk, hogy lehető legyen a perjét géppel irtani. Ez ugyanis részben mag, részben gyökér után szaporodó gyom lévén, ott a hol fellép, annak kiszedése csak a gyakori sekély szántás és könnyű boronával való gyors boronálás által írtható ki, de szintén csak hosszabb idő alatt.

Vadrepzeirtó-gép azonban létezik, az u. n. Jugermann-féle, mely fogatos erőre van berendezve és a Bradač-féle, melyet Umrath és társa gépgyárban Budapesten megszerezhet kérdéstevő. E gép házierőre van berendezve és ára 20 forint.

I. S. P.

Üszögös buza feletetése.

Felelet a 214. számú kérdésre. Bár kevés adat áll rendelkezésünkre azt illetőleg, hogy az üszögös takarmányok feletetése bajt okoz, ezen kevés adat is arra int, hogy az így romlott anyagokat egyáltalában ne, vagy csak bizonyos elkészítés után etessük fel.

Lábán levő üszögös buzáról tudok esetet, mikor az két harmad részben jó szalmával összerázva marháknál semmi bajt sem okozott, de ismerek esetet, mikor egymagában etetve nyelési nehézségeket, vesebajtot és elvetéléseket idézett elő.

Szálas zöldtakarmányban az üszögspórákat megsemmisíteni nem lehet, ajánlatosabb az ilyen buzát megérve lekaszálni és aztán szeccskázva s egyéb anyagokkal keverve forrázott vagy gőzölt állapotban nyújtani.

Lehetséges egy harmadik eset is, t. i. az, hogy kérdéstevő szóban forgó buzáját elcsépeleli s aztán, mint magvat és szalma-szeccskát gőzölve etetheti föl.

Ezt még a legindokoltabbnak látom.

Mi.

Riczinus termelése.

Felelet a 215-ik számú kérdésre. A riczinus termelésére vonatkozólag utalok Mokry Istvánnak, a „Köztelek” 1895. évi 100-dik számában (1990-dik lap) megjelent cikkére. Mokry István egy korán érő riczinus-féleséget állított elő, mert a riczinus termesztésének eddigelő a bizonytalanság volt nagy hibája, mert mint későn érő növény gyakran elfagyott. Mokry Temesvár mellett hüvelyező gépekkal felszerelt kis olajgyárat állított föl s az általa kiosztott mag után ter-

melt riczinust tokostól veszi meg a gazdától s így a termelőt a riczinus mag kihüvelyezésének munkájától is megkíméli.

Legjobb lesz tehát ez ügyben Mokry Istvánhoz (Temesvár) fordulni, ki a természetére vonatkozó adatokat is tudatni fogja, ámbár utóbbiak említett cikkben is megtalálhatók. Egy nagyszabású riczinusolajgyár tudtommal csak Triesziben van és ujabban éppen Temes megyében akarnak egyet felállítani.

Répbogár és hesszeni légy irtása.

Felelet a 216. számú kérdésre. A hozzánt intézett három kérdésre: Répbogár elleni védekezés, hesszeni-légy, fogatos permetező a következő feleleteket közöljük:

1. Chlorbarium-ra nyilatkozott Rovara Frigyes a „Köztelek” f. évi június hó 6-án megjelent számában. Tessék tehát ezt a cikket figyelemre méltatni. Különben a chlorbarium alkalmazásáról legfőbb felvilágosítást adhat maga Moravce János ur Zelizen.

2. A hesszeni légy ellen a fogóvetést augusztusban és szeptemberben kell alkalmazni és a rendes vetés előtt leszántani. Jó ha ezt a fogó vetést több ízben alkalmazza, feltéve, hogy lesz eső és az kikelt s aztán azt beszántja, ha már egy kicsit kiszáradt. Hogy az eljárás biztos legyen, a kiszántás előtt a fogó vetést vizsgálja meg, hogy van-e benne már álcza, vagy báb: ha van, akkor azonnal beszántandó.

3. Hogy melyik fogatos permetező a legjobb, azt bajos megmondani, mert a maga nemében mindegyik jó. Legmegbízhatóbb gyártmány a V. Vermorel-é (Vilfranche, Franciaország); jó az is, amelyet a „Metallwaren Fabrik in Ettingen” (Baden) szállít; az előbbinek ára 400 frank, az utóbbiét nem tudom, de ha jól emlékszem, olcsóbb. Tessék e czégektől, valamint J. Vigouroux a Fils-től, Nimes (Gard, France) árjegyzéket kérni.

Fogatos permetező, melyet a fák permetezésére alkalmazni lehetne, tudtommal nincs.

Jablonski József

A sikárfü.

Felelet a 218. kérdésre. A beküldött fü botanikai neve *Andropogon Gryllus L.* vagy *Pollinia Gryllus Spr.* Magyarul még *élesmosófü*-nek hívják, onnét mert héjától megtisztított gyökereit faedények mosására is használják. Hazánkban ugy a Nagy-Alföldön mint a Kis-Alföld déli vidékein eléggé el van terjedve s igen jó homokkötő növény. Mivel a sikárfü a legrosszabb takarmányfüvek közé sorozható, melyhez a jószág nem igen nyúl, tőle a legelőt megtisztítani még kívánatos volna, feltéve, hogy az már egyébként is annyira meg van kötve, hogy a sikárfü kiszedése után a homok felszabadítását tartani nem lehet.

Az ajánlat, hogy a bérlő a legelőt a sikárfü kiszedése után beveti, s így új legelőt létesít, előnyös; de természetesen, kiválasztván a szóban forgó talajnak megfelelő növényeket, ezek faját és egymáshoz arányát előre ki kell kötni.

Azt, hogy a sikárfü kiszedésével a talaj egyszersmind rigoloztassék, nagyon meg kell fontolni, nehogy a termékeny föld mélyen lekerüljön s így az új legelővetés sikere kétségessé váljon. Előnyösebb lesz nézetem szerint a bérlőt arra szorítani, hogy a talajt ne fordítsa, csak a kiszedés után egyengettesse el s azután megfelelő szántás után a kikötött növénykeveréket vetesse el. Különben legtanácsosabb volna kisebb területen próbát tenni s ennek eredménye szerint az ajánlatot elfogadni, módosítani — a nyert tapasztalatok alapján — vagy visszautasítani.

Arra nézve, hogy van-e hazánkban vagy a külföldön gyár, mely a sikárfü

gyökereit nagyban dolgozza fel? felvilágosítással nem szolgálhatok.

Magyar-Ovár.

Mezey Gyula.

Herepusztító Apion.

Felelet a 219. számú kérdésre. A beküldött herefejekben látható száradás az Apion nevű orrmányos bogár álczáitól származik. Irtására ez időszakra csak egyedül a here-nek minél előbb való lekaszálását és zölden való elvermelését ajánlhatom; és pedig szükséges ezt minél előbb végrehajtani. Az Apion a herefejekben ez idő szerint álcza alakban található s még beletelhetik két hét, míg teljesen kifejlődik, azért tehát ezt az időt okvetlenül föl kell használni; mert ha már kikelt, akkor a levágott herből már bevermelés előtt is kivándorol és ellepi a következő fejlődésű herét.

Legjobb e tekintetben már az első kaszálást figyelemmel kíséni: ha van benne Apion-álcza, akkor már azt kell levermelni s így a második kaszálás heréje aránylag jó magot ad, noha egy-két Apion akadt itt is.

Jablonski József.

Hizláló eleség sertések számára.

Felelet a 220. számú kérdésre. Δ A kérdésben jelzett takarmányokból u. m. a tengeriből, árpából és korpából nem lehet oly takarmányösszeállítást csinálni, mely a hizósertések szabványának teljesen megfelel, csak olyat, a mely megközelíti.

A hizósertéseknek ugyanis adni kell az első időszakban 1000 kgm. élősulyra 1 napra 35:30 kgm. száraz anyagban: 4:5 kg. fehérjét és 25 kg. nitrogénmentes anyagot, 1:5:5 táplálóarány mellett. A második időszakban pedig: 25 kg. szárazanyag mellett 3:0 kg. fehérjét és 20 kg. szénhidrátot és zsírt, 1:6:5 arány mellett.

Ha ezen feltüntetett táplálóanyag mennyiségét és pedig oly arány mellett akarnók adni a sertéseknek a kérdésben jelzett takarmányokból, mint amennyi táplálóanyag mennyiség és mint a milyen arány a szabványokban kifejezésre jut, egy korpából különösen a tengeri rovására igen sokat kellene az összeállításba bele venni.

Ez pedig, tekintve a tengerinek mostani nagyon alacsony árát, míg egyrésztől nem volna gazdaságos, másrésztől azon hátránnyal is járna, hogy emésztési zavarokat és hasmenést is okozhatna.

Mint a szabványok kívánalmához legközelebb álló keveréket ajánlhatom a következőket:

Adjon egy napra 1000 kg. élősulyra az első időszakban: 15 kg. tengerit, 12 kg. árpát és 15 kg. korpát. A második időszakban pedig, akkor t. i. midőn állatai ezen nagyobb mennyiségben nyújtott takarmányt megenni már nem tudják, adhat: 15 kg. tengerit, 12 kg. árpát, 7 kg. korpát.

Ha a tengeri és árpa táplálóanyag-tartalom tekintetében közepes minőségűeknek mondhatók és ha „korpa” alatt a kérdéstevő szintén közepes minőségű, de „finom buzakorpát” ért, ugy az első összeállításban van 36:17 kg. száraz anyag, 4:00 kg. fehérje és 26:25 kg. nitrogénmentes anyag; 1:6:5 arány mellett. A második összeállítás pedig 29:21 kg. szárazanyag-tartalom mellett 3:04 kg. fehérjét és 22:09 kg. légenyéküli anyagot tartalmaz 1:7:2 táplálóarány mellett.

Ami az etetés mikéntjét illeti, legheylesebben tesz a kérdéstevő, ha a tengerinek két harmadát és az árpát mind megzuzatja. A megzuzott ezen szemes takarmányokhoz pedig hozzáteszi a korpát mind és kevés vízzel, annyival hogy éppen nedves legyen, az egészet összekeveri és ezen keveréket eteti. A zuzatlanul maradt tengeri etetendő csak szemesen, lehetőleg arra

ügyelve, hogy jól eltergetve, mintegy kény-
szerítve legyenek az állatok azt szemé-
ként felvenni.

Arra is kell még figyelnie, hogy a
fennebb említett keverék mindennap újra
készíttessék, nehogy megsavanyodjon. To-
vábbá, hogy a keverékhez adjon annyi sót
is, amennyire az állatoknak szükségük van.

Hogy pedig egy darabra a fennebb
jelzett takarmányokból mennyit adjon,
könnyen kiszámíthatja, ha az állatok össz-
súlyára szükséges takarmánymennyiséget
az állatok darabszámával elosztja.

Sztankovics János.

Kánitz Ágoston.

A magyar növénytudományt súlyos
esapás érte, amidőn amugy is kevés hivatá-
sos munkásainak egyik legkiválóbbikát Kánitz
Ágost kolozsvári egyetemi tanár elhunytával
oly hirtelen elvesztette.

Kánitz nem a zajos, mindenütt jelen-
levő, magának a tudományok világában ismeretlen emberek előtt is hirt szerzett tudós volt. Ő a csendes, beható munka tudósa, jóformán csak legszorosabb tudóstársai körében volt nagy tudományával, széles körű ismereteivel, szorgalmas tevékenységével tekintély. De az általa mivel növényteni tudományág annál többet veszített halálával.

Kánitz neve még leginkább a „Köztelek” olvasói előtt volt ismeretes az ő tudós társain kívül, mert Kánitz volt a „Köztelek” növény-
tani rovatának első vezetője. Mint rovat-
vezető igyekezett a gazdaközönség meggyő-
ződésévé emelni, hogy a gazda nem nélkülözheti a modern növénytan ismereteit, számos dolgozatával a gazda szempontjából világította meg a növények világának életműködését, a szakkérdésekre adott válaszai-
ban sok téves felfogást eloszlatott és igen sok hasznos utbaigazítást adott.

A növénytan hazai művelőin kívül az ő korai elhunytát a magyar gazdáknak van leginkább okuk gyászolni és halála alkalmából ez igénytelen sorok képezzék a gazdák elismerését és az ő érdemei dus koszorujának néhány levelét, mely ravatalát méltán ékesíti.

A megboldogult 1848. április 25-én született Lugoson, a hol atyja előkelő orvos volt. A gimnáziumot Nagy-Kőrösön és Temesvárott elvégezve. 1861-ben Bécsbe ment jogot hallgatni. Már akkor is sokat foglalkozott botanikával s ezen a révén összeköttetésbe jutott Haynald kardinálissal, a ki mindvégig lelkes pártfogója volt. Külföldön is töltött néhány évet, hogy gyarapítsa botanikai ismereteit. A nemzeti muzeumban levő gyűjtemények és források alapján megírta németül a botanika magyarországi történetét, azután könyvet írt Szlavónia és a Balkán-államok flórájáról. A Széchenyi Béla gróf expedíciójának botanikai gyűjteményét szintén ő dolgozta fel. 1872-ben nevezték ki a kolozsvári egyetem rendes tanárjává. Az egyetem botanikai intézetét igen magas színvonalra emelte neki ajándékozta 4000 kötetre terjedő könyvtárát is. 1877-ben megindította az első magyar botanikai szaklapot, a Magyar Növénytan Lapokat. Levelező tagja volt a magyar tudományos akadémiának és számos külföldi tudós testületnek.

Hirtelen halála nagy megilletődést keltett Kolozsvárott és Budapesten is. Nyaraló családját távirattal hívták ravatalához.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Figyelmeztetés. — Burgonyakiemelő-géppróbá.	1023
Nemzetközi gazdakongresszus.	1023
Kánitz Ágoston. †	1032
Táreza. Büntény az állatok világában.	1024

Növénytermelés.

Komlótermesztésünk állapota. Dr. Rodiczky Jenő.	1025
---	------

Ezredéves kiállítás.

A Ganz féle gépgyár malomberendezései.	1027
--	------

Irodalom.

Az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás jelentése 1895-ik évi működéséről.	1028
Levelszekrény.	1031
Perjeszedő-gép.	1031
Üszögös buza feletetése.	1031
Riczinus termelése.	1031
Répbogár és hesszeni légy irtása.	1031
A sikárfü.	1031

Vegyesek.	1032
-----------	------

Megbízások. — Sertésbehozatal Szerbiából. — A magyar-óvári gazdasági akadémia. — Kisiparosok hitele. — A kartellek ellen. — Czukorrépa-termelés Olaszországban. — Gyapjukivitel kiállítások Németországban. — Mezőgazdasági gépbemutatók. — Birtokcsere.	1033
--	------

Kereskedelem, tőzsde.	1034
-----------------------	------

Budapesti gabonátözsde. — Vetőmagvak. — Műtrágyák. — Heremagvak plombozása. — Szeszület. — Élelmiszerek a budapesti betyváron. — Budapesti takarmányvásár. — Állatvásárok: Gazdasági és tenyészméhavásár. — Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti lóvásár. — Kőbányai sertésvásár. — Budapesti szurómarhavásár. — Ingatlanok árverései (20000 ft besértéken felül).	1035
---	------

Szerkesztői és kiadóhivatali üzenetek.	1035
--	------

Megbízások. A földművelésügyi miniszter Ertsey Zsigmond hegyköz-kovácsi lakost Bihar vármegye központi járására nézve. — Bogdán Gábor földesi lakost Hajdu vármegye nádudvari járására nézve. — Petrács Jakab óradnai lakost Beszterce-Naszód vármegye óradnai járására nézve. — Kiss Gusztáv szendrői lakost Borsod vármegye szendrői járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg.

Sertésbehozatal Szerbiából. A szerb kormány kiküldöttjei teljes megelégedéssel térhetnek vissza Belgrádba, mert azok a tárgyalások, a melyeket a miniszterelnök közbenjöttével a földművelésügyi miniszterrel a szerb sertéseknek Magyarországra való behozatala érdekében folytattak, teljes eredménnyel jártak s az eddig Magyarország iránt oly ellenszenvet tanúsító Szerbia méltán kiálthatja: „Éljen Magyarország!” mert a saját kárára nyakára ereszti a szerb sertésűs után most az élő sertéseket. A magyar kormány u. i. hozzájárult ahhoz, hogy *ezentúl hetenkint egyszer háromezer darab sertés legyen Szerbiából Kőbányára fölhozható.* Azt az óhajtatást azonban, hogy a szerbiai sertéseket ne kelljen Budapestre szállítani, hanem a Magyarország délkeleti részein fogyasztásra kerülő állatok Zimonyban, a kivitelre szánt szállítványok pedig Győrött legyenek vásárra bocsáthatók, nem fogadta el. A behozatal ahhoz a föltételhez van kötve, hogy előzetesen a magyar földművelésügyi miniszterium egy szakértő bizottságot küldje Szerbiába, a mely meggyőződést szerez a szerbiai sertésállomány egészségi álla-

potáról. A behozatal engedelmé csak akkor lép érvénybe, ha ennek a bizottságnak jelentése minden irányban megnyugtató lesz. A magyar kormány fönytartja magának, hogy későbbi gyanus betegségek előfordulta esetén a határkönyvitéseket ismét visszavonja. A magyar kormány által kiküldött bizottság legközelebb már Szerbiába lemegy s ennek eredménye lesz, hogy néhány hét múlva a szerb élősertések Budapesten megjelennek. A szerb termelők, a budapesti fogyasztók és sertéskereskedők jól járnak, de mi lesz a magyar sertésenyésztőkkel és hizlalókkal? mi lesz a budapesti konzumvásárral, a hol hetenkint alig fogy el most is 5000 db. sertés? Ha már ebben az eminenter gazdasági kérdésben a politikának ismét győznie kellett, legalább elvárjuk, hogy kormányunk a legszigorubb ellenőrzést és vizsgálati intézkedéseket fogja életbeléptetni. Legalább is oly szigoruan fog eljárni, mint az osztrákok a magyar sertésekkel, hogy ha a sct-marxi vásárra küldött sertések között csak egy 120 kg.-nál könnyebb sertés van, az egész szállítványt visszaköldik. Ámbár a legszigorubb eljárás sem mentheti meg sertésenyésztő gazdáinkat az óriási mértékű károsodástól.

A magyar óvári gazdasági akadémia. Az a kivánság, hogy a gazdasági szakoktatás reformáltassék, mind általánosabbá válíks a kiszivárgó hírek szerint a földművelésügyi miniszteriumban is komolyan foglalkoznak a kérdéssel s ennek kapcsán a fővárosban felállítandó főiskola eszméje is mindinkább előtérbe tolul. Ezek a hírek M.-Óvár polgárait tulságosan aggasztják, mert ők azt szeretnék, hogy a jelenlegi akadémia alakíttassék át főiskolává. Ennek az utját előkészítendő, július 13-án Pálffy Daun Vilmos főispán vezetése alatt Pogány József alispán, Eckhardt Ferencz városbíró, Hegyi Sándor jegyző, Óshegyi József, dr. Bobest István, Antoni Gusztáv, dr. Hönigswald Henrik, Mieszl Lajos és Szalczér János városi képviselőkből álló küldöttség tiszteleggett a földművelésügyi miniszternél, kérve, hogy az akadémiaát M.-Óvárott állandósítsa és bővítsé ki, mely célra a város a miniszternek 150,000 frtot mérsékelt kamat mellett rendelkezésére fel is ajánlott. Értjük M.-Óvár város polgárainak ijedelmét, kár azonban, hogy az akadémia szükséges emelésére már régebben nem gondoltak és a kellő áldozatokat meg nem hozták s most is csak oly csekélységgel állanak elő, a mi azon czéllal szemközt, melyet hivatva lenne szolgálni, teljesen eltörpül. És ne féljenek a m.-óváriak, az akadémiaát ott megszüntetni senki sem akarja, legfeljebb elveszti jelenlegi elsőségét a fővárosban létesítendő főiskola mellett, a mit különben sok tekintetben a m.-óváriak maguk is elősegítettek, mert eddig igazán semmit sem tettek az akadémia érdekében.

Kisiparosok hitele. A mai súlyos gazdasági viszonyokat a mezőgazdákon kívül leginkább a kisiparosok érzik, mert ők vannak legszorosabb összeköttetésben kivált a vidéken a mezőgazdasággal. Kiváltképpen sújtja

a kisiparosok
lensége. A
évben már 3
mélyi hitelne
de a szakk
hogy jószánd
ez összeg el
tékéhez, más
vett módozat
tak. Be kelle
hogy a kisip
tára egyedül
E tárgyban
jul. 23-án
Hazai hitels
nek kiküldöt
tanácskozás
állapítása, n
tellet való
az egész or
volna. Dáni
váltani ünn
azt hisszük
nyoma lesz.
csakis szöve
pedig ugy,
központban
kreáltak, i
sok egy erre
át. A Károly
tetben idáig

A kar
Gazdasági E
zása érdekél
a földművelé
méltségü m
delménék m
folyással va
szokásossá l
gyobb expon
egyéb gazda
mása s illet
lése czéljáb
alig, hogy e
rszámányola
ország öster
kértek, egy
vidéken is
eszközökkel
oldalról sujt
már-már be
lembe. Ezer
a vidéki ke
sok példájá
csak az é
élelmi czik
meghatároz
Nemesak a
a mész és
erre az alig
kötnek ma
rosok. Fele
mezőgazda
kesíthetők
javított ma
össze a kar
peczek, akk
csak a hust
vidéken még
48 krjával
szárosok ös
ták meg! M
letünk ezen
azt a földb
sujtva, mel
kül is a pu
tak; de sujt
osztályt és
elégedetlens
melyeknél
alapnélküli
zsarolásokk
fognak elő
ur, mi, kik
zetét isme
leányzó ne

a kisiparosokat személyi hitelük szervezetlenségére. A kereskedelmi miniszter a folyó évben már 300,000 frtot a kisiparosok személyi hitelnek szolgálatára akart bocsátani, de a szakkörök meggyőzték a minisztert, hogy jószándéka hiába való, egyrészt mert ez összeg eltűnő csekély a szükséglet mértékéhez, másrészt mert a hitelnyújtás tervbe vett módozatai tulságosan nehézkesek voltak. Be kellett látni az intéző köröknek, hogy a kisiparosok hitelgényeinek szolgálatára egyedül a hitelszövetkezetek alkalmasak. E tárgyban a kereskedelmi miniszteriumban jul. 23-án tanácskozás lesz, a melyen a Hazai hitelszövetkezetek központi intézetének kiküldöttei is részt fognak venni. A tanácskozás tárgya ama módozatok megállapítása, melyek mellett a kisiparosok hitellel való ellátása hitelszövetkezetek útján az egész országra kiterjedőleg eszközölhető volna. Dániel miniszter tehát mégis be fogja váltani ünnepélyesen tett ígéretét s ennek azt hisszük már a jövő költségvetésben is nyoma lesz. Annyi bizonyos, hogy a kérdés csakis szövetkezeti alapon oldható meg és pedig úgy, hogy a szövetkezetek részére a központban egy erős és hitelképes intézet kreáltsanak, illetőleg az ellenőrzés és alapítások egy erre alkalmas intézetre ruháztatnak át. A Károlyi Sándor-féle intézetek tekintetben idáig egyedül állanak.

A kartellek ellen. A Békésmegyei Gazdasági Egylet a kartellek megakadályozása érdekében a következő feliratot intézte a földmivélségi miniszter urhoz: „Nagyméltóságú miniszter ur! A mezőgazda küzdelmének megnehezítésére nem csekély befolyással vannak a kereskedelmi körökben szokássá lett kartellek, melyeket a nagyobb exportalmok és gyárak a buza és egyéb gazdasági termények árának lenyomása s illetve egyéb cikkek árának emelése céljából, egymás között kötöttek. S alig, hogy ezen a mezőgazda egyenes kizsákmányolására irányuló eljárás miatt az ország őstermelői feljajdultak és védelmet kértek, egy újabb törekvés nyilvánul itt a vidéken is ugyanazon célból, ugyanazon eszközökkel s ugyancsak azok ellen a sok oldalról sújtott mezőgazdák ellen, a kik már-már belefáradnak a létért való küzdelembe. Ezen törekvés abban nyilvánul, hogy a vidéki kereskedők is, követe a milliomosok példáját, kartell kötnek s ma már nem csak a hus, hanem a csontokat is, — mert a vidéken még a hus osztályozása nem szokásos, 48 kr-ával kell fizetnünk azért, mert a mézszárosok összeállva, annak árát így határozták meg! Méltán jajdul fel gazdasági egyletünk ezen szomorú való hatása alatt, mert azt a földbirtokos osztályt látja ezáltal ismét sújtva, melyet a kedvezőtlen viszonyok nélkül is a pusztulás szomorú útjára szoritottak; de sújtva látja azt a szegény munkásosztályt és kisiparost is, a melyeknél az elégedetlenség napról-napra fokoztatik s a melyeknél az elégedetlenség bizonyos nem alap nélküli, s melyeket az ilyen embertelen zsarolásokkal ismét a nyílt kitérés útjára fognak előbb-utóbb terelni, mert kegyelmes ur, mi, kik a nép között élve, annak helyzetét ismerjük, elmondhatjuk, hogy: „A leányzó nem halt meg, csak aluszik!” Nem

is a jobb módú, társadalmilag miveltebb és ismeretekben gazdagabb osztály érdeke az főképpen, melynek megóvására kérő szavainkat Nagyméltóságodhoz emeljük, mert ez az osztály megvédheti magát végre is a helybeli kartellisták zsarolásaitól, a mennyiben módjában van szükségleteit nagyban és máshonnan — akár külföldről is — beszerezni; de felemeljük legfőképp annak a szegény, földhöz ragadt munkásosztálynak érdekében, a mely velük szemben tehetetlen s teljesen ki van szolgáltatva a kartellisták önkényének, pedig éppen ez az osztály az, a melynél a krajczár is értékszámba megy. Orvoslását keresve ezen már-már átalánossá váló bajnak, meggyőződésünk szerint azt másutt nem találhatjuk fel, csak Nagyméltóságodnál, ki a mezőgazdák és mezői munkások érdekeinek bizonynyal leghivatottabb öre, legfőbb védője és legjobb akarója, s éppen ennek tudatában fordulunk Nagyméltóságodhoz, kérve, hogy méltóztatásuk módját találjan ezen terjedő baj megállítására s orvoslására, s ha más mód erre nem mutatkoznék, ha novellaris vagy törvényhozási uton nem lehetne ezen visszaéléseknek útját vágni, méltóztatásuk a pénzügyminiszter uralmát egyetértve, a pénzügyi igazgatóságokat szigorúan utasítsanak, hogy mindazok az üzletek, melyek egy vagy más cikkre nézve kartell kötnek, az ezáltal szaporodó jövedelem után igazságosan megadóztassanak, mert míg ezek a mezőgazdák rovására gazdagodva, jövedelmük nagyrészt kivonják az adózás alól, addig a fekvő birtok tulajdonosának helyzete, az évről-évre fokozódó adóterheléssel súlyosbbitatik, mert ennek adóalapja el nem tiltható. Mély tisztelettel maradván B.-Csaba, 1886. évi július hó 1-én. Nagyméltóságú Miniszter ur alázasat szolgálja: A Békésmegyei Gazdasági Egylet: *Belczey István, e. elnök. Zlinszki István, e. titkár.*”

Czukorrépa-termelés Olaszországban. Tudvalevő, hogy Olaszország eddig a nyersczukrot a külföldről — Magyar, Orosz- és Franciaországból — importálta s az idegen czukrot azután a Génua, Ancona és Sinigaglia vidéki finomítók dolgozták föl. Az olasz föld nem igen bizonyult alkalmasnak a czukorrépa termelésére; ámbár konstátálnunk kell azt is, hogy a legújabb időkben ez irányban nem történtek valami alapos kísérletek, míg nem most mindenfelé mozgalom indult meg, hogy a czukorrépa-termelést Olaszországban meghonosítsák. Ravenna környékén francia és olasz kapitálissal jó kilátások mellett kísérleteznek a czukorrépa termelésével s ha a jó kilátások bevalának, azonnal fölállítják Ravennában az első nagy olasz nyersczukorgyárat. Ugyancsak jól ütöttek be a Sinigaglia határában tett kísérletek is, úgy hogy az ottani földbirtokosok konzorciumot akarnak alapítani, a mely legalább is 1000 hektárt venne művelés alá. A lombard-liguriai finomítótársaság, a melynek telepei Génua és Sinigaglia mellett vannak, hajlandónak mutatkozott gyár építésére Sinigagliában. — Ha az olaszok terve sikerül, akkor a magyar czukor egyik legfontosabb, állandó piacát veszti el. Hogy ilyen viszonyok között a czukorkivitelt forszirozzuk a magasra emelt kiviteli prémiumokkal, a helyett, hogy a czukornak idehaza olesőbbá tételével a belföldi fogyasztást emelnők, valóban érthetetlen magyar szempontból. De hát a gazdasági egység kénytelenül Ausztriával együtt halladni még akkor is, mikor ez nekünk direkt kárunkkal jár.

Gyapjukiviteli kilátásaink Németországban. Amióta a német-országi vámszerződés az orosz gyapjakkal Németországba való vámmentes bevitelét lehetővé tette, a németországi juhtenyésztés óriási esőket mutat. Németország juhállománya u. i. 1883—1892-ig tartó 10 év alatt 19,189,715 drbról

13,775,063 drbra csökkent, mert az orosz gyapjakkal a belföldi a versenyt csak a finomabb minőségeknél bírta ki. Ujabban azonban az oroszországi juhok között mind nagyobb mértékben lép fel egy veszedelmes járvány a szibériai pestis, a melynek ragályanyaga a gyapjuval nagy mértékben terjeszthető. Az orosz diplomáciának csak a legnagyobb erőfeszítésekkel sikerül kivinni, hogy a juhok külföldre szállíthatók legyenek s most a német gazdák szövetkezete a gyapju behozatalának egészségügyi okokból való eltiltását igen erőiesen szorgalmazza. A német gazdák eddig is már nagy eredményeket tudtak elérni, hisszük, hogy ebben a kérdésben is sikerülni fog nekik legalább az oroszországi gyapju bevitelét csökkenteni s ezáltal a mi finomabb gyapjaink ismét fognak, mert Németországban kelendőségük okvetlenül emelkedni fog.

Mezőgazdasági gépbemutató. A Nyitra-megyei Gazdasági Egylet által rendezendő s már jelzett gépbemutató a f. jul. hó 20-30. közt báró Stummer Sándor uradalmában Tavarnokon (vasuti állomás Nagy-Tapolcsány) fog megtartatni. Az új rendszerű, nagy munkaképességű önetető készülékkel s új rendszerű szalmakazalóval ellátott gőzszéplőgépen kívül be lesznek mutatva még ez alkalommal egy Mach et Radosta (Brünn)-féle kézi kévekövetőkészülék, egy Bächer-féle egészen új rendszerű Oliwer Sulky eke, egy Becher-féle új henger, egy Melichar-féle új vetőgép, egy répapermetezőgép s mindazon gazdasági gépek, melyek a gyárosok által a Nyitra-megyei Gazdasági Egylet titkári hivatalához a f. hó 12-ig bejelentettek. A gazdaközönseget ezen gépbemutatóhoz az egyesület ez uton is meghívja.

Árpavásár Pöstyénben. A nyitra-megyei gazdasági egyesület által rendezendő III-ik árpavásár augusztus hó 17-én (hétfőn) Pöstyénben fog megtartatni. Bejelentések augusztus hó 8-ig fogadtatnak el. A minták augusztus hó 12—14 közt küldendők Pöstyénbe az „Árpavásár-rendező bizottság” czimére. Minta gyanánt minden fajtaból 2 külön erős vászonzaeskóban 5—5 kg. vagyis összesen 10 kg. küldendő bérmentve. Minden minta után térdíj 50 kr., mely a mintákkal együtt küldendő be. A bejelentésnek tartalmaznia kell: az eladó nevét, lakhelyét, utolsó postáját és távirdaállomását, továbbá az árpa fajtaját és termelési helyét, az eladandó mennyiséget s a mennyiben a vásáron személyesen meg nem jelenik, az eladási árat. Miután az eladás minták alapján történik, a rendező-bizottság figyelmezteti a termelőket, hogy csakis vásári és ne kiállítási mintákat küldjenek, mert az a minta mely szerint az eladás történik, lepecsételve az egyesület őrizetében marad. Eladók és vevők az egyesület javára semmiféle százáleket nem fizetnek. Pöstyén világhírű fürdőhely elsőrangú vasuti állomás s igen kedvező csatlakozásai révén mindenfelől könnyen hozzáférhető. Lakások az ottani fürdőigazgatóságnál rendelhetők. Részletes felvilágosításokat a nyitra-megyei gazdasági egyesület titkári hivatala ad Nyitrán.

Birtokesere. Az Alföld írja, hogy József kir. herczeg biharmegyei gyapju birtokát Königswarter Hermann báró biharmegyei nagybirtokos az egész berendezéssel és az idei összes terméssel hétszáz ezer forintért megvette.

Lapunk mai számához a „Magyar lezártoló- és pénzváltó-bank” melléklete van csatolva, melyben ajánlja bankbizományképeni szolgálatait a gazdasági és gabonakereskedő közönségnek. Mi jó szolgálatot vélnünk tenni olvasóink gazda- és kereskedőközönségének, midőn b. figyelmüket a bank ezen mellékletére felhívjuk.

Olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk Sántori Miksa és Mór cég hirdetését.

Uradalmak, földbirtokosok, bérlők, gazdatisztek

alkalmazottaik, illetve a maguk részére **rendeljék meg**, a nép között **terjesszék** a

'Független Ujság'

mezőgazdasági és politikai képes hetilap

Előfizetési ára:

negyedévre 50 kr., — félévre 1 frt., — egész évre 2 frt.

A „Független Ujság” egyetlen képes mezőgazdasági heti néplap, a mely politikai és szépirodalmi tartalommal is bír.

A férfiaknak magyar nemzeti politikát, pontos hírt a világ dolgairól és oktatást a helyes mezőgazdaságról; — asszonynak leányának hasznos és szívmesítő, mulattató olvasmányt, gyermekeknek mesét, verset, játékot közöl.

A „Független Ujság” a leghasznosabb és legolcsóbb néplap, mely a nép barátainak és vezetőinek pártolását megérdemli.

Előfizetési pénzek a kiadóhivatalhoz (Bpest, IX. ker., Köztelek, földszint) küldendők.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése a „Köztelek” részére.)

Budapest, 1896. július 17-én.

A lefolyt hét időjárása az aratási munkálatokra igen kedvező volt, általában közép mérsékletű száraz idő járt.

Az aratási eredményekről igen különbözők a hírek, úgy a termés mennyiségére és minőségére nézve, vannak vidékek honnét rosszabb hírek jönnek, sok helyt igen meg vannak elégedve, nagyjából közepes termést várunk különböző minőségekkel.

A külföld a jelentési időszak alatt gyenge magatartást mutatott, mindenünnen az aratást és a vetéseket dicsérik. Hogy ennek dacára nálunk szilárd üzlet volt, az éppen a legkülönbözőbb híreknek, melyek aratá-unkról szárnyra kelték, tulajdonítható.

Készbuza e héten gyengén volt kínálva, a malmok jobb vételkedvet mutattak és magabb árakat fizettek, elkelt kb. 10,000 mm. 10-13 kral magasabb árak mellett, a már piacra kerülő új-nuzát minőség és fajtszám szerint 670-790 frtig három óra ab itt fizettek.

Készruzs szintén szilárdabb irányzatú volt, prompt szállítható áruért többet fizetett a fogyasztás és kivétel így prompt áruért 555-570 frtig, augusztusiért 530-535 frtig, szeptemberiért 525 frt pesti paritással, ó-áru hiányzik, egyes tételék 610-625 frtig ab itt kelt el.

Árpa elhanyagolt czikk, új-áru szeptemberi szállításra 3-80-390 frtig adható el, ó-áru 370-390 frtig kelt el.

Tengeri csekély forgalmu és csak szállítási czélra kel. figyelmet.

Zab jobb fajtákban szilárd maradt.

Erotakarmanynok változatlanok.

A napi forgalomra áttérve jelenthetjük, hogy készbuza ma jól volt kínálva, a malmok ugyan kis vételkedvet mutattak de az irány szilárd maradt, elkelt kb. 20,000 mm. 5 kr-ig magasabb árak mellett.

Buzában következő eladások történtek:

Tiszavidéki:	2000 mm. 81 kg. á 7-65	frt 3 óra
200	81	7-05
100	81	6-97 1/2
100	80	6-90
100	80	6-95
100	80	6-85
100	79	6-82 1/2
Pestvidéki:		
100	81	6-95
100	80	6-90
530	78	6-75
100	76	6-75
Bácskai:		
200	77	6-85
Szentesi:	4500	83
Makói:	5500	80
Törökbeszei:	3000	79
Bánsági:	1400	80
	1000	78
Beeskerei:	1000	77
Új-Tiszavidéki:	1500	89

A többi czikkék változatlanok maradtak, csekély forgalom mellett.

Határidők szilárdan indultak vételre és fedezésre, délelben azonban ismét csendesebbek.

Következő kötések történetek:

Kötetett déli zárlat:

	Kötetett	Zárlat
Őszi buza	643-649-646	645-46 frt
Tavaszi buza	678-684-682	681-82
Őszi rozs	534-540-536	535-36
Őszi zab	523-526-524	523-24
Junius buza	-----	-----
Tavaszi rozs	-----	-----
Tavaszi zab	-----	-----
Jul.-aug. tengeri	383-376	376-77
Aug.-szept.	385-382	382-83
Ujtengeri 1897-re	407-408	407-08
Repczeaug.-szept.-re	1037 1/2	1035-40

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása a „Köztelek” részére.)

A lefolyt héten a szeszarak lanya irányzat és gyér vételked folytán ismét 13 kral olcsóbban zárulnak. Exkontingens szeszben egy vidéki gyár a budapesti piacon igen olcsó árjlanatot tett 1897. évi szállításra és néhány nagyobb kőtés eszközöve is lett.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyersszesz e héten valamivel élénkebben lett kínálva és több nagyobb szeszkereskedő által teljes árban vásárolva. Elkelt kontingens nyersszesz azonnali szállításra 1420-1450 frton.

Galeziből e héten ajánlat nem volt és nagyobb üzlet nem is létesült.

Morvaországól exkontingens szesz július-decemberi szállításra lanyhán 1050-1075 frton lett kínálva és néhány 100 hl. zárulva is lett.

A budapesti piacon a forgalom igen csendes volt és csupán vidéki rendelésekkel voltak a finomító gyárak elfoglalva. Elkelt: finomított szesz 50.50-51.75 frt, nyersszesz adóza 51.75 frt, adózatlan (cez-tyárosoknak) 12.50-12.75 frt, denaturált szesz 17.50 frt. Elesztőszesz felsővidéki fogyasztók által 52 frton lett vásárolva.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 15.-15.25 frt.

A kivétel e héten 300 q finomított szeszt vásárolt.

Vidéki szeszgyárak változatlanul jegyeznek Győr, Temesvár, Losonc 25 kral olcsóbban.

Budapesti zárlatok e héten: Finomított szesz 51.75-52.- frt, elesztőszesz 52.-52.25 frt, nyersszesz adóza 50.50-0.65 frt, nyersszesz adózatlan 12.50-12.75 frt, denaturált szesz 17.50-17.75 frt. Kontingens nyersszesz -----

Az árak 10,000 litrokonként hordó nélkül budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

Műtrágyák. (Sántori Miksa és Mór cég heti jelentése a „Köztelek” részére.)

Árának: Thomassalakteljes kocsiakománnyokban 18-20% 80% ezitratold. foszforsavtartalommal mmként 280-340 forintig.

I-a. szuperfoszfát 16-18% vízben oldható foszforsavtartalommal kilőpercezenként 24-26 kr., mi 380-420 frtnyi mmázsánkénti árak felül meg.

Chilisaltrom 15% légenysavtartalommal a szállítási idő szerint mmként 12.-12.25 frt.

Kénsavas káli 95% kénsavas káli tartalommal métermázsánként 11.50-12 forint.

Trágyafősz az állomások szerint mmként zsákkal együtt 0.90-1.25 forint.

Élelmiczikkék a budapesti hetivásáron, 1896. év július 17-én. (A székesfővárosi vezérigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Halvásár a háltéren. A fővámteri, Ferenc József-rakparti és háltéri piacra 17 helybeli halász és halkereskedő által 70 q és vidéki kocsiakon 10 q, összesen 80 q kevert hal hozott. A vásár lanya. Az árak métermázsánként —frttal emelkedtek.

Viszontelárusítók fizették a hal q-át: nagy élő 85-100, nem élő 40-60, közép nagy élő 45-65, nem élő 26-40, apró élő 20-30, nem élő 12-16 frtig.

Baromfi. Hozott a fővámterre vaspályán kb. 8500 db, hajón kb. 1750 db, — kocsin kb. 2550 db, helybeli árusoktól kb. 4300 darab, összesen kb. 17300 db. A vásár élénk volt. Nagyban árak páronkint: tyuk 110-120, csirke 50-100, (idei kiv. —), kappan hizott —, kappan sovány —, réce hizott —, (idei —) lud öreg h — lud (liba) új hiz. 380-550, új lud sovány —, öreg — pulyka hizott idei —, sovány 250-350, gyöngytyuk 110-120, galamb peccenyének — krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekben vasp. kb. 1600 db, kocsin 1100 db, gyalog-árusok 600 db, helybeli árusok 1230 db, összesen 4530 db baromfi. A forgalom élénk. Az árak páronkint következők: tyuk 110-140, csirke 50-120, idei —, hizott kappan —, sovány —, hizott réce 200-230, sovány réce 120-140, hizott lud (liba) 300-520, sovány lud 230-260, hizott pulyka —, sovány pulyka —, gyöngytyuk —, galamb peccenyének — krig.

hizott réce 200-230, sovány réce 120-140, hizott lud (liba) 300-520, sovány lud 230-260, hizott pulyka —, sovány pulyka —, gyöngytyuk —, galamb peccenyének — krig.

Tojás. Hozott a fővámterre vasp. kb. 20,000 db, hajón kb. 18,000 darab, kocsin kb. 34,000 db, helybeli árusoktól 34,000 db, összesen kb. 100,000 db. A vásár élénk. Nagyban árak: 1 láda friss (1440 db) 2450-2500 kr., 100 db 190-210 kr., tojás meszes 1 láda (1440 db) — k., 210 db — kr., 1 db — krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekben vasp. kb. 4000 drb, kocsin 16000 drt gyalogárusok 15000 drb, helyb. árusok 24000 darab, összesen 55500 darab friss tojás. A forgalom élénk. A következő árak jegyeztettek: friss tojás 1 drb 2-2, 100 darab 175-190 40 krért — drb, 1 láda 1440 drb 2300-2500, meszes tojás 1 db — 100 —, 40 krért — db, 1 láda 1440 drb — krig.

Zöldség. Hozott a Ferenc József-rakpartra vasp. 500 q, hajón 100 q, kocsin 1100 q, helyb. árusok kb. 800 q, össz. kb. 2000 q vegyes zöldség. A vásár élénk. Nagy. árak sárgarépa 100 k. 40-400, 1 q —, petrezselyem 100 cs. 50 500, 1 q —, zeller 100 db 60 120, karalábé 100 db 60-140, vöröshagyma 100 db 20-300, 1 q 450-550, fokhagyma 100 f. 100-800, 1 q 1000 1200, fehérrépa 100 darab —, fejeskáposzta 1 q — kraigzárig, vörösrépa 100 darab 50-140 kraigzárig, fejeskáposzta 100 darab 450-900, kelkáposzta 100 db 60-200, vö öskáposzta 100 db —, fejes saláta 100 db 70-200, kötött saláta 100 db 30-140, burg. belföldi 1 q 170-390, külföldi —, fekete retek 100 db 40-150, hónapos retek 100 csomó —, Ugorka s. való 100 db 40-500, ugorka savanyu 100 db 100-200, zöldpaprika 100 db 30-150, tök 100 db 450-1200, paradicsom 1 kg. 80-200, zöldbab 1 l. 2-6, zöldborsó 1 kg. — zöldborsó fejlett 1 l. 25 70 kraig Zöldtengeri 100 cső 80-140 kraig.

Felhozott az újvásártéri piacra a szokott községekben szekéren k. 270 q, gyalog és helyb. árusok által 280 q, vasp. — q, összesen mintegy 550 q vegyes zöldség. A forgalom élénk. Árak a következők: Burgonya 1 zsák 55-130, új 1 q 200-250, fejeskáposzta 100 db 300-600, vöröskáposzta 100 db —, kelkáposzta 100 db 80-120, paradicsom 100 db —, 1 puttony —, fejes saláta 100 db 90-160, kötött saláta 100 db —, ugorka savanyitani való 100 db 50-100, ugorka savanyu 100 db 80-90, zöld paprika 100 db —, zöldbab hüvelyes 1 kg. —, 1 zsák 40-200, zöldborsó héjas 1 kg. —, zöldborsó fejlett 1 liter 20-30 kraigzárig.

A Hunyady-téri piacra felhozott kocsin 500 q, gyalogárusoktól kb. — q, helybeli árusoktól kb. 200 q, össz. 700 q; élénk forgalom mellett a következő árak jegyeztettek: burgonya 1 zsák 100-150, 1 q 250-350 fejes káposzta 100 db 400-800, vörös káposzta 100 db —, kelkáposzta 100 db 100-160 paradicsom 100 db —, 1 puttony —, fejes saláta 100 db 50-100, kötött saláta 100 db 30-40, ugorkasav. való 100 db 40-70, savanyított 100 db 80-100, zöld paprika 100 db 30-50, zöldbab hüvelyes 1 kg. 4-8, zöldbab hüvelyes 1 zsák 60-70, zöldborsó héjas 1 kg. —, zöldborsó fejlett 1 liter 25-40 kraig.

Gyümölcs. Hozott a Ferenc József-rakparti piacra vaspályán kb. 400 q, hajón kb. 300 q, kocsin 150 q, helybeli árusok által kb. 300 q, összesen kb. 1100 q vegyes gyümölcs. A vásár élénk volt. Nagyban árak: Fajalma 1 q —, köz. alma 1 q 1000-1800, fajkörte 1 q —, közönséges körte 1 q 1000-2000, köz. dió 1 q —, szilva magvaváló 1 q —, szilva vörös 1 q 1000-1600, szilva aszalt 1 q —, cseresznye faj 1 q 2600-3600, cseresznye köz. 1 q 1200-2200, meggy faj 1 q 2400-2600, meggy köz. 1 q 700-1600, mogyoró 1 q —, gesztenye belföldi 1 q —, gesztenye olasz 1 q —, citrom 1 láda 200 340, füge 1 kg. 15-16, barack kajsz n 100 db 70-200 ősi barack 100 db 150-400 kraig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekben vaspályán kb. — q, kocsin kb. 24 q, gyalog és helybeli árusok 45 q, összesen 69 q vegyes gyümölcs. A forgalom élénk. Árak a következők: Fajalma 100 db —, 1 kg. —, 1 db 2-3, közönséges alma 100 db 40-260, 1 kg. 15-25, 1 db 1-4, szőlő csemegé 1 kg. —, szőlő köz. 1 kg. — kr, cseresznye faj 1 puttony —, cseresznye faj 1 kg. 25-30, cseresznye köz. 1 put. —, cseresznye köz. 1 kg. —, cseresznye köz. 1 l. 10-12, meggy faj 1 kg. 25-34, meggy faj 1 l. 16-24 meggy köz. 1 putt. 70-80, meggy köz. 1 liter 8-12 kraigzárig.

A Hunyady-téri piacra felhozott a szokott községekben vaspályán 20 q, kocsin 20 q, helybeli és gyalogárusoktól kb. 20 q, összesen kb. 60 q vegyes gyümölcs, közép forgalom mellett árak a következők: fajalma 100 db —, 1 kg. 30 —, 1 db 2-5, köz. alma 100 db —, 1 kg. 12-15, 1 db 1-2 kr, cseresznye, faj 1 kg. 25-36, cseresznye faj, 1 l. 14 —, cseresznye, köz. 1 put. —, cseresznye 1 kg. —, cseresznye köz. 1 l. —, meggy köz. 1 kg. 28-35, meggy, faj 1 l. 28-24 kg. Barack, kajszin 100 db 120-170 befözni való.

Buda július hó 1 vásárigazgat tatott: 607 63 drb, köz fehér 1 drb ökor — drb — db, üszö tinó — db.

A fej lyásu volt. A voltak eladh gazdasági számban va volt. Az eg N.-Málos 24 terberg Gy. Rosenfeld H. jármos-ökor. Tétény 13, E rik Czinkota

Követk ökor 340-37 alárendelt m való

— 257, jobb kötni való ök és pedig: F kevert szárm 100-165 frtig

Budape 16-án. (A bud jelentése a nagy vöröma tarka ökor, 10 szerbiai ökor, tehén, 67 drb

Minőség bika, 2273 drb rendelt minős — db közép ökor. — db minőségű tehé

Bár a mai vásárra, telen nagy fel lat lanya volt

Követk tarka ökor je hizott magyar alárendelt min

jobb minőség lesen tarka te 20-2, tarka te 26-28, kiv 18-25, szerbiai bika 2

kivételesen

Budape A budapesti részére.)

A vásár volt a felhajt és szilárd ára

Felhajta Jobb minőség 125-200 frtér eladott 18

(hintós) 50 d kocsiló (nehéz 80-150 frtér, frtér; közép (fuváros ló stb könnyebb félé 100 db, 40-70

337 db, elad vásároltatt 11 tyák részére v

jogra gyanus betegsége gy miatt a gyep

Kőhányas sertéshizaló-rés (részére.) Az új átlagárak: Ma

nehéz — kr, könnyű —

tisztá vonás és 4% Tengeri új 41 vére. Helyi drb. Felhajtás drb, Romániáb db. Összesen

Allomány és f budapesti fog belföldre Bpest Csehországba,

Állatvásárok.

Budapesti gazdasági és tenyészmárkavásár. 1896. július hó 16-án. (A budapesti közigazgatás és marhavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 607 drb, ugymint: jármos ökör elsőminőségű 63 drb, közép 36 drb, alárendelt 4 drb. Fejőstehén: fehér 1 drb, tarka 157 drb, bonyhádi — drb, tarka ökör — drb, tenyészbika 1 drb, fehér hizlalmi való — db, üsző 4 db, jármosbivaly 17 db, hizlalmi való tinó — db.

A fejőstehénvásár igen élénk és gyors lefolyású volt. A fejőstehének 20—25 frrtal drágábban voltak eladhatók s eladatlanul egy sem maradt vissza. A gazdasági marhavásár nagyobb vásárlóknak csekély számban való megjelenése folytán lassu lefolyású volt. Az egyes vevők közül említhetők: Hecht J. N.-Málos 24 db, Kubinyi Lajos Szt-Márton 11, Winterberg Gy. Hort 20, gr. Zichy Guidó Seregélyes 22, Rosenfeld H. Bicske 36, Schwartz E. Homok 21 db jármos-ökök. Egyedi Lajos Ujpest 5, Löwy Mór Tétény 16, Edelstein A. Czinkota 11, Goldmann Henrik Czinkota 5 db fejőstehén.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör 340—375, középminőségű jármos ökör 225—310, alárendelt minőségű jármos ökör 200—, hizlalmi való — forintig páronkint. Jármos bivaly 232-50—257, jobb minőségű jármos ökör —, fehér békóti való ökör — frtig páronkint. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszőrű magyar tehén —, tarka, kevert származású tehén 70—160, bonyhádi tehén 100—165 frtig, tinó — frtig páronkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1896. július hó 16-án. (A budapesti közigazgatás és marhavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 3514 drb nagy vágómarha, nevezetesen: 765 drb magyar és tarka ökör, 102 drb magyar és tarka tehén, 1445 drb szerbiai ökör, 14 drb boszniai ökör, 184 drb szerbiai tehén, 67 drb bika és 37 drb bivaly.

Minőség szerint: 379 drb elsőrendű hizott bika, 2273 drb középminőségű bika és 862 drb alárendelt minőségű bika. — db elsőrendű hizott ökör, — db középminőségű ökör és — db alárendelt min. ökör. — db elsőrendű hizott tehén, — db középminőségű tehén, — db alárendelt min. tehén.

Bár a nagy felhajtások ideje megérkezett a mai vásárra, mégis kedvezőtlen behatású volt a hirtelen nagy felhajtás s ennek következtében a hangulat lanyha volt. Az árak 1/2 frrtal csökkentek.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar és tarka ökör jobb minőségű 27—30, kivételesen 32—, hizott magyar és tarka ökör középmin. 25—26—, alárendelt minőségű magyar és tarka ökör 21—24—, jobb minőségű tarka tehén 20—32— frtig, kivételesen tarka tehén —, magyar tehén tarka 18—20—, tarka tehén —, szerbiai ökör jobb minőségű 26—28, kivételesen 33, szerbiai ökör középminőségű 18—25—, szerbiai ökör alárendelt minőségű 18—25, szerbiai bika 24—30—, szerbiai bivaly 16-25—18— kivételesen — frtig métermázsánkint élősúlyban.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1896. július 17. (A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásár jelentékeny felhajtás mellett igen élénk volt a felhajtott állatoknak körülbelül fele gyorsan és szilárd árak mellett kelt el.

Felhajtott össz. 882 drb. Eladott 405 drb Jobb minőségű lovakkól háttas 20 db, eladott 12 db 125—200 frtért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 33 db, eladott 18 db 100—265 frtért, nehezebb kocsiló (hintós) 50 db, eladott 23 db 105—230 frtért, igás kocsiló (nehéz nyugoti faj) 25 drb, eladott 10 drb 80—150 frtért, ponyva 4 db, eladott 3 db, 50—72 frtért; közép minőségű lovakkól: nehezebb félék (fuváros ló stb.) 150 db, eladott 84 db 60—125 frtért, könnyebb félék (parasztló stb.) 260 db, eladott 100 db, 40—70 frtért; alárendelt minőségű lovakkól 337 db, eladott 165 db, 12—28 frtért. Bécsi vágóra vásároltatott 110 db, — frt, az állatkeret és kutyák részére vásároltatott 2 db, — frt, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott — darab, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott — db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — db.

Kőbányai sertésvásár 1896. július 17. (Első magy. sertéshizlaltól-részv.-társaság telefon-jelentése a „Köztelek” részére.) Az üzlet lanyha. Árjegyzésünk nincs. **Heti átlagárak:** Magyar válogatot 320—380 kilogramm nehéz — krajczár, 280—300 kilogramm nehéz — kr, öreg 300 kgontuli — kr, vidéki sertés könnyű — krajczár. Szerb — kr. Román — tisztá klg. páronkint 45 klg. életsúlylevonás és 4° engedmény szokásos. — **Eleség-árak:** Tengeri új 4-10— frt, árpa 4-50 frt Kőbányán átvéve. **Heiği állomány:** július hó 10. maradt 2689 drb. **Felhajtás:** belföldről — drb, Szerbiából — drb, Romániából — darab, egyéb államokból — db. Összesen — db. **Főösszeg** — db. Állomány és felhajtás együtt — darab. **Elhajtás:** budapesti fogyasztásra (I—X. kerület) 33 darab, belföldre Bpest környékére 234 db, Bécsbe — db, Csehországba, Morvaország és Sziléziába — db,

Ausztriába — db. Nemetbirodalomba — drb, egyéb országokba — drb. A szappangyárakban feldolgoztatott 1 drb, összesen 268 drb. Maradt állomány 7421 drb. A részv.-szállításokban 1598 db van elhelyezve. Az egészségügyi és transzitszállásokban maradt — db. **Felhajtás:** Szerbiából — darab, Romániából — drb, összesen — drb. **Elhajtás:** — drb, maradt állomány — drb és pedig — drb szerb, és — drb román. Az egészségügyi szemlénél jan. -től máig — drb a fogyasztás alól kivonatott és technikai czélokra feldolgoztatott.

Budapesti szurómarhavásár. Július hó 16-án. A székes fővárosi közigazgatás és marhavásári igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtott: 628 drb belföldi, — drb galicziai, — drb tiroli, 13 drb növendék élősúlyban, — drb élősúlyban; — drb belföldi, — db galicziai, — drb tiroli, — drb bécsi, — drb növendék borju, — drb öltött bárány, — db élős kecske.

Borjuvásár lassu lefolyású volt. Árak a következők. Élős borjuk: belföldi 16—22 frtig, kivételesen — frtig dbonkint, 26—37 frtig, kivételesen 38 frtig sulyra, növendék borju 20—23 frtig, kivételesen — frtig dbonkint, — frtig sulyra. Öltött borju: belföldi —, tiroli — frtig, galicziai — frtig, növendék borju — frtig dbonkint, bárány — frtig, bécsi — frtig sulyra Élős bárány — forintig páronkint. Élős kecske — frtig páronkint, kivételesen — frtig.

Rimaszombati gazdasági és tenyészállatvásár.

Július 13-án. (Brunner Gy. várm. állatorvos tudósítása a „Köztelek” részére.)

Felhajtott: szarvasmarha 4356; ló 3758; juh 4940; összesen 13.054 drb állat. Sertés vásár a sertésvesznek újlag bekövetkezett fellépte miatt, megtartható nem volt. Habár az aratási munkálatok megkezdődtek, mégis a jelenlegi vásárra felhajtott állatok mennyisége nagyon, minősége valamint forgalma jónak jelezhető. Igen élénk adásvétel fejlődött ki a jármos ököknél, a legelőre való növendék állatoknál a levágásra alkalmas javított szarvasmarhák és szopós borjaknál. Fiatalabb tarka fejős tehének iránt szintén élénk kereslet mutatkozott. Lóvásárban a kitartó gyorsmozgású könnyebb kocsi, valamint a közép terméti hámos lovak voltak keresettek. Juhok között a jobb minőségű ürü, és az erélyi magyar anyajuhok találtak vevőre.

Az alakulások tekintve szarvasmarhák között árcsökkenést a levágásra vásárolt ököknél és mustra tehéknél, szopós borjaknál; míg a fejős tehéknél, növendék állatoknál szilárd irányzatot tapasztaltam. Lóvásárban a rendkívüli nagy kínlat mellett is érvényesült, hogy „a jó lónak meg van az ára”, mert jó ló, nem sok volt található. Juhoknál a múlt évi árakat véve figyelembe, szintén árcsökkenés mutatkozik, igaz hogy a minőség kiválóbb.

Következő árak jegyeztettek: Igásökök uras I. oszt. 360—420; II. oszt. 280—360; kisbirt. való, 180—260 frt; mustra ökök, 240—315 frtig páronkint. Tarka fejős tehének, 90—145 frt; magyar fejős, 65—110 frt, mustra 54—80 frt drbonként. Ökörűnők, 1—4 évig 70—160; üszőűnők 75—180 frt páronként. Szopósborjak drbja: 8—16 frt. Könnyebb kocsi lovak, 180—260, háttasok, 20—320; könnyebb hámos, 110—200; paraszt ló, 50—110 frt, 2—4 éves csikók, 80—190 frt drbonként. Anyajuhok, 14—16 frt, kévér öregürü, 8—14 frt, soványabb, 6—8 frt páronként.

Ingatlanok árverései (20000 forint becserítéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Július 18	Nagyvárad	atkvih-	Báchi	29792
	kir. tsvzék	tóság	Sándor	
Július 31	K.-Szt-Mártoni	atkvih-	Jalsoviczky	63917
	kir. jbiroság	tóság	Izabella	44445
Aug. 3	Temesvári kir.	atkvih-	Leblancz	22470
	törvényszék	tóság	Lajos	
Aug. 26	Kisvárdai kir.	atkvih-	Okolicsányi	61276
	járásbírószék	tóság	Menyhért	

Szerkesztői üzenetek.

F. O. Nagyhát. Becses soraimban azt tetszik nekünk irni: „a szerkesztőség utalni szokta a „Köztelek” régiebb számaina, amelyekben az illető feleletre talál. Minthogy a legtöbb olvasó a régi számokkal nem rendelkezik, talán czélszerű és az illetőre jövődelmező munka volna, ha a szóban levő dolgozatok monografia alakjában jellennének meg. Bizonyára szívesen rendelné meg minden gazda.” Hát abba igaza van. Sajnos azonban, hogy a magyar gazdáknak csak igen csekély része szokott ilyen dologért pénzt kiadni s ép azért van aztán, hogy a sok költséggel járó kiadást csak néhány vásárló gazdának kell megfizetni, miért aztán az a néhány gazda is elkészedik a drága magyar könyvön, hogy a magyar könyvesinálók olyan drágák! S nem vesz jövőben ő sem. Ha aztán egyik vállalkozó mégis rászánja a fejét, hogy gazdasági könyvet kiadjon, akkor rende-

sen nyakán marad az egész kiadás. S ismervo a magyar embernek ezt a nemfizető természetét, csak t. olvasóink érdekében véltünk cselekedni, ha a lapunkban olyan dolgozatokat közlünk, melyek nem ephemer jellegűek, hanem a melyekre egyszer-más-szor mindegyik olvasónknak szüksége lehet. Azért kérjük, hogy t. olvasóink óvják meg a régiebb számokat is. Biztosítjuk különben, hogy ha lehetséges lesz, a szóban levő dolgozatok együtt is talán megfognak látni a napvilágot, de ahhoz idő kell.

W. M. Győr-Szent-Márton. Beküldött beces közleményét legnagyobb sajnálatunkra nem használhatjuk. Örülünk, hogy a „Köztelek” által elfoglalt álláspont helyeslésre talál, de munkatársunk megfelelt magáért és így közleményével csak buznók a polémiát. Közleménye kívánsága szerint 3 napig rendelkezésre áll.

S. J. Sarksd. A m.-óvári növénytermelési kísérleti állomás jelentését az O. M. G. E. tagjainak maga az állomás expedálta, ha nem kapta volna meg, forduljon évegett egyenest az állomáshoz M.-Óvárra.

S. I. Miskolcz. Becses közleményét köszönettel kézhezvettük, legközelebb hozzuk.

H. A. D. Budapest. Nagy köszönettel vennők, ha beküldött cikkében említett gépek rajzait, vagy azt a munkát, amelyből az ismertetés való, nekünk rövid idei használatra beküldeni sziveskednék. Cikkje jönni fog.

V. K. Karva. A beküldött szőlőlevelek tökéli sárgaságban (Chlorosis) szenvednek. Alkalmassint a talaj nem felel meg a szőlőnek. Vasglicizoldattal való öntözéssel talán segíthet rajtuk.

Kiadóhivatali üzenetek.

H. J. Nagy-Höresök. Jelige alatt feladott kis hirdetés czime nem közölhető, Az ajánlatok a lapban kitett jelige alatt kiadóhivatalunkba küldendők, melyeket a kiadóhivatal, rendeltetése helyére juttat a megfelelő bályog beküldése mellett.

R. Gy. Kulia. Tévedés, az árverés, mint azt a lapunk mai számában közöljük, július 26-án lesz.

Az Orsz. magyar gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Dessewffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. — Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Társzerkesztő: Jeszenszky Pál.

Gőzcséplők

Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott gyártmányok.

Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szakbavágó felvilágosítással és tanács-csal, árak és feltételek közlésével szívesen és díjmentesen szolgál

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR

részvény-társulat.

Gyártelep: Budapest, külső váci-út 7.

Csimre ügyelni tessék!

Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1891. évben.

Elnökök: TELEKI Géza gróf. Alelnök: CSÁVOSSY Béla.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf. BUJANOVICS SÁNDOR. BESSEWFFY ARISTID. KOMJÁTHY BÉLA.
PECHY TAMAS. PÜSPÖKY EMIL. RUBINEK GYULA. SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN. SZILASSY
ZOLTÁN. SZÖNYI ZSIGMOND. SZTÁRAY ISTVÁN gróf. TELEKI SÁNDOR.

Vezérigazgató: SZÖNYI Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A takarmány és termények (szalmás eleség)

biztosítása szintén a legkedvezőbb feltételek mellett eszközölhető. A díjak itt is a lehető legmérsékeltőbbek.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszagadják, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlatl terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körut 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek.

Védjegy.

A Zalathnai kénkovand ipar r. t.

Brassói kén-sav- és műtrágyagyára

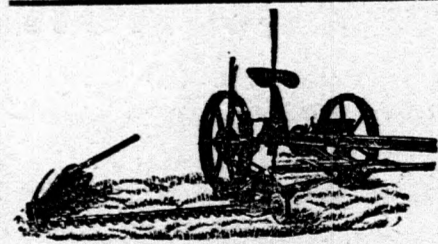
ajánl: mindennemű száraz és könnyen szórható **sz. p. r. foszfátot, répa-, szőlő- és árpatrágyát, Thomas-salaklisztet, chilisalétromot, kén-savas ammóniákat és minden egyéb műtrágyát** szavatolt tartalommal.

Felvilágosításokkal és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál

a gyárvezetőség Brassón, valamint a központi iroda

BUDAPEST IV., Bécsi-utca 5. szám.

A millenniumi tárlat gépcsarnokában nagy gyűjteményes kiállítás!

KÜHNE E.

gazdasági gépyára Mosonban.

Ajánlja mivelő eszközeit, lókapait, répagyomlólókat, töltőgépeket.

Uj! Uj! „COLUMBIA“ (Planet junior-féle) amerikai lókapá.
D. M. Osborne & Co. hírneves és legjobb amerikai fűkaszaló, marokrakó és kéveköto aratógépeit.

Szombathelyi versenyen 1895. első díj.

HOLLINGSWORTH, HEUREKA és KEDYENCZ szénagereblyéket, 2-4 lóerejű járgány cséplőkészletek, tisztítószerekkel is.

Konkolyozók, rosták, szelelő magtárrosta,

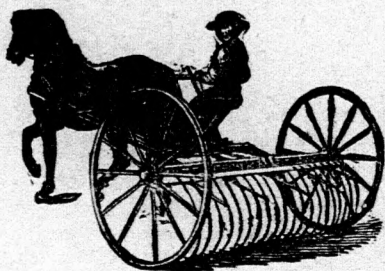
HUNGARIA, JUBILEUM és MOSONI DRILL

legjobb sorvető hegyes vidékre.

FŐRAKTÁR:

BUDAPEST,

VI. ker., Váci-körut 57a, (saját ház).

Szikes talajok javításánál

az általunk nagyobb uradalmakban eszközölt próba-gipszezéssel kitűnő eredmények lettek elérve, melyekről bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Mindennemű más műtrágyát

hamisítatlan jó minőségben az ajánlott beltartalom szavatolása mellett legju-tányosabban szállítunk,
Ingyenes ismertető füzeteket (Collumellótól) bérmentve küldünk.

A Sátorigyarak központi irodája:

Budapest, IX., Dandár-utca 25.

Eredeti Angol kosok.

Hampshire-, Oxfordshire-, Shropshire-, South-down, Cotswold és Lincoln kosokat szállít megrendelés, után 14 nap alatt bármely állomásra

PICK OSWALD,

tenyészállat-importeur

Budapest, Külső-Kerepesi-ut 1. szám.

92788/A. sz.

Magyar kir. államvasutak.

Hirdetmény.

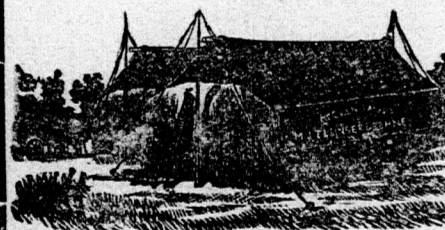
A Csákovárról—Zsebelyre reggel 6 óra 45 perczkor induló vegyes-vonat kiterjesztetik Bánlak-ig s ez utóbbi állomásról reggel 5 órakor indulva, Zsebelyre 6 óra 8 perczkor fog érkezni. A reggel 7 óra 10 perczkor Zsebelyről Bokára induló személy-vonat vegyes-vonattá alakittatik át, mely Zsebelyről ugyancsak 7 óra 10 perczkor indulva Bokára 9 óra 30 perczkor énekezik. A Bokáról Zsebelyre ez idő szerint közlekedő délelőtti személyvonat helyett szintén vegyes-vonat fog járattatni, mely Bokáról úgy, mint eddig 10 óra 15 perczkor délelőtt indul és Zsebelyre 12 óra 35 perczkor délben érkezik.

A délután 1 órakor Zsebelyről induló, Bokára 3 óra 31 perczkor délután érkező vegyes-vonat úgyszintén a Bokáról délután 5 óra 5 perczkor induló és Zsebelyre 7 óra 33 perczkor érkező vegyes-vonatok forgalma megszűnik; helyettük személyvonatok fognak indittatni akként, hogy az egyik csatlakozással a Budapest—temesvári 708. sz. gyorsvonathoz és folytatólag a temesvár—bazini 1808. sz. személy-vonathoz, Zsebelyről délutáni 3 óra 13 perczkor indul és Bokára 5 óra 9 perczkor érkezik, az ellenirányban pedig szintén miut személyvonat Bokáról délutáni 5 óra 40 perczkor indul és Zsebelyre 7 óra 37 perczkor érkezik.

Budapest, 1896. július 12.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Cs. és kir. szab.

vizmentes szövetyár,

legnagyobb és legrégebb az országban.

Alapított 1831.

32 kütüntetés.

ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST,

BÉCS,

V., Mária Valéria-utca 10. — I., Volksgartenstrasse 1.

VIZMENTES TAKARÓK (PONYVÁK),

kazalok, gépek, kocsik és vasuti kocsikra olcsóbb és legjobb elpusztíthatatlan minőségekben, továbbá

REPCZE-PONYVÁK, MAGGYÜJTŐ-PONYVÁK, TÖMLÖK.

ESŐKÖPENYEK és ÖLTÖNYÖK kautschukból és anélkül.

TÜZI- és ITATÓ-VEDREK, SÁTRAK, LINOLEUM.

ÁRJEJYZÉK és MINTÁK INGYEN és BÉRMENTYE.

„LEGGYORSABB KISZOLGÁLÁS.”

Minden város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják, s szíveskedjen határozottan ELSINGER gyártmányt kérni.

928

KÖZTELEK
összes

RA

Dr. K. F. K.
szabadalmazás
szer László

SCH
cs. és kir.

Főüzlet
VII/2, Stifftg.
Sürgönyczim
Egy ki

Nyilvános
vegykisérleti
Szabadalmazás
DR. SZILVÁNYI
B.

Magy. kir. állam

(Nyugotnémet-osztr.)

A fenti kötet és 4-ik füzetében kir. vasutigazgató (p. udvar) Paderborn vasutigazgató (Warstein-Lipstadt) tétélek, a nevezett magyar kötetekbe 1-ével hatályon kívül helyezett. Amennyiben állomásokkal való létesítettek, a jelen augusztus hó 31-én Budapest, 1896. Az igazgatóság (Utányomás)

SZIVATT
gazdasági

Ujdonság

inoxysda

rozsa

W. GA

KÖSZÉN

összes gazdasági, ipari és házi
czőlokra

RADNAY KÁROLY

A cs. és kir. szab. Hitelintézet közzén-osztályának vezérképviselte.

Osztraui gyári, dió-, koczka és darabos,
2-szer mosott osztraui Henrikaknai kovácsszén,
porosz szalonszén, coaks, szobafűtésre és épületek
száritására,

legkitűnőbb minőségben legjutányosabban kapható

közzén-nagykereskedőnél,

Budapest, Arany János-utca 34. sz.

Valódi

Dr. KRÖCZER LÁSZLÓ-féle

szabadalmazott ruggyanta ojtószalagokat Dr. Kröczer László urtól személyesen jóváhagyott minőségben és nagyságban szállít

SCHMEIDLER I. N.

cs. és kir. ruggyanta és celluloidneműek gyára

BÉCS, 1228

Főüzlet: Fióküzlet:

VII/2., Stiftgasse 19. sz. | I. ker., Graben 10. sz.

Sürgőnyezim: **GUMMISCHMEIDLER.**

Egy kilogramm ára frt 10.40.

Mindennemű

ZSÁKOK-at

a legolcsóbb gyári áron szállít az

ELSŐ OSZTRÁK JUTE FONÓ ÉS SZÖVŐGYÁR

fiókgyára

1453

UJPEST.

Központi iroda:

Bécs, Mária Theresienstrasse 22.

Magy. kir. államvasutak.

79677 A IV szám.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint a versecz-kubini h. é. vasuton közlekedő, Verseczre d. e. 8 óra 17 perczkor érkező és onnan d. u. 4 óra 50 perczkor induló 5111. illetve 5112. sz. vegyes- vonatok forgalma f. évi július 1-től kezdve Temes-Kubin és Kubin-Dunapart állomások között megszüntetetik.

E vonatok tehát csak Versecz és Temes-Kubin állomások között fognak közlekedni.

Az 5111. sz. vegyes-vonat Temes-Kubintról reggel 4 óra 27 perczkor indul, ellenben az 5112. sz. vegyes-vonat oda este 9 óra 1 perczkor érkezik.

Budapesten, 1896. évi június hó 17-én.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Gép-sodrony-szövetek,
czinkeztet szűrős kerítés-sodrony.

Kertek, erdősek és vadparkok bekerítéséhez, ugyszintén mindenféle sodrony szövetek, beron-füvarok, fészanosokhoz, fűszedő-, ablak- és rostélyszövetek, homok- és kavics-szűrő-, sodronyszövetek, kapuk, sodronykötélek mindenféle szerkezethen és vasszerkezetek általában szállít a legjutányosabban.

Vassodrony és gépsodronyszövet gyár és épület lakatos-műhely

Franz Schröckenfuchs

Waidhofen a. d. Ybbs.

Bekerítések gépsodrony-szövetvel nem kerülnek többre, mint jobb anyagból készült fakerítések, e mellett tartósak és minden körülmények között ellenállnak. Kollégyvetések ingyen és bérmentve. 3935

Nyilvános
vegykísérleti állomás.
Szabadalmi és műszaki iroda.
DR. SZILASI ÉS BERNAUER
hites vegyszerek, hites szabadalmi ügyvédek.
Budapest, Baross-utca 59. sz.
Szabadalmak készítése.
Mindennemű vegy-
lemezések.

Magy. kir. államvasutak. 81516/96. szám.

Hirdetmény.

(Nyugotnémet-osztr. magyar kötélek. Díjtételek hatályon kívül helyezése.)

A fenti kötélek forgalom árudíjzabásának 3-ik és 4-ik füzetében Giessen, Hersfeld, Lollar, (frankfurti kir. vasutigazgatóság) Lippstadt, Osnabrück (hannoveri p. udvar) Paderborn, Sassendorf, Soest, (münsteri kir. vasutigazgatóság) Anröchte, Beleck, Erwitte, Warstein (Warstein-Lipstadi vasut) állomások részére foglalt díjtételek, a nevezett állomásoknak a rajna-westfaliai-osztr. magyar kötélekbe való átvétele folytán f. évi. június hó 1-ével hatályon kívül helyeztetnek.

Amennyiben utóbbi kötélekben egyes magyar állomásokkal való forgalomban közvetlen díjtételek nem létesítettek, a jelenleg fennálló vonatkozó díjtételek f. é. augusztus hó 31-éig még érvényben hagyatnak.

Budapest, 1896. évi június hó 25-én.

Az igazgatóság a részes vasutak nevében is.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portomentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

MŰTRÁGYÁT

minden minőségben szállít bárhova

1349 versenyelesen

SCHRAM A.,

kénsav- és műtrágyagyára

Központi iroda: PRÁGA, Heinrichgasse 27.

SZIVATTYÚK minden nemes házi és nyilvános gazdaság, építkezésre és iparnál.

Ujdonság! a BOWER-BARFF-féle szabadalmazott inoxydálási módszer szerint,

inoxydált szivattyúk rozsdá ellen védve.

W. GARVENS Wien,

MÉRLEGEK, legújabb javított rendszerű tizedes, százados és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra.

Embermérlegek, mérlegek házi használatra mérlegek,

Commadit-társaság szivattyú- és mérleggyártásra.

Schwarzenbergerstrasse 6. I. Wallfischgasse 14.

BARANYAY I.

Turfatermények és szabadalmazott önműködő turfahintó closetek vállalata

BUDAPEST,

IX., Csillag-utca 15.

Turfahintó closet

csomagolással és bérmentes vasuti vagy hajó szállítással 20 frt.

Első minőségű Sphagnum

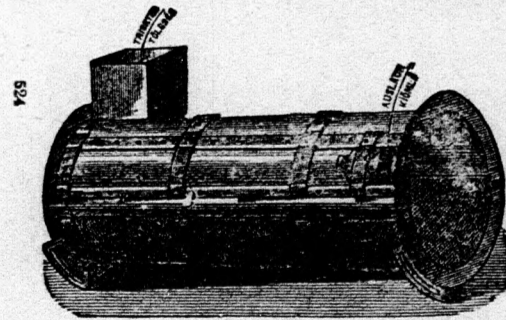
turfapurha

Budapesten feladva métermázsája 1 frt 60 kr.

GRAEPEL HUGÓ

szabadalm. lóhere-tokászoló készüléke

minden cséplőgéphez alkalmazható, 25 százalékkal nagyobb munkaképesség, mint bármely más készüléknel. Legkitűnőbb szerkezet legolcsóbb árban

GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál Budapesten,

V., Külső vácz-ut 46. sz.

2013. sz.

I. HIRDETMÉNY

az alább megnevezett állomásokon elhelyezett cs. és kir. közös hadseregbeli és m. kir. honvédsapatok élelemszükségeinek közös biztosítása iránt.

A t á r g y a l á s t a r t a t i k																						
mely napon	mely állomáson és hivatalban.	mely állomás számára	a jelenleg ahhoz tartozó helyiségekkel	mely csapat számára	mely időtartamra	A következő katonai élelem-szükségekre nézve										az évi szükséglet körülbelül			Bánatpénz			
						n a p o n k é n t					h a v o n k é n t					széna	alomszalma	szecska-szalma		tüzifa	kőszén	
						s z é n a	alomszalma	szecska-szalma	ágy	4 háronkint	télen	nyáron	télen	nyáron	nyáron							
						á — adagonként	á — adagonként	á — adagonként	á — adagonként	á — adagonként	keményfa	puha	kemény	puha	kőszén	mmázsa	mmázsa	mmázsa		mmázsa	mmázsa	mmázsa
A cs. és k. közös hadsereg és a m. kir. honvédség helyőrségi csapatai, intézetei és elszigeteltjei számára.																						
1896. évi augusztus 11-én,																						
Kassán a cs. és kir. élelmezési raktárnál d. e. 9 órákor																						
	Eperjes	—	—	a cs. és kir. közös hadsereg	99	124	—	223	—	140	198	—	34	—	—	—	3300	1400	—	420	1310	—
	Eger	—	—	a cs. és kir. közös hadsereg	6	—	—	6	—	30	30	—	10	—	—	—	75	37	—	90	240	—
	Igló	—	—	a cs. és kir. közös hadsereg	28	—	—	28	—	127	61	—	12	—	385	70	350	180	—	390	420	2580
	Kassa	—	—	a cs. és kir. közös hadsereg	6	—	—	6	—	30	30	—	10	—	—	—	75	37	—	90	240	—
	Miskolc	—	—	a cs. és kir. közös hadsereg	7	—	—	7	—	40	—	65	—	12	—	—	90	50	—	120	440	—
	Besztercebánya	—	—	a cs. és kir. közös hadsereg	6	—	—	6	—	30	—	10	—	10	46	—	75	37	—	90	120	276
	Máramaros	—	—	a cs. és kir. közös hadsereg	342	235	50	625	50	381	—	—	—	—	—	—	8800	3900	160	1150	—	—
	Munkács	—	—	a cs. és kir. közös hadsereg	220	—	—	220	—	80	—	—	—	—	—	—	2692	1290	—	240	—	—
	Nyiregyháza	—	—	a cs. és kir. közös hadsereg	742	241	—	983	—	266	37	—	6	—	1131	194	13200	6100	—	800	250	7490
	Szatmár	—	—	a cs. és kir. közös hadsereg	10	—	—	10	—	35	30	—	12	—	—	—	122	65	—	105	252	—
	Ungvár	—	—	a cs. és kir. közös hadsereg	7	—	—	7	—	37	45	—	10	—	—	—	90	50	—	120	320	—
	Ungvár	—	—	m. kir. honvédség	11	—	—	11	—	40	30	—	12	—	—	—	136	68	—	120	252	—
1896. évi augusztus hó 17-én																						
Nyiregyháza a cs. és kir. élelmezési raktárnál délelőtt 9 órákor																						
	Máramaros	—	—	a cs. és kir. közös hadsereg	9	—	—	9	—	47	67	—	14	—	—	—	110	56	—	150	460	—
	Munkács	—	—	a cs. és kir. közös hadsereg	6	—	—	6	—	30	30	—	10	—	—	—	75	37	—	90	240	—
	Nyiregyháza	—	—	a cs. és kir. közös hadsereg	9	—	—	9	—	47	84	—	14	—	—	—	110	56	—	150	560	—
	Szatmár	—	—	a cs. és kir. közös hadsereg	16	—	—	16	—	60	60	—	15	—	—	—	265	100	—	180	450	—
	Ungvár	—	—	a cs. és kir. közös hadsereg	921	2	—	925	—	111	37	—	4	—	439	76	11400	5700	—	340	230	2910
	Ungvár	—	—	m. kir. honvédség	166	—	—	166	—	25	25	—	10	—	—	—	2000	950	—	75	210	—
	Ungvár	—	—	a cs. és kir. közös hadsereg	9	—	—	9	—	44	60	—	9	—	—	—	110	56	—	140	390	—
	Ungvár	—	—	m. kir. honvédség	16	—	—	16	—	35	30	—	12	—	—	—	197	100	—	105	252	—
	Ungvár	—	—	a cs. és kir. közös hadsereg	33	—	—	33	—	114	139	—	27	—	—	—	410	210	—	430	940	—
	Ungvár	—	—	m. kir. honvédség	6	—	—	6	—	30	30	—	10	—	—	—	75	37	—	90	240	—

A fegyvergyakorlatokra bevonuló szabadságolt, tartalékos, póttartalékos és honvédelegység szükségletét a szállító szintén köteles az elfogadott szállítási árákért kiszolgáltatni. A bérlénytartások kötelesek az átvonuló csapatok szükségletét a feltételei füzet A-c határozománya értelmében kiszolgáltatni.

Megjegyzés.

A csász. és kir. közös hadsereg részére.

1. A vállalkozók kötelesek az esetleg engedélyezett pótlékokat a szerződés szerinti árban szállítani.
2. Hasonló kötelezettség terheli azon állomások bérlénytartásait, melyeken a szerződés tartalma alatt, osztály- vagy ezredösszpontosítás, vagy lovassági dandár-gyakorlatok, vagy vegyes fegyvergyakorlatok, dandár dandár ellen vagy gyakorlatok a hadosztályban történnek, a bérlők kötelesek az ez által felmerülő szükséglettel szemben mindenkor a tényleges szerződési árban kiszolgáltatni.
3. A széna és alomszalma 5-5 naponkénti az ágyyszalma 4 hónaponkénti, a tűzifa és kőszén félhónaponkénti időszakokban szállítandó; a tulajdon lovak részére

1. A kijáró lótap azonban egész óra előre is felvehető. A felvételi időszakok változásáról a szállító mindig értesítettik.
2. A szállító köteles az ágyyszalmát, tűzifát és kőszent — a csapatok elhelyezésére szolgáló helyiségekbe elfuvarozni, miért is az általa métermázsánként követelt fuvardíj az ajánlatban külön kiteendő. — Ha a fuvardíj az ajánlatban nincsen külön előtűntetve, akkor feltételeztetik, hogy a szállítási árban már bennfoglaltatik.
3. Ha az elfuvarozásra többen — egyenlő árak mellett — ajánlkoznak, akkor a bérlénytartás részesei előnyben.
4. A kassai állomáson a szénaszállítónak a kincstári szénaraktár évi 300 frtnyi bér fizetése mellett bérbeadatik.

1. A időszakokba 1-étől kezdő lótap külön érdekei meg által a kincst. számára illet. tűzifát a szá. vagyis január

2. Oly. április, júli. harmada egy. alomszalma,

3. A k. szállító mind

4. A s. lótapot, ágy. patok elhelye. ha tehát a s. kifejezést ké. szállítási árba

Általános

1. A cs. tatott élelm. kon, kizárólag tárgyalás hely. szükséglet me

2. Mind. tellinek bizony. nak ismert vá. voltát, a ker. bejegyzett czé. ványynyal igaz. Az ily k. kelettel bírnak. Az ezen. fentebbi tábláz.

3. Az al. ajánlatoknak, lyezve, az ille. előtti 9 óráig. irati úton tet. hol a biztosítá. történi, a vál. nélkül készitet. latul kell, hogy

4. Ha v. mutatkoznék, a kötelezettség. tárgyalást köve.

5. A bes. 6. Az él. rozására nézve szített feltételei laktanyákba va. tételi füzet X. hogy az elfuvar. Ha az el. nyertes részesei

7. Az aj. dása iránti nyil. czikk 314. és megállapított h

8. A szé. azonban a fent

9. Az al. latok vagy egy. nyomtatott szál. kétféle ár melle. nemek megdegy. aránylagosan es

10. Az aj. zottan megjelöl

1896. évi októbe. részére, a feltéte. teményezett sem. Tovább. léknyi óvadék e. temből való leve. Egyébi. Az N. fog átküldeni. Kelt N. Meg. Az aj. .Ajánl. A letét

A m. kir. honvédsapatok részére.

1. A szállító a termény- és anyagjárdósági cikkeket rendszerint a következő időszakokban kötelező kiszolgáltatni és pedig: a szénát és alomszalmát minden hó 1-étől kezdődőleg előlegesen 5 napra illetőleg a hó 26-ától végéig terjedő időre; a lótap különben ha egyes állomásokon a helyi viszonyok, valamint a honvédsapatok érdekei megengedik, 5 nap helyett 10 esetleg 15 napra is kiszolgáltatható, de ez által a kincstárba semminemű kiadási többlet nem háromolhat. A tisztai tulajdon lovak számára illetékes lótap félhavasoként, vagy az egész hóra is, előre felvehető. — A tüzfát a szállító félhavasoként illetve havonként előre, az ágyzalmát négyhavonként, vagyis január, május és szeptember hó 1-én előre tartozik kiszolgáltatni.

2. Oly állomásokon, hol az állandó almozás alkalmazatik, minden január, április, július és október hó 1-én az egy hóra kijáró alomszalmáit (2/3) két-harmada egyszerre, az utolsó harmada azonban, valamint a többi hónapokra illetékes alomszalma, a többi lótapcikkkel együttesen szolgáltatandó ki.

3. A kiszolgáltatási időszakokra nézve, az elrendelt minden változsról, a szállító mindenkor idejekorán értesítetik.

4. A szállítási feltételek füzetének X. pont 3. bekezdése szerint, a szállító a lótapot, ágyzalmát, tüzfát, esetleg kő- vagy faszenet a laktanyába, illetőleg a csapatok elhelyezésére szolgáló egyéb helyiségekbe a felajánlott árban fuvarozni köteles; ha tehát a szállító a fuvarozásra nem hajlandó, ennek az ajánlatában határozott kifejezéssel kell adnia, mert különben feltételeztetik, hogy az elfuvarozás a követelt szállítási árban már bennfoglaltatik. Ha az elfuvarozásra többen egyenlő árban aján-

koznak, akkor ezek közül az, ki az illető cikkeket szállítását elnyerte, előnyben részesül.

5. Oly ajánlatok, melyek a kincstárnak a termény- és anyagjárdóságbeli szükségletek biztosítására vonatkozó, a szállítási feltételek füzetének XV. pont 36. és 37. bekezdése alatt fentartott azon jogát kizárják, hogy eme ajánlatokat, az egyik vagy másik cikkre nézve — akár az egész tárgyalt időszakra, akár rövidebb időtartamra — a többi cikkeket visszautasítása mellett, szabad választása szerint elfogadhassa és helyhenhagyhassa, csak kiválólag kedvező viszonyok között vételnek tekintetbe.

6. Azon vállalkozó, ki valamely közös állomás szükségleteinek szállítására vállalkozik, ajánlatával még akkor is, ha abban határozottan nem volna kitéve, hogy a közös hadsereg és a honvédség, hanem röviden csak az, hogy N. állomás szükségleteinek szállítására vállalkozik, tekintet nélkül arra, hogy ajánlata a közös hadsereg részéről elfogadott vagy visszautasított, a honvédség irányában mindaddig kötelezettségben marad, míg a honvédség elfogadó vagy elutasító értesítését kezeihez nem kapta.

7. A honvédkerületi parancsnokság részéről a kerület területén lévő minden gazdasági egyesületnek és közigazgatási hatóságnak (alispáni hivatalnak, szab. kir. és rendezett tanácsú városnak, nagyközségek előjáróságának) a szállítási feltételek füzetének egy példány 1894. évben azon célból küldetett meg, hogy a netán vállalkozó termelőknek, az azokban foglalt határozványok tudomásvételére alkalom nyujtassék.

Általános határozványok a cs. és kir. közös hadsereg és a m. kir. honvédség részére.

1. A császári és kir. közös hadsereg és a m. kir. honvédsapatok fent kimutatott elemi szükségleteinek közös biztosítása végett a táblázatban megjelölt napokon, kizárólagosan írásbeli ajánlatok útján, nyilvános tárgyalás fog tartatni. — A tárgyalás helye, a szállítási időszak, melyre az tartatni fog, az állomás, valamint a szükséglet mennyisége a táblázatban van előírtelve.

2. Minden ajánlattevő, — a szerződési kötelezettségben már álló és teljesen jóhitelűnek bizonyult, vagy a tárgyaló bizottság előtt vállalatképeseknek és megbízhatónak ismert vállalkozók kivételével, — üzleti képességét s erre vagyonának elégséges voltát, a kereskedelmi és iparkamara által, ha pedig a kereskedelmi lajstromba bejegyzett cégje nem volna, az illetékes gazdasági egylet által kiállított bizonyítványval igazolni tartozik.

Az ily bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hónál korábbi kelettel bírnak, tekintetbe nem vétetnek.

Az ezen bizonyítványokban igazolandó vállalatképesség iránya és terjedelme, a fentebbi táblázatban van megjelölve.

3. Az alábbi minták teljesen megfelelőleg szerkesztett, és 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatoknak, lepecsételt boríték alatt, az előírt bánatpénzek külön borítékba helyezve, az illető állomás szükségletének tárgyalására kitűzött napon legkésőbb délutáni 9 óráig kell a tárgyaló bizottsághoz beérkezniök, későbbben érkező vagy távirati úton tett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe. Oly állomásokra szóló ajánlatok, hol a biztosítás a közös hadsereg és a m. kir. honvédség csapatai részére együttesen történik, a vállalkozók részéről két példányban küldendők be, melyek közül a bélyeg nélkül készített példány mint a bélyeggel ellátottnak másolata szolgálandó és másolatul kell, hogy jelölve legyen.

4. Ha valamely ajánlatban a számokkal és szóval kitért ár között eltérés mutatkoznék, akkor a betűvel írt ár fog helyesnek tekinteni. Rövidebb mint 14 napi kötelezettség nem jön tekintetbe. A kötelezettségben maradás hatálya a biztosítási tárgyalást követő naptól fogva számítatik.

5. A beszállításoknak a fentebbi táblázatban felsorolt állomásokon kell történni.

6. Az élelemszükségleteknek az állomáshoz tartozó helyiségekbe való elfuvarozására nézve, a cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok szükségletei iránt előkészített feltételek XVII. pontja értelmében, a honvédsapatok szükségletének a laktanyákba való elfuvarozására nézve pedig az utóbbiak számára előkészített feltételek X. pontja szerint külön ajánlat teendő, mert különben feltételeztetik, hogy az elfuvarozás a követelt szállítási árban már bennfoglaltatik.

Ha az elfuvarozásra többen egyenlő árak mellett ajánlkoznak, akkor a bérletnyertes részestül előnyben.

7. Az ajánlkozók a hadsereg-, illetőleg honvéd-igazgatásnak ajánlatuk elfogadása iránti nyilatkozata tekintetében lemondanak az 1875. évi XXXVII. törvény-cikk 314. és 315. §§-ában valamely ajánlat elfogadása iránti nyilatkozatra nézve megállapított határidőnek betartásáról.

8. A szénára való ajánlatok 5600 grammnyi adagok szerint teendők. A széna azonban a fentebbi táblázatban kitért súlyu adagokban szállítandó.

9. Az alomszalmára, mely 1/4 részben lehetőleg zsupszalmából álljon, az ajánlatok vagy egy árban, vagy pedig a zsupszalmára külön és a géppel csépett illetve nyomtatott szalmára szintén külön árak mellett tehetők. Ha e szerint az alomszalma kétféle ár mellett biztosított, akkor az egyes felvételeknél a biztosított szalmamek mindegyikéből annyi szolgáltatandó ki, a mennyi a felveendő illetményre aránylagosan esik.

10. Az ajánlatokban a felajánlott fa neme, u. m. „cerfa“, „bükkfa“ határozottan megjelölendő. Keverékfára való ajánlatok kivételesen és csak azon esetekben

tehetők, ha egynemű fa szállítása a helyi viszonyoknál fogva nehézségekbe ütköznek és ha az ajánlattevő a keverék egyes fanevelő hányadát százalékban kifejezi.

11. Kő- és barnaszénre vonatkozó ajánlatokban a szokásos faji elnevezésen kívül, vállalkozó még a bányát, honnan a szén vétetni fog és a telep helyi fekvését is tartozik megjelölni.

12. Ha valamely közszénbányatulajdonos vagy közszénkereskedő, oly közszén szállítására tesz ajánlatot, melynek héverőbeni minősége még ismeretlen, akkor tartozik az érdekelte a tárgyalás előtt idejekorán a biztosító hatóság (hadtest-hadbiztosághoz, élelmezési raktárhoz) fordulni a véghől, hogy a közszén vegyelemzése a vállalkozó költségére eszközöltessék.

13. Összetes ajánlatok csak a következő esetekben fogadhatnak el, u. m.: a) szénára és szalmára nézve minden állomáson; b) tüzfára és szénre minden állomáson.

Ezen megengedhető összetes ajánlatok is csupán egyes állomások és körletűkhöz tartozó helyiségekre nézve tehetők meg s csak is akkor vétetnek tekintetbe, ha összetességükben kedvezőbbek az egyes ajánlatoknál.

Oly összetes ajánlatok, melyek több állomásra vonatkoznak, feltétlenül, még pedig már a biztosító bizottság által fognak visszautasítottatni.

14. Községek a bánatpénz letételétől mentesek, de ajánlataikért úgy mint más vállalkozók szavatolni tartoznak.

Termelőknek (mezőgazdák) a bánatpénz vagy óvadék letételétől való mentesség csak oly cikkekre adható meg, melyeket ők maguk termelnek; kötelesek azonban ajánlatukkal együtt az illető járás mezőgazdasági egyesület részéről egy bizonyítványt benyújtani, melyben igazoltatik, hogy ők valóban termelők és az egész ajánlott mennyiség általuk termeltetik. — Azonfelül írásbeli nyilatkozatot kell adniök, hogy ők az elvállalt kötelezettségek teljesítésére nézve összes vagyonukkal szavatolnak.

Községek, termelők mezőgazdasági egyesületek más ajánlkozókval szemben egyenlő ajánlatnál elsőbbséggel bírnak.

15. A közös biztosítások eredményéről az ajánlattevők, ajánlatuknak a cs. és kir. közös hadseregére vonatkozó részére nézve a hadsereg igazgatása, — ellenben a m. kir. honvédségre vonatkozó részre nézve a m. kir. honvédkerületi parancsnokság által fognak értesítettetni.

16. A részletesebb feltételek a cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok szükségletére nézve Kassán, 1896. évi július 10-én és a m. kir. honvédsapatok szükségletére nézve Kassán, 1896. évi július hó 10-én két-két összhangzó példányban, külön előkészített, a szállítási feltételeket tartalmazó füzetben foglaltatnak, mely füzet a cs. és kir. katonai élelmezési raktárnál Kassán és Nyiregyháza, a honvédségre vonatkozólag pedig a 9., 10., 11., 12. és 16. honvéd-gyalogezednél Kassán, Miskolczon, Munkácsen, Szatmárt és Besztercebányán, továbbá a honvédszállóaljknál Jglón, Eperjesen, Egerben, Ungváron és M. Szigeten és az 5. honvéd-huszárezred II-ik osztályánál Nyiregyháza naponta délelőtti 8 óratól 12-ig betekinthező. Az ezen füzetekben foglalt feltételeknek betartására az ajánlattevők már ajánlataik benyújtásakor kötelezve vannak.

Az előírt bérletfeltételek füzetét bárki a cs. és kir. élelmezési raktárnál Kassán vagy Nyiregyháza 32 kr. megtérítése mellett megrendelheti, a honvédségi szállítási feltételek füzet azonban a honvédkerületi-, gyalogezed-, továbbá zászlóalj- és huszárezred-parancsnokságoknál 7 kr-ért megkapható.

Kelt Kassán, 1896. július hó 10-én.

A közös biztosító bizottságtól.

Ajánlati minta.

Én (50 kros bélyeg) alulírott az 1896. július hó 10-én 2897. sz. a kelt hirdmény alapján kötelezem magamat, hogy az N..... állomásra nézve az ahhoz tartozó helyiségekkel

a szénának	5600	grammos adagját	.....kr., szóval.....	krajczárral,
az alomszalmának	1700	"	"	"
az ágyzalmának métermázsáját	"	"	"	"
1 adag szecska-szalma	850	"	"	forinttal
a kemény tüzfá köbméterét	"	"	"	krajczárral,
a puha tüzfá köbméterét	"	"	"	forinttal
a közszén (milyen fajtájú) métermázsáját	"	"	"	"

1896. évi október hó 1-től 1897. évi szeptember hó 30-ig végeig terjedő időtartamra szállítom, továbbá az átvonuló élelmezést is a cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok részére, a feltételek füzet ..... pontja értelmében kiszolgálom és ezen ajánlatért a mellékelt (vagy az idecsatolt elismervény szerint a ..... pénztárnál letéteményezett semmi más kötelezettségért nem szavatoló) nevezetesen.....összesen.....frt bánatpénzzel kezkeskedem.

Továbbá kötelezem magamat azon esetben, ha a szállítást elnyerem, hogy legkésőbb 14 nappal az ez iránti hivatalos értesítés utáni bánatpénzemet a 10 száztomból való levonás után eszközöltesse.

Egyébiránt a hirdményben közzétett feltételeken kívül, a tárgyalásra előkészített feltételek füzetekben foglaltaknak is alávetem magamat.

Az N.....nek N-nbe kelt ide mellékelt értesítése szerint a megbízhatóságomról és vállalatképességemről szóló bizonyítvány közvetlenül az.....nek fog átküldeni.

Kelt N.....ben, 189.....hó.....én.

N. N. (vezeték- és keresztnév, lakhely, megye)

Megjegyzés:

Az ajánlat lepecsételendő és borítékra irandó:

„Ajánlat az 1896. július .....-án kihirdetett s 1896. évi ..... hó .....-án tartandó tárgyaláshoz.“

A letéteményezett bánatpénz az ajánlatban részletezendő.

2897. SZ.

II. HIRDETMÉNY.

Mindazon általános és a cs. és k. közös hadsereg részére kiválólag meghatározott feltételek fentartása mellett, a melyek Kassán 1896. évi július 10-ik napján kelt 2897. számú I-ső hirdetményben felhóztak, a további bérleti tárgyalás az alanti táblázatban meghatározott napon fog megtartatni.

A tárgyalás tartatik																								
mely napon	mely állomáson és hivatalban	mely állomás számára	a jelenleg ahhoz tartozó helységekkel	mely csapat számára	mely időtartamra	következő katonai élelemszükségletekre néve										Az évi szükséglet körülbelől	Bánatpénz							
						naponként	szalma		havonként				nyáron		nyáron			szénában	alomszalmában	ágyaszalmában	tűzifában	kőszénben		
							széna	alom	téli	nyári	téli	nyári	szénában	alomszalmában										
															adagonként								nyáron	téli
3400	4500	1700	Gramm	adag	metermáza	metermáza	metermáza	metermáza	metermáza	metermáza	metermáza	metermáza	metermáza	metermáza	metermáza	metermáza	metermáza							
A kelyőrségi csapatok, intézetek és elszigetelték a cs. és kir. közös hadsereg számára:																								
1896. augusztus 21-én	Kassán a cs. és kir. élelmezési raktárnál délelőtt 9 órakor	Losonez	—	es. és kir. hadsereg	1896. október 1-16-ig	1897. szeptember 30-ig	24	—	24	87	102	—	22	—	53	3	300	150	270	710	310			
		Kis-Szeben	—				7	—	7	40	48	—	8	—	—	—	—	—	—	90	50	120	320	—
		Lőcse	—				32	—	32	144	—	194	—	42	—	—	—	—	—	400	200	440	1340	—
		Gyöngyös	—				550	—	550	67	23	—	12	—	243	—	—	—	—	6830	3430	200	210	1340
1896. augusztus 17-én	Nyiregyházán a cs. és kir. élelmezési raktárnál délelőtt 9 órakor	Nagy-Kálló	—				153	—	153	—	10	—	6	—	—	—	1890	950	—	100	—			

A közelebbi feltételek naponta reggel 8 órától déli 12 óráig a kassai és nyiregyházai cs. és kir. hadélelmezési raktárban az ezen tárgyalásra egybevágó tartalommal kiállított és Kassán 1896. július hó 10-én kelt feltételi füzetben megtekinthetők.

Kelt Kassán, 1896. évi július hó 10-én.

A cs. és kir. katonai élelmezési raktártól.

Lapunk kiadóhivatalában, Budapest, Üllői-ut 25. (Köztelek.)

a következő gazdasági szakmunkák és regények leszállított áron kaphatók:

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. törvények, a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarzatokkal ellátva, egy füzetben. Ára bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.

Magyar Gazdasági Czimtár

nagy negyedalak, 36 ív terjedelemben. Tartalmazza az összes

gazd. egyesületek, gazdakörök, földbirtokosok, uradalmak, hitbizományok, bérlők, gazdatisztek, erdészek

pontos és legmegbízhatóbb czimeit.

Mintán az összes gazdasági egyesületek tagjainak névsora a lakhely és utolsó posta pontos megjelölésével benfoglaltatik,

a gazdasági egyesületeknek és kereskedő világnak nagyon ajánlható.

Ára füzve 7 frt, kötve 7 frt 50 kr.

A sertés javítása és

és

hizlalása

gazdák és hizlalók használatára.

Irta:

K. Ruffy Pál

uradalmi főtiszt.

Ára portómentes küldéssel 1 frt 10 kr.

A mesterséges borok

készítésének

forgalomba hozatalának tilalmáról szóló

Törvény.

Magyarzó jegyzetekkel ellátta: Dr. Lónyay Ferencz. Ára 80 kr.

Igen érdekes regények leszállított áron:

NEM SZABAD SZERETNIE. Irta: Lajos. Ára portómentesen megküldve 1 forint helyett 40 krajczár.

AZ ERDÉSZ UR FIA. Irta: Theurriet Andrétól. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 kr.

BELLA. Irta Anna Vertua Gentile. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.

MI A SZERELEM? Arab regény, irta: F. Marion Cawford, fordította: Fáy J. Béla. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 kr.

EGY CSODAEMBER KALANDJAI. Irta Conan Doyle, fordította Fáy J. Béla. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 kr.

A MALOM TÖRTÉNETE. Irta Suder. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 kr.

ANGYAL ÉS ÖRDÖG. Irta Mathers Helén. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.

BONDA MIKLÓS. Irta Virág Gyula. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.

A mezőgazdaság és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII-dik törv.-czikk alapján összeállított:

L. Káté községi mező- és hegyőrök

számára.

Ára portómentes küldéssel 20 kr.

II.

Káté az uradalmi csószók

számára.

Ára portómentes küldéssel 20 kr.

Összeállította: dr. BALKAY BÉLA. Mindkettő csinos zsebkönyvalaku keménytáblába van kötve és 20 oldalas jegyzék-naplóval ellátva.

SACK RUDOLF
1141
egyedüli képviselője Magyarországon
PROPPER SAMU
Budapest, Váci-körút 52-ik szám.

Ajánlja: minden tekintetben **jótállás** elvállalása mellett

Deering-féle legújabb rendszerű amerikai, kitűnő, nagyon könnyen járó és nagy munkaképességgel bíró

SACK RUDOLF egysoros kapálóékait és legújabb szerkezetű több sort művelő kapáló-gépeit.

(Kaszáló-gépeit, Arató-gépeit, Gyűjtő-gépeit.)

BURREL-féle GŐZEKÉK
a legjobb munkaképességűek.

Szabadalmazott Compound gőzgép, legnagyobb szénmegtakarítás, függélyes kötődob, egyszerű kezelés. Utcai gőzhengerek, utcai lokomotivok.

Egyedüli előírási hely:
MEISSNER ÉS DIETLEIN
BUDAPEST, KÜLSŐ KEREPESI-UT 1.

Herkó Páter

A legelterjedtebb néppárti heti élelzap, változatos szöveggel, mulattató eredeti képekkel, a politikai romlott korszakellenes szatyrá és gúny által ostromozott heti eseményeivel, versekkel, adomatárral, kép-, szám-, sakk- és szójtvényekkel és sok más mulattató dologgal.

Szerkesztő: **MARKOS GYULA.**

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt.

A szegényebb, de olvasni szerető közönség számára a „HERKÓ PÁTER” népies kiadását egész évre 2 frtért, negyed évre 50 kr-ért küldjük.

A „HERKÓ PÁTER” tót nyelven is megjelenő heti élelzap egész évre 2 frt, fél évre 1 frt, negyedévre 50 kr.

Márczius hó óta német nyelven is megjelenik a „HERKÓ PÁTER” heti élelzap. **Naptárak, magyar, német és tót nyelven**, az idő előrehaladottságánál fogva már csak 20 kr. darabonként.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, IV. kerület, Zsibárus-utca 7-dik szám.

Gyümölcs- és szőlő-bor készítő gépek.
Gyümölcs- és szőlő-sajtók,
folytonosan ható kettős emeltyű-szerkezettel, és nyomorú szabályzóval. A munka-képesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

Szőlő- és gyümölcs-zúzó
és boggyó-morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő- és gyümölcs-örölők. Aszaló-készülékek gyümölcs és fűszerek eszalására, gyümölcsosvágó- és hámozógépek, legújabb szerkezetű szabad. önműködő „Syphonia” gyümölcs és szőlővessző-permetezők, gyártatnak és szállítanak jótállás mellett a legjobb kivitelben

Mayfarth Ph. és Társa
es.kir. kizár. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gőzhámor. **BECS. II., Taborstrasse 76.** — Kiténtve 390 arany-ézüst- és bronz-éremmel. — Árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Képviselek és viszontárúsitok felvételnek.

M. kir. állami méneparancsnokság Mezőhegyesen.

893 ikt. szám
sgdt.

Ló-árverés.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménesből **f. évi július hó 26-án reggel 8 órától** kezdve az alább felsorolt **84 drb. kiseleztezt ló** nyilvános árverés útján készpénzfizetés mellett Mezőhegyesen a piac téren eladatni fog. — És pedig:

Anyakancza	7 drb.
5 éves kancza	1 „
4 „	1 „
3 „	11 „
2 „	2 „
1 „	3 „
választott	1 „
igás ló	1 „
nyerges ló	5 „
5 éves herélt	2 „
4 „	20 „
3 „	18 „
2 „	12 „

A mezőhegyesi magyar kir. állami méneparancsnokság.

Legújabb szerkezetű **gőzmozdonyok** 2 1/2 lóerőtől 30 lóerőig fa-, szén- és szalmafűtésre

Egy- és többvasú, valamint egyetemes acél-ekék, Universal- és Columbia-Drill könnyű sorvető-gépek, szórvavető-gépek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
mezőgazdasági gépgyárosok

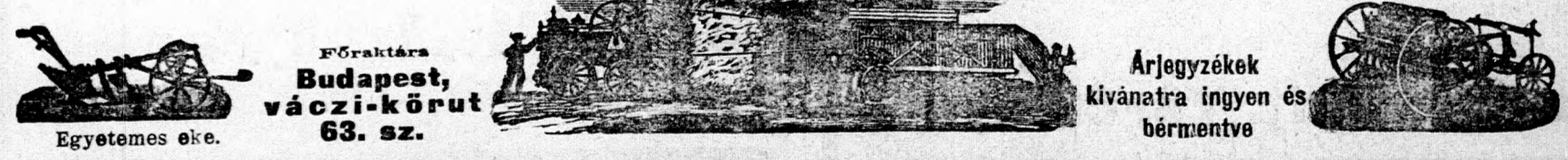
Legújabb szerkezetű **gőzcséplő-gépek** kettős szalma rázókkal és megnagyobbított rostákkal.

Kazalozók. Mindennemű gazdasági gépek és eszközök a legjobb és legkittűnőbb kiállításban a legjutányosabb áron.

Arjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve

Főraktára Budapest, Váci-körút 63. sz.

Egyetemes eke.

Magyar kenderből készült,
legjobb minőségű
gazdasági kötelneműeket,
ajánl a
BLEIER és WEISZ,
kötélgyári cég Budapest.
Raktár és iroda: Károly-körút 9. szám, a gróf Hadik-Barkóczy fele házban
Gyártelep: Hajtsár-ut 7307. sz.
Ajánlásra méltó tárgyak: **torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörők, ruhaszáritó kötelek,**
Lóhálók,
készítések stb. továbbá gazdasági cikkek u. m.: **istráng, kötőfék, rudaló gabonaszákok, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kender-törők, hevederek, kender, kőcs** stb. a legújanyosabb eredeti gyári áron.
Videki megrendelések pontosan eszközöltek.
Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetik.

Birtokbérbeadási hirdetmény.
Kisküküllő megyében Bethlen-Szl.-Miklós és Alsó-Kápolna községek területén az építendő viczinális vasut mellett és 3/4 órányira Balázsfalva vasuti állomástól fekvő, tagosított, a nagyszzebeni presbiterium kezelése alatt álló **háro Bruckenthal Károly-féle alapítványi birtok bérbeadására,**
mely 2000 holdnál valamivel nagyobb területű, ebből körülbelül 814 hold szántó, 380 hold rét, 692 hold legelő, 62 hold kert és szőlő, 32 hold udvar és beépített terület, 28 hold ut, 7 hold patak és levezető árkok, a hozzá tartozó tágas lakó és gazdasági épületekkel, egy négyjáratu őrlő malommal, orsz. vásár- és kompátkelés regaljojaival ezennel 10,000 o. ért frt kikialltási ár mellett, miután a f. é. július hó 3-án megtartott árverés eredménye nem hagyott jóvá, újabb szóbeli árverés tartatik.
A szóbeli árverés 1896. évi augusztus hó 14-én, délelőtt 10 órakor Nagyszzeben, Huet-tér 1. szám alatt az ev. presbiterium üléstermében veszi kezdetét, mely nap délelőtti 9 órájáig előírás szerint bélyegzett, lepecsételt és 1000 frt bánatpénzzel ellátott ajánlatok is az alulírott presbiteriumnál nyújthatók be. A bánatpénz készpénzen kívül valamely nagyszzebeni hitelintézet takarékbetétkönyvei vagy jelzáloglevelei, vagy az állam által óvadékképesnek elismert papirokban is lehet, mely utóbbi az árfolyam 2/3 értékében fogadtatik el.
A presbiterium fentartja magának a jogot, hogy a bérbevevővel annak kívánságuk egy gazdasági szeszfőzde berendezése tárgyában tárgyalásokba bocsátkozzon oly alapon, hogy a gyárépületek és az istállók az uraság által építtetnek, míg a bérlo a belső gépberendezést sajátjából tartozik beszerezni.
A presbiterium fentartja továbbá azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül szabadon választhasson.
A bérlet 1896. november 1-én kezdődik és 1908 évi október 31-én jár le.
A közelebbi árverési feltételek Bonfert János urad. intézőnél Bethlen-Szl.-Miklós (u. p. Szépmező) vagy pedig Nagyszzebenben a hivatalos órák alatt dr. Kirchgatter Lajos jószágigazgató irodájában (Kleiner Ring No. 8) vagy a presbiterium irodájában (Huet-tér) betekintheők.
Nagyszzeben, 1896. július 8.
Az ev. presbiterium.

Haszonbéri hirdetmény.
Szabolcsmegye Demecser község határában fekvő **737 holdas szántó és kaszálóból álló tagosított nemesi birtok, 1897. év január hó 1-től 6 évre,** lakóházzal, nagy belsőséggel és az összes gazdasági épületekkel együtt **haszonbérbe kiadó.**
Helyben vasuti állomás. Értekezhetni alólírott tulajdonossal.
Sáros-Szent-Imre, 1896. július 8. 1451
szendrői ifj. Török Gyula.

WEISER J. C.
gazdasági gépgyára Nagy-Kanizsán.
RAKTÁR ÉS KÉPVISELET:
BUDAPEST,
FEHÉR MIKLÓS CZÉGNÉL, ÜLLŐI-UT 23. SZ.
Ajánlja elismert híré: 1148
szabadalm. „**PERFECTA**“ merítő korongos sorvetőgépeit.
Sik és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas legújabb és legjobbnak bizonyult „**ZALA DRIL L**“ (szabad. Simplex) sorvetőgépeit.
Vetőgépeim a felette czélszerűnek bizonyult szabad. kiváltható kapacuklyókkal vannak ellátva. — Felülmulhatlan egyetemes egyes és kétvasu aczélekei és az egyetemes ekékhez való felszerelvényei, valamint összes talajmívelő eszközeit s egyéb gazdasági gépeit.
A gépek hármikor megtükinthetők az ezredéves kiállításon (9. csoport gépesarnok) és helybeli raktár-helyiségben.
ÁRJEGYZÉKEK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

90457/A. IV. **Magyar kir. államvasutak. Hirdetmény.**
A magyar kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint az Oraviczáról való kirándulásoknak megkönnyítése érdekében, folyó évi július hó 15-ével kezdve a nyári évad hátra lévő tartamára Oravicza és Anina között mindkét irányban egy-egy új személyszállító tehervonat fog az alábbi menetrend szerint forgalomba helyezettetni:
Oravicza indulás reggel ... 3 óra 39 percz
Anina érkezés ... 6 „ 55 „
Anina indulás d. u. ... 5 óra 5 percz
Oravicza érkezés este ... 8 „ 43 „
Budapest, 1896. július 7-én.
Az igazgatóság.
(Utányomás nem díjaztatik.)

Thost Ottó-féle
rostély-öntöde
Paris, Zwickau 1/3 Szent-Pétervár

D. R. P. 56124
Vezérképviselő Budapesten:
KÜHNEL ADOLF
mérnök
Wesselényi-utca 36. földszint.
1448
Felvilágosítást és költségvetést ingyen ad, fenti. Füstmentesítő tüzelés, nagy szememgatarítás, a legnagyobb tartósság.

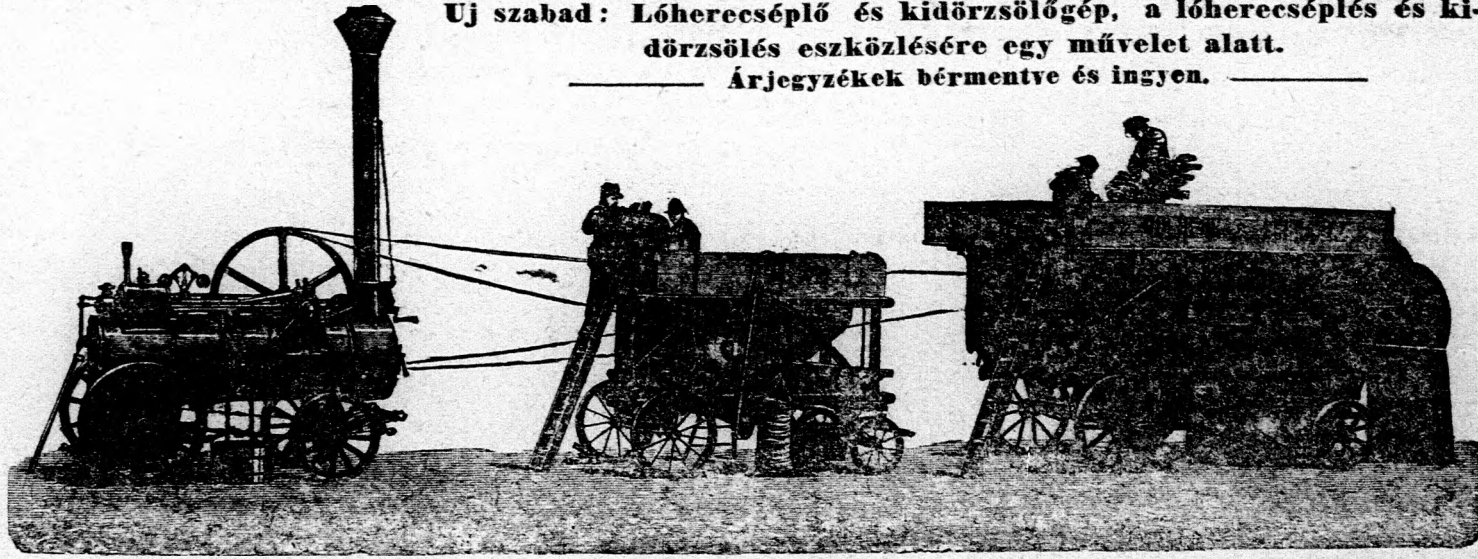
Ujonnan szabadalmazott
=GIGG=
egyfogatu kocii oszágutakra.
Legjobb legoicsóbb kétülésű egyfogatu kocii
A legrosszabb úton is lehet használni.
Ára 130 forint.

Sok fényes elismerő 1318 levél.
Prospectus kimerítő leirással ingyen és bérmentve.
J. WEIGL, Prerau
Raktár: Wien, I., Nibelungengasse 4.

1895-ben 120 drb ilyen löheres-
cséplőt adtunk el, mindenféle
Budapest
Folyó
között igen
kocsikból al
len csatlako
jokkal.
Buda
szombaton
7 órakor. F
érkezés szer
reggel 7 óra
lás naponta
perczkor. N
érkezés este
érkezés nap
vasárnap est
Fiuméből in
érkezés pén
Buda
szombaton
órákor. Fiu
hajóval érk
reggel 8 ór
érkezés na
perczkor. 7
naponta 7
este 9 órak
indulás pé
péntek és
méban és
Men
pest-Milano
Genua 35
óra. — Bu
zetesebb o
Men
I. osztály
Velencebe
56.55 fres.
osztály 93.
Az o
utazásukat
lebbi hajó
kötőváros
Veglia és
Bud

Hofherr és Schrantz Budapest, VI., Váci-körút 57.

Uj szabad: Lóhercesplő és kidörzsölőgép, a lóhercesplés és kidörzsölés eszközlésére egy művelet alatt.
 Árjegyzékek bérmentve és ingyen.

1895-ben 120 drb ilyen lóhercesplőt adtuk el, mindenféle gépészplő-készletekhez.

Sepsi-Szt.-Györgyön 1895. november 4-én I-ső díj: Díszoklevéllel kitüntetve.

Magy. kir. államvasutak.

Budapest legolesőbb, legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetése Olaszországgal a vadregényes Karston és Fiumén át.

Folyó évi június hó 15-étől kezdve Zágráb-Károlyvároson át Budapest és Fiume között igen nyugodt járásu és kényelmes berendezésű, négy tengelyes I. osztályu kocsikból álló luxusvonatok közlekednek mindkét irányban hetenkint kétszer, közvetlen csatlakozásban a Fiume-Ancona és Fiume-Velence között közlekedő gyorskocsikkal.

Menetrend:

Budapest-Fiume-Ancona-Róma-Nápoly. Budapest k. p. u.-ról indul kedden és szombaton reggel 7 óra 15 perczkor. Fiuméba érkezés kedden és szombaton este 7 órakor. Fiuméből hajóval indulás kedden és szombaton este 8 órakor. Anconába érkezés szerdán és vasárnap reggel 5 óra 30 perczkor. Anconából indulás naponta reggel 7 órakor. Rómába érkezés naponta d. u. 2 óra 50 perczkor. Anconából indulás naponta reggel 7 óra 20 perczkor. Nápolyba Foggian át érkezés éjjel 11 óra 25 perczkor. Nápolyból indulás naponta reggel 5 óra 15 perczkor. Anconába Foggian át érkezés este 8 óra 15 perczkor. Rómából indulás naponta déli 12 órakor. Anconába érkezés naponta este 7 óra 35 perczkor. Anconából hajóval indulás csütörtök és vasárnap este 9 órakor. Fiuméba hajóval érkezés péntek és hétfőn reggel 7 órakor. Fiuméből indulás péntek és hétfőn reggel 8 óra 30 perczkor. Budapest k. p. u.-ra érkezés péntek és hétfőn este 8 óra 25 perczkor.

Budapest-Fiume-Velence-Milano-Genua. Budapest k. p. u.-ról indul kedden és szombaton reggel 7 óra 15 perczkor. Fiuméba érkezés kedden és szombaton este 7 órakor. Fiuméből hajóval indulás kedden és szombaton este 8 órakor. Velenczébe hajóval érkezés szerdán és vasárnap reggel 6 órakor. Velenczéből indulás naponta reggel 8 óra 45 perczkor. Milanóba érkezés naponta d. u. 2 óra 25 perczkor. Genuába érkezés naponta este 6 óra 18 perczkor. Genuából indulás naponta reggel 8 óra 52 perczkor. Milanóból indulás naponta d. u. 1 óra 5 perczkor. Velenczébe érkezés naponta este 6 óra 45 perczkor. Velenczéből hajóval indulás csütörtök és vasárnap este 9 órakor. Fiuméba hajóval érkezés péntek és hétfőn reggel 7 órakor. Fiuméből indulás péntek és hétfőn reggel 8 óra 30 perczkor. Budapest k. p. u.-ra érkezés péntek és hétfőn este 8 óra 25 perczkor. Az utasok hajóról vasutra és viszont Fiumében és Anconában közvetlenül a kikötőben szállhatnak át.

Menettartam: Budapest-Velence 22³/₄ óra. Budapest-Verona 27³/₄ óra. Budapest-Milano 31 óra. Budapest-Róma 31¹/₂ óra. Budapest-Florenz 35 óra. Budapest-Genua 35 óra. Budapest-Turin 36 óra. Budapest-Nápoly 40 óra. Budapest-Nizza 41¹/₂ óra. — Budapest k. p. u.-ról igen olcsó közvetlen menetjegyek adatnak ki a nevezetesebb olasz állomásokra.

Menetárak Budapest k. p. u.-ról a luxusvonatok használata mellett: Anconába I. osztály 20.— frt. Rómába I. osztály 78.80 frcs. Nápolyba I. osztály 104.90 frcs. Velenczébe I. osztály 20.— frt. Florenzbe I. osztály 78.55 frcs. Veronába I. osztály 56.55 frcs. Milanóba I. osztály 75.05 frcs. Turinba I. osztály 93.70 frcs. Genuába I. osztály 93.90 frcs.

Azon utasok, a kik az egész utat nem kívánják közvetlenül megtenni, azok utazásukat Fiumében megszakíthatják és a három napot, mely Fiumében a közelebbi hajó indulásáig a fenti menetrend szerint rendelkezésükre áll, a magyar kikötővárosnak, Abbáziának és Quarnero egyéb regényes fekvésű városainak, valamint Veglia és Cherso szigetek megtekintésére előnyösen felhasználhatják.

Budapest, 1896. évi június hó.

Nagy arany-érem, valamennyi vilákiállításon.

Az első bécsi petroleum-finomító parafin-, Ceresin-, stearingyertyák és zsíradékárú-gyár Gust. Wagenmann, Wien.

Központi iroda: VI. Magdalenenstrasse 16, a Theater a. d. Wien mellett, ajánl elismert kitűnő minőségben legolesőbb gyári áron: ásvány-, gépkendő-olajat és zsíradékot. Orosz ásvány-kenőolajat (Bakusine, Oleonaphta) legjobb fagymentes gép-kenőolajat, olivajolajt, faolajt, ásvány-gépolajat mezőgazdasági gépekhez; Wagenmann-féle hengerolajat és hengerzsírt a gőzhengerek kenéséhez; szabad, kocsikenőcs, fekete, sárga, kék, uszó, olasz világos I. és II. minőségben, szolid gyártmányok legolesőbb gyári áron, teherkocsik és hegyitargonczák stb. kenéséhez. Ásvány világító olajok: petroleum stand. white. Gyári petroleum veszélytelen, csak 40° C-nél gyújtható; salon petroleum, császárrolaj egészen fehér és veszélytelen.

Stearingyertyák. Bécsi stearingyertya, I. minőségű, narancs vagy rózsaszínű csomagolás. Austria gyertya I. minőség, narancs- vagy rózsaszínű csomagolás. Ceresin (ásványviasz), templomi gyertyák minden vallásfelekezetnek.

Brilliant parafin diszgyertyák, sárga pinczgyertyák.
 NB. Mintákat gyártmányaimból ingyen küldök.

KWIZDA-féle Korneuburgi marha-táppor

több mint 40 év óta a legtöbb istállóban használatban. étvágyhiánynál, rossz emésztésnél, valamint teheneknél a tej javítása s a tejelő-képesség fokozása czéljából.

Egy dobozzal 70 kr.,
 fél dobozzal 35 krajczár.

Valódi csakis akkor, ha a fenti védjeggyel van ellátva. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

FÓRAKTÁR:

Kwizda Ferencz János
 csász. és kir. osztrák-magyar és román királyi udvari szállító kerületi gyógyszerárban,
 KORNEUBURG, Bécs mellett.

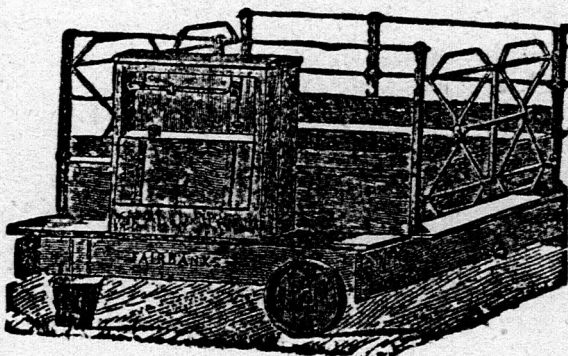
Fairbanks mérlegek a legtökéletesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolosúlyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik.

Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük-nél fogva ugy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitűnőbb mérlegek.

Gazdasági, szekér-, marha-, zsák-, és raktári mérlegeinket

czélszerű és a czélnak megfelelő szerkezetük-nél fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutra való feladás költségei már befoglaltatnak. — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-ut 12, czimzendők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál. 5005

5005

FAIRBANKS MÉRLEG ÉS GÉPGYÁR részvény-társaság,
 BUDAPEST, Andrassy-ut 14. Gyár: Külső-váci-ut 156.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ hirdetései.

Az O. M. G. E. könyvkiadó vállalat kiadásában megjelent:

Takarmányozás, 24 ny. iv, irták Cselkó István és dr. Kosutány Tamás m.-óvári gazd. akad. tanárai. — **Talajismeret**, 12 ny. iv, irta Cserhádi Sándor m.-óvári gazd. akad. tanár stb. — **Gazdasági építéssel készített kézikönyv**, 24 ny. iv, irta Domokos Kálmán, a debreczeni gazd. tanint. igazgatója. — **Színes talajok kezelése és javítása**. Hilgard E. W. után irta Treitz Péter és 3 melléklet. Kavassy Jenő min. tanácsos, a kulturmérnökség főnöktől, Landau Lajos kult. mérnöktől, s a **nagyklaki öntözött sziktelep** Tomka Emil kultur főmérnöktől. — **Gazdasági talajművelés** 17 ny. iv, irta Cserhádi Sándor, m.-óvári tanár. — **Gazdasági becsléstan**, 15 ny. iv, irta Szücs Mihály, a debreczeni gazd. intézet igazgatója. Előfizetni 3 éves ciklusra fűzött példányokra évi 5 frttal, kötött példányokra 6 frt 70 krral. — Egyes példányokban: a **Takarmányozás**: 3 frt; **Talajismeret**: 2 frt; **Gazd. építéssel**: 3 frt; **Színes talajok**: 1 frt. **Gazdasági talajművelés** 2 frt 60 kr; **Gazdasági becsléstan** 2 frt 40 kr. — Az előfizetéssel több könyv megrendelésnél 36 kr., egy könyvnél 10 kr. postadíj is beküldendő az O. M. G. E. pénztárába **BUDAPEST**, Köztelek.

Az O. M. G. E. kiadóhivatalánál megrendelhetők: 1895. évi előadások külön füzetekben.

A szőlőművelés metszéséről, különös tekintettel a Dezeimeris-féle metszési elmélettel. Irta: Engelbrecht Károly. Ára 50 kr. — **A gazdasági szeszgyár üzemének ellenőrzése**. Irta: Dr. Szilágyi Gyula. Ára 20 kr. — **Lótenyésztésünk emeléséről**. Irta: Luczenbierher Miklós. Ára 30 kr. — **A kendertermelés és áztatás**. Irta: Sierbán János. Ára 30 kr. — **Ujabb tapasztalatok a trágyázás köréből**. Irta: Cserhádi Sándor. Ára 30 kr. — **Utmutatás a komlótelepítésre**. Irta: Imreh Lajos. Ára 30 kr. — **A hazai öntözések mai állásáról**. Irta: Kvassay Jenő. Ára 20 kr.

GAZDASÁGI ELŐADÁSOK

1894. évről.

Tartalma: 1. Cserhádi Sándor. A kultúrnövényfélések megválasztása. 2. Szabó Ferencz. Esmék a mezőgazdasági könyvvitelről. 3. Baross Károly. A mezőgazdasági politikáról. 4. Sierbán János. Takarmányok konzerválása. 5. Pirkner János. Szarvasmarhatenyésztésünk és az import kérdése. 6. Deák Tamás. A szőlőművelés és a szőlőműveléssel való tenyésztés. 7. Dr. Rácz István. A baromfiak fertőző betegségeiről és az ellenük való védekezés. 8. Dr. Hutya Ferencz. A szarvasmarhák gümőkórja. Ára 50 kr.

Külön kiadványok:

VETŐMAGVAK TERMELESE ÉS KEZELÉSE. Irta: **Hirsch Alfréd**. 50 kr.

AZ ÁLLATOK ÁTÖRÖKLŐ BETEGSÉGEI ÉS HIBÁI Irta: **Tátray János**. — Ára 20 kr. 3939

„GAZDASÁGTÖRTÉNELMI SZEMLE“ 1894. évfolyam. — Ára kötve 3 frt

ÁLTALÁNOS ÁLTATTYÉSTÉSTAN, Irta: **Tormay Béla** miniszter tanácsos.

2-ik teljesen átdolgozott kiadás. 327 oldal. Ára 3 forint.

Tömeges megrendelésnél olcsóbban.

Viteldijvisszatérítés az O. M. G. E. útján.

Ama több oldalról a gazdák köréből felmerült panasz folytán, hogy a vasutak részéről igen gyakran sokkal magasabb díjtételek számítatnak, mint a mennyi a küldemények útján tényleg jár s a viteldijvisszatérítés körüli eljárást a legtöbben nem ismerik, elhatároztuk az egyesület kebelében egy díjszámítási iroda szervezését, mely minden díjszabási kérdésben felvilágosítással szolgáljon tagjainknak.

Kérjük tehát azon gazdatársainkat, kik a díjszámítás helyességéről meggyőződni óhajtanak, hogy a fuvarleveleket az egyesület címére beküldeni sziveskedjenek.

Ha az utánszámítás csakugyan díjtöbbletet tüntet ki, úgy a beküldőnek egy meghatalmazást kell kitöltenie, melynek alapján a díjszámítási iroda a visszatérítés iránt illetékes helyen intézkedik és a díjtöbbletet 20% eljárási költség levonásával beküldőnek megküldi. A díjvisszatérítés igénye a díjvisszatérítéstől számított egy éven belül elévül.

KAINIT NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest Köztelek.)

Árak: nagyban waggon-rakományonként ab Leopoldshall-Strassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasutiszállítási-költség a különböző távolságu rendeltetési állomások szerint 130-140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt ab „Budapesti közraktárak“ egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénztárához be- küldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

ORSZÁGOS TENYÉSZÁLLAT - TÖRZSKÖNYV,

I. füzet: Magyar fajta szarvasmarhák könyve, ... ára 1 frt,
II. „ Borzderes „ „ „ „ „ 1 „

Utmutatás a magántörzskönyvek berendezésére és vezetésére.

Ára 50 krajczár.

Magántörzskönyvi rovatlapok tizenkét: bikák számára 5 kr., tehének számára 4 kr., hágatások és borzadások jegyzéke 3 kr.

Az Országos Törzskönyv szabályzata 50 kr.

30.701/96. CIL

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

Magyar-német fa- és kéregforgalom.

(A III. pótlék életbeléptetése.)

Az 1894. évi február hó 1-től érvényes magyar-német fa- és kéregdíjszabáshoz f. évi augusztus hó 1-én a III. számú pótlék lép életbe. E pótlék által a nevezett napon a rajna-wertfali-osztrák-magyar kötelek keretébe áthelyezett Altenbecken, (Wertfalia) Hersfeld, Osnabrück, (Hann. Bhf.) Paderborn és Soest állomásokkal való forgalomban érvényes díjtételek hatályon kívül helyeztetnek.

A mennyiben a nevezett állomások állebelezése által díjmegegyezések vagy forgalmi korlátozások állanak be, úgy a czimben megnevezett forgalomban a kérdéses állomásokra fennálló díjtételek még f. évi augusztus hó 15-ig hatályban maradnak.

Ezen kívül a nevezett pótlékban még néhány módosítás és kiegészítés tartalmaztatik.

A pótlék díjmentesen kapható a fa- és kéregforgalomban részes fel- és leadó pályák igazgatóságainál.

Budapest, 1896. július hó 9-én.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is.

(Utányomás nem díjaztatik.)

HONI IPAR!

Kiállítva: az iparsarnokban (a gyár összes készítményei).
A pozsonyi házban (házi ipari cikkek).
A magyarfalu templom-bazár 11. számában (elárusítási hely).

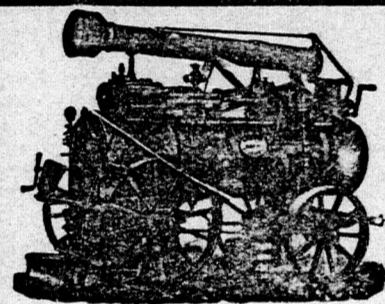
Ajánlom különösen: a lóhálókat, függőágyakat tornaszereket, vásár- és női táskákat, hálózva és kötözve, lawn tennis és más sport játékokat, halászatí és vadászati hálókat. — Technikai kötélneműeket, mint: géphajtó köteleket, Thiel-féle kenderfonál szijat, orkus tömszelenczét, kendersűrítést, kőcot. Gazdasági kötélneműeket, amilyenek: istrángok, kötőfékek, rudalók és ruhaszáritó kötelek stb.

Képes árjegyzékek bérmentve.

Ifj. THIEL KONRÁD,

első bácskai műtani kötél- és zsinégáru-gyár

FUTTAKON.

Gőzmozgonyokat

és
gőzcséplőgépeket

3, 4, 5, 6, 7, 8, 10 és 12 lóerejüket, valamint szalmakazalozókat ajánlják jutányos árak és kedvező feltételek mellett.

UMRATH és TÁRSA

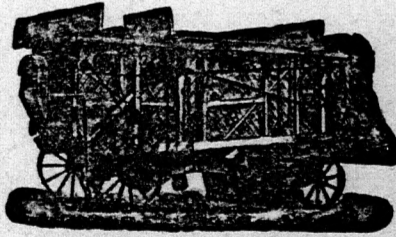
mezőgazdasági gépgyárosok

BUDAPESTEN, V. ker., Váci-körut 60. sz.

Gőzmozgonyainkat minden más gyártmánytól megkülönböztető, kiváló fontosságú újításaink: a kézi tartalék-szivattyú, az önműködő hengerolajozó szivattyú, az eltörhetetlen vízmutató üveg és a kémény-felvonó vagy leeresztő készülék.

Gőzcséplőgépeink el vannak látva kettős dobdvő szerkezettel, szabadalmazott száktartókkal; két tengely által hajtott rendkívül hosszú szalmarázókkal, valamint a nagyterjedelmű szitafelület minden magvesztéset teljesen kizár és a tisztítás oly tökéletes, hogy gőzcséplőkészleteinkért a legmesszebbmenő jóállást elvállaljuk. Költségvetéssel, valamint árjegyzékekkel mindennemű gazdasági gépekről kívánatra készségesen szolgálunk.

Mindennemű gazdasági gépek nagy választékban.

Hirdetési ár
szó 2 kr.,
nél minde

Csaka

Betöltés

Ügyes gyűjtőkertész alkalmatosságban. Pick Gyula. Vinczelléri pályázók esztendőre.

Földmívelészetnél mint gazdász 1-én felvétel. Jenő gazdászrendeken (Z)

Irnok, tejártás, felvétel. Ványmásolatok kiadóhivatalok.

Rögtön felmagyar-óvári miát jó fiatal ember minőségben bergazdasági egyelőre 20 ellátás. — ezim alatt posta Veréb

Földmívelés

egy Nyitrai uradalom magyar és német kételesen bír s a magyar 36. §. előírta bir, nős, és lovagolnia 500 frt. F. ca 7-750 gabona, 30 lakás kertészes ló. Magyar nyelven irnyok bizonytokkal, mely adatnak, ed megjelölés 1843. sz. Vogler (Otto Bécs intézet

Gazdatiszben is képz középbirtokos kal felszer Ugron Gábor Székely-Udv

Földmívelés vinczelléri két-három kisebb igénytetik. Hol kiadóhivatal

A báró S. f. uradalom igazgatósága. Nagy-Tapolcs. tember első egy nőtlen sági közép gazdasági kinek szép magyar, nem ben jártas. másolatokka módványok f. év augus fenti címre

Állást

Cséplési idást keres, s mellett jó kal rendelke lag képzett nyerendő áll 15-ig marad kiadóhivatal

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szó 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezeigazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetésnyel vétetnek fel e kedvezményes rovatban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Betöltendő állás.

Ügyes gyümölcs és konyhakertész alkalmazást nyer dr. Pick Gyula ráczalmási gazdaságában. Kertészeti vagy vinezellérszolgálatot végzett pályázók előnyben részesülnek. 1450

Földmives iskolát végzett nőtlen fiatal ember mint gazdasági segéd aug. 1-én felvétetik Lichtenstein Jenő gazdaságában Csabrendeken (Zalamegyében). 1452

Irnok, tejgazdaságban is jártas, felvétetik. Bizonyítványmásokkal ellátott ajánlatok L. X. alatt e lap kiadóhivatalához intézendők. 1460

Rögtön felvétetik egy a magyar-óvári gazd. akadémiát jó sikerrel végzett fiatal ember, segédtsízi minőségben Razgha Bela bergazdaságában. — Fizetés egyelőre 200 frt és teljes ellátás. — Ajánlatok fenti cím alatt Névedre, utolsó posta Verebély, intézendők. 1459

Főerdész kerestetik

egy Nyitramegyében fekvő uradalom részére, ki a magyar és német nyelvet tökéletesen bírja, tótul beszélni a magyar erdőtervények 36. §. előirt képzettséggel bír, nős, fiatal, erőteljes és lovagolni tud, ovadéki 500 frt. Fizetés kézpénz ca 7-750 frt, 26 hecto gabona, 30 hecto burgonya, egy uradalmi tehén, tűzifa, lakás kerttel és egy nyerges ló. Magyar és német nyelven irt folyamodványok bizonyítvány-másokkal, melyek vissza nem adatnak, eddigi működésük megjelölésével sub R. T. 1843. sz. Haasenstein & Vogler (Otto Maas) céghez. Bécs intézendők. 1464

Gazdatiszt, a ki erdészeten is képzett, kerestetik középirtokba. Okmányokkal felszerelt ajánlatok Ugron Gábornak küldendők Székely-Udvarhelyre. 1465

Földmives iskolát, vagy vinezellér képezdét végzett, két-három évi gyakorlattal, kisebb igényű ispán kerestetik. Hol megmondja a kiadóhivatal. 1476

A báró Stummer Ágost-féle uradalom jószágigazgatósága. Tavarnok, u. p. Nagy-Tapolcsány f. é. szeptember elsejéi belépésre egy nőtlen legalább gazdasági középiskolát végzett gazdasági segédet keres, kinek szép írása van s a magyar, német és tót nyelven jártas. Bizonyítvány másolatokkal ellátott folyamodványok német nyelven f. év augusztus 10-ig a fenti címre küldendők. 1473

Állást keresők.

Csepélesi idényre alkalmazást keres, szerény igények mellett jó bizonyítványokkal rendelkező, gyakorlatilag képzett gazdasz, ki a nyeredő állásban október 15-ig maradhat. Czime a kiadóhivatalban. 1469

Egy 32 éves róm. kath. nőtlen, földmives iskolát kitűnő sikerrel végzett gazdatiszt, kiszolgált katoná, ki egy 1200 holdas belterjes gazdaságnak 10 év óta önállóan rendelkező kezelő tisztje, beszélni magyarul románul az egyszerű és kettős könyvvitelben valamint a gazdálkodás minden ágában teljes jártassággal bír; - 1897. év január 1. egy uradalomban oly kezelőtiszt állást óhajt elfoglalni, hol tisztja jelleme szorgalma és szak-képzettsége által, — valamint nőülhetés czéljából jövőjét biztosíthatná. Szíves megkeresések Lunkafi jellege alatt Seprőse (Arad-megye) kéretnek. 1425

Földmives iskolát végzett, 32 éves, róm. kath., nős, 12 évi gyakorlattal, jelenleg is egy nagyobb uradalomban mint kezelőtiszt alkalmazva van, megfelelő állást keres október elsei belépésre. Czim a kiadóhivatalban. 1445

Ispáni vagy hasonló állást keres egy 32 éves, nős, keresztény férfi, aki mint földmives szülők gyermeke, kiskorától a földművelést gyakorolta. Képes minden gazdasági munkát okserűen végezteni; a birtokost főlegesen kiadásoktól megkímélni; gabonát, szőlőt, dohányt, cukkorrépat, takarmánytermelést, tehenészetet, állatgyógyászatot, kertészetet és méhészetet kezelni. Kitűnő okmányai az adatai magy. kir. földmivesiskola végzéséről, két belterjes nagybirtokon való folytonos működéséről, valamint józan, becsületes magaviseletéről. — Szíves megkeresések Fabián István, Bács-Petrovostellő intézendők. Tudakozódások az adatai magyar kir. földmivesiskola igazgatóságánál. 1457

Egy 38 éves, nős, eszládtalan, gyakorlatilag képzett igen értelmes megbízható és üzleti téren is alkalmazható gazda szolgálatot keres. Bővebb értesítéssel szíveségből szolgál Szobonya Bertalan az adatai m. kir. földmivesiskola igazgatója. 1416

Beresgazdai állást keres, egy gyakorlott gazda, ki saját 100 holdas birtokán gazdálkodott, érti a kül-és belterjes gazdálkodást. Czim a kiadóhivatalban. 1468

Segédtsízi állást keres azonnali belépésre egy 21 éves intelligens erélyes fiatal ember, ki a földmives iskolát jeles sikerrel végezte s 2 évi praxissal bír. Szíves megkeresést kér e lap kiadóhivatalába. 1470

Állatok.

Kos-eladás.

15 drb. kiváló szép Shropshire kos egy és két éves eladó. Czim a kiadóhivatalban. 1463

Megvételre kerestetnek hágóképes angol husjuh kosok, melyeknél a fokövetelvény nagy és erős csontozatu test; ajánlatok a faj. kosok és árúk megnevezésével intézendők: Weigl J. urad. ispán urhoz Badljevicza, Slavonia. 1471

Vegyesek.

Egy csak néhány hónapig használatban volt, majdnem teljesen új, Hofherr és Sehrantz-féle locomobil — effectív 8 ló erőre — jótányosan eladó. Czim a kiadóhivatalban. 1073/c

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a valódi becsérték alapján 20-60 % közl. időre kézpénzben. Birtokok felmondhat barmokor, pénzintézet nem mondhat fel. Csak kamattal tölke is törlesztetik. Lebonnyolítás 14 nap alatt.

Semmi előleges költéség. Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csak a telekkönyvi kivonat, kataszterív. Konvertálás bélyeg-és illetékmentes. Czim:

Ingatlan-és Jelzálog-Forgalmi-Intézet. Budapest, Váci-kürt 39. sz. Legnagyobb ingatlan és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában egyedül, mely hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosoktól ajánva van.

600 holdas bérlet, 3 város közelsében családi körülmények miatt átadandó. Hasznbér holdanként 9 frt. Czim a kiadóhivatalban. 1472

Nemesi birtok, 1000 holdas és 600 szántó első rendű, legelsőrendűbb 100 rét, 100 legelő, 200 hold értékes erdő, 15 hold park, esinos 10 szobás uriak és gazd. épületekkel, közel a vasúthoz, termékeny, szép vidéken, okvetlen eladó. — Esetleg életjáradékra is átvehető lenne. Közlelbit direkt komoly reflectánsoknak Osterreich Berpatná. Nagykanizsán. 1474

Magy. királyi államvasutak 87027/96 sz. C. IV.

Hirdetmény.

(Menetérti jegyek életbelép-tetése a Balaton-szt.-györgy-somogy-szobbi h. erdő vas-utón.)

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint az utazó közönség kényelmére való tekintettel a balaton-szt.-györgy-somogy-szobbi h. é. vasut állomásairól Balaton-Berény fürdő, valamint Balaton-Keresztur állomásokra 8 nap érvényűvel bíró menetérti jegyek adatnak ki a rendes menet-árak kétszeresének alkalmazása mellett.

Bpest, 1896. júl. 11-én. Az igazgatóság. (Utány. nem díjaztatik.)

Nyári vetésre

tarlórépa, muhar, spergula, csillagfürt, hajdina, mustár, kóler, biborhere,

kitűnő minőségben jutányos árban kapható 1370

Haldek

magkereskedésében Budapest, Károly-kürt 9.

84807/96. szám.

M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak kezelése alatt álló h. é. vasutakon 1895-dik évi december 1-től érvényben közös árudíjszabáshoz a IV. pótlék jelenik meg, mely 1., a fődíjszabás általános részének kiegészítését, 2., a díjtételek érvényben kívül helyezését és módosítását, 3., kivételes díjszabás felvételét, 4., állomás névváltoztatást, 5., nyomdahiab helyesbítéseket, 6., állomási díjszabások kiegészítését, végül 7., a forgalomnak még át nem adott fehér- és tolnamegyei, valamint a kaposvárfonyódi h. é. vasutak áru-díjszabását tartalmazza.

Ezen pótlék 1896. július hó 15-ikén, a fentnevezett két h. érd. vasutra néve azonban azok megnyitása napjával lép érvénybe: — példányai a magy. kir. államvasutak díjszabási szakosztályában példányonként 20 fillérért kaphatók. Budapest, 1896. július hó 6-án.

Az igazgatóság. (Utányomás nem díjaztatik.)

Somogy megyében egy 3800 holdas előnyös és jövedelmező bérlet fundus instructussal együtt átadatik és egy 350 holdas szép birtok kitűnő talajjal és szilárd épületekkel szabad kézből eladó. Bővebbet megtudni Dr. Fleiner Mór ügyvéd urnál Kaposvárott. 1334

Légy-pusztító

marha istállóknak, lakásokban stb. az egyedüli biztos szer

Wiatschka általános elismert legjobb légyenyve szelencékben a 50 kr. és 1 forint.

WIATSCHKA JÓZSEF laboratoriuma, Máhr. Schönberg.

Patkány-paszta patkányoknak fő tétlenül halálos (házi állatoknak ártalmatlan) szelencékben a 50 kr. és 1 forint, szintén igen ajánlatos.

FISCHER J.

zsák gyári raktárában BUDAPEST

Nagy-korona-utca 18. sz., vízmentes ponyvák kölcsönben, valamint új és egyszer használatban volt vízmentes ponyvák jutányosan kaphatók. Repceponyvak darabonként 3 forinttól feljebb. 1116

Mind oda vannak!

mondja minden ház, gyár, malom és földbirtok tulajdonosa aki KLEIN gyógy-sz.-féle Rattoxint patkányok és egerek kiirtására használta. Mintadohoz 60 kr., 1/2 kg. kisebb vállalatnak elegendő, 3 frt; nagy vállalatok számára 1 kg. 5 frt. Valódi kapható csak KLEIN S., o. gyógy-szerésznél, LUGOSON, 60 sz.

Magy. kir. államvasutak. 88480/96. számhoz.

Hirdetmény.

(Német-keleti forgalom. Németország Zimony átmeneti forgalom.)

A csász. kir. államvasutaknak az áruforgalomra berendezett Gera (Reuss) állomásának felhagyása következtében f. é. július hó 1-vel ugyanezen vasutak Gera-Pforten állomása az eddigi díjtételekkel és távolságokkal Gera (Reuss) megnevezés alatt a felhagyott állomás helyébe lépett.

A Gera-Pforten állomásra néve kitüntetett díjtételek és távolságok ennél fogva f. é. július hó 1-vel a fenti forgalmokra vonatkozó díjszabásokban tör-lendők.

Bpest, 1896. július 2. A magy. kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is. (Utány. nem díjaztatik.)

Bérlet kerestetik 500--800 holdig, nem messze Budapesthez. Czim a kiadóhivatalban. 1073/b

Bérlet Baranyában 1200 kath. hold fundus instructussal szeptemberre átadandó. Czim a kiadóhivatalban. 1073/a

Eladó őszi borsó vetőmag, elsőrendű, vasutra szállítva 6 1/2 frt. Megrendelések Pósa István kasznárhoz Kistur u. p. Ipolyság intézendők. 1461

Magy. kir. államvasutak. 85043/96. szám.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint az Új-Dombóvár és Pécs között közlekedő Új-Dombóvárról reggel 5 óra 35 perczkor Pécs felé és Pécsről d. u. 2 óra 44 perczkor Új-Dombóvár felé induló 1942, illetve 1953. sz. személyszállító vonatokkal f. évi július hó 1-től kezdve nemcsak II. és III., hanem I. osztályú utasok is fognak továbbítani.

Bpest, 1896. július 2. Az igazgatóság. (Utány. nem díjaztatik.)

Mind oda vannak!

mondja minden ház, gyár, malom és földbirtok tulajdonosa aki KLEIN gyógy-sz.-féle Rattoxint patkányok és egerek kiirtására használta. Mintadohoz 60 kr., 1/2 kg. kisebb vállalatnak elegendő, 3 frt; nagy vállalatok számára 1 kg. 5 frt. Valódi kapható csak KLEIN S., o. gyógy-szerésznél, LUGOSON, 60 sz.

Magy. kir. államvasutak. 88480/96. számhoz.

Hirdetmény.

(Német-keleti forgalom. Németország Zimony átmeneti forgalom.)

A csász. kir. államvasutaknak az áruforgalomra berendezett Gera (Reuss) állomásának felhagyása következtében f. é. július hó 1-vel ugyanezen vasutak Gera-Pforten állomása az eddigi díjtételekkel és távolságokkal Gera (Reuss) megnevezés alatt a felhagyott állomás helyébe lépett.

A Gera-Pforten állomásra néve kitüntetett díjtételek és távolságok ennél fogva f. é. július hó 1-vel a fenti forgalmokra vonatkozó díjszabásokban tör-lendők.

Bpest, 1896. július 2. A magy. kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is. (Utány. nem díjaztatik.)

Bérlet kerestetik 500--800 holdig, nem messze Budapesthez. Czim a kiadóhivatalban. 1073/b

Bérlet Baranyában 1200 kath. hold fundus instructussal szeptemberre átadandó. Czim a kiadóhivatalban. 1073/a

Eladó őszi borsó vetőmag, elsőrendű, vasutra szállítva 6 1/2 frt. Megrendelések Pósa István kasznárhoz Kistur u. p. Ipolyság intézendők. 1461

Magy. kir. államvasutak. 85043/96. szám.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint az Új-Dombóvár és Pécs között közlekedő Új-Dombóvárról reggel 5 óra 35 perczkor Pécs felé és Pécsről d. u. 2 óra 44 perczkor Új-Dombóvár felé induló 1942, illetve 1953. sz. személyszállító vonatokkal f. évi július hó 1-től kezdve nemcsak II. és III., hanem I. osztályú utasok is fognak továbbítani.

Bpest, 1896. július 2. Az igazgatóság. (Utány. nem díjaztatik.)

Fischer J.

zsák gyári raktárában BUDAPEST

Nagy-korona-utca 18. sz., vízmentes ponyvák kölcsönben, valamint új és egyszer használatban volt vízmentes ponyvák jutányosan kaphatók. Repceponyvak darabonként 3 forinttól feljebb. 1116

Mind oda vannak!

mondja minden ház, gyár, malom és földbirtok tulajdonosa aki KLEIN gyógy-sz.-féle Rattoxint patkányok és egerek kiirtására használta. Mintadohoz 60 kr., 1/2 kg. kisebb vállalatnak elegendő, 3 frt; nagy vállalatok számára 1 kg. 5 frt. Valódi kapható csak KLEIN S., o. gyógy-szerésznél, LUGOSON, 60 sz.

Magy. kir. államvasutak. 88480/96. számhoz.

Hirdetmény.

(Német-keleti forgalom. Németország Zimony átmeneti forgalom.)

CZIMVÁLTOZÁS.

Budapesti irodánkat és raktárunkat a
a **Budapest-Kelenföldi**
új telepünkre helyeztük át, a hol gőzkeszerke-
zeteinkről

ALLANDÓ KIALLITÁST

tartunk.

Vasuton Budapestről a déli- s keleti- (központi) pálya-
udvarokról könnyen elérhető.

JOHN FOWLER & Co.

Budapest—Kelenföld, a vasulállomással szemben.

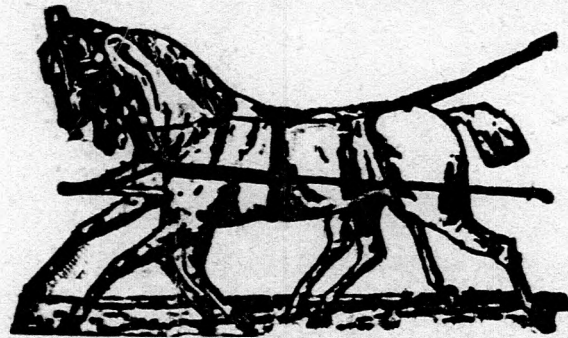
HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 25-dik szám.

ALAPÍTÁTOTT 1848-ban.

Freund A. és Fia

es. és kir. szab. nyereg-, szilj- és bőröndárak gyára

Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 3. sz.

Nagy választék lószerszámok, nyergek, osterok, sablák, lópokrósok, lónyíró ellők s utasó oszkekben, legjobb minőségű italban jutányos áron. Előírással nyeregcserelesek tónylogos s tartalékos tiszt urak részére legolcsóbb áron. Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

MELOCCO PÉTER

BUDAPEST

VI. Dévay-utca 21.

Műanyagműanyagok, cementárnyagok és betonépítési vállalatok.

Elvállal városi csatornázásokat, szilip- és vízvezeték-
cementbetonburokolásokat, gépalapozásokat stb.

Gépolajat,

u. m.: valódi, tiszta oliva-olajat, elsőrendű,
savtalanított repce-olajat, orosz ásvány-
olajat stb.

Olasz saponáriát

tisztán vastag gyökerekből őrölve. Takaró-
és szekérponyvákat.

Fertőtlenítő szereket,

u. m.: karbolsav, karbolsav, creolin, zöld-
gálic stb.

carbolooleumot, rézgálicot, keserűsöt
csudasót, kocsikenőt, petroleumot.

Zsákokat és ponyvákat
kátrányfestékeket, fedéllakokat,

mütrágyát.

szállít

A cséplőidényre

gépolajat, szalonnát

és a szükséges egyéb cikketek, előjegyzésbe véve,
a megrendelő tetszése szerinti időben és részletek-
ben szállítom.

Luczernát! Lóherét! Fűmagvakat minden
célra és minden egyéb gazdasági vetőmagvakat és
gazdasági cikket és vetőmagot a legjutányosabb
áron és garantált jó minőségben.

KRAMER LIPÓT,

BUDAPESTEN,

V. ker., Akadémia-utca 10. sz.

Sürgöny-cím: „CERES“ Budapest.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálunk.

(Utányomás nem díjaztatik)

Állami részről történt kísérletezések alapján szikes talajok
javítására és

termőképessé tételére

kitűnőnek bizonyult az

4631

EGERESI TRÁGYAGIPSZ,

melyet, valamint mindennemű mütrágyát legjutányosabban szállít az

Ismerető füzetek
ingyen és bérmentve.

EGERESI MÜTRÁGYAGYÁR

KRAMER J.,

BUDAPEST, V. ker., Dorottya-utca 9. sz.

Singer, Zweig & Co.

WIEN, IX/1, Lichtensteinstrasse 59.

(saját házában).

Concentrált marhatrágya

egyedüli elárusítása,

legjobb s legolcsóbb trágyaszer tartalmának jót-
állása mellett temesvári és aradi kizárólagosan
szabadalmazott gyárakból. Mindennemű mesterséges
trágyaszerek raktára u. m.: Superphosphát, csont-
liszt stb. 126

Gazdáknak különös figyelmébe!

A behordási és cséplési idényre adok vízmentes taka ópony-
vát kölcsönbérletre és pedig oly jutányos feltételek mellett, hogy a saját
ponyvák megvétele ezután egészen fölösleges. Előjegyzések már most elfogadtatnak.
Ugyanígy új, egy- és többször használt gabonás zsákok, ugyszintén új
és használt ponyvák, fehér, fekete vagy sárgák, csodálatos olcsó áron kap-
hatók. — Repceponyvák rézgyűrűkkel 3 frt 20 és 4 frt 50 krért

NAGEL ADOLF-nál

Budapest, Arany János-utca 10. szám

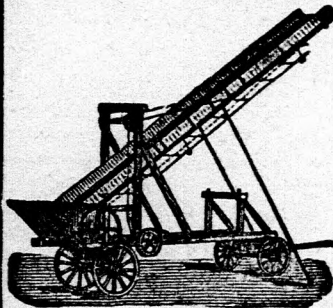
1115

**FRIEDLAENDER
szab. szalmakazalozója**

(Elevator)

2½—12 lóerőjű gőzcséplő-készle-
tekhez a mozgony megterhelése
nélkül alkalmazható. Megtakarít a
gőzcséplésnél 8—10 embert naponta

Több mint 1000 db
már üzemben.

Szállítja teljes készség és olcsó árak mellett

Friedlaender Fózsef

mezőgazdasági gépgyára

BUDAPEST, Kerepesi-ut 17. szám.

Kimerítő árjegyzékek ingyen és bérmentve.